Приложение към Заповед № РД-336/24.04.2012 г.
на министъра на околната среда и водите

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

гр. МОНТАНА

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА

през 2020 година

СЪДЪРЖАНИЕ

I.ВЪВЕДЕНИЕ.....7

II. АНАЛИЗИ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА 10

II..1.КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ 10

1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ –Монтана като част от НСМОС - подсистема “Въздух”..... ...10

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции.....10

- Източници на емисии на територията на РИОСВ – Монтана 16

3. Оценка на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана……..17

II.2. ВОДИ 19

1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината.....19

2. Опазване на повърхностните води.....19

- кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води в т. ч. 39

3. Състояние на подземни води.....43

4. Състояние на хидротехническите съоръжения /диги, язовирни стени и т. н./.....50

5. Оценка на състоянието на повърхностните и подземни води на територията на РИОСВ.....52

II.3.ЗЕМИ И ПОЧВИ.....54

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ - Монтана.....54

2. Замърсяване на почвите с тежки метали и метаилоиди.....54

3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост.....54

4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/.....55

5. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.....55

6. Ерозия на почвите.....56

7. Засоляване и вкисляване на почвите.....56

8 Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност.....56

9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ – Монтана.....57

II.4.ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ.....57

1. Защитени територии..... 58

2. Биоразнообразие.....69

III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ 89

III.1.ОТПАДЪЦИ 89

1. Кратка информация и анализ на разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби..... 89

2. Битови отпадъци.....89

3. Строителни отпадъци..... 90

4. Производствени и опасни отпадъци..... 91

5. Болнични отпадъци.....92

6. Кратка обобщена оценка за състоянието и разрешаването на проблемите с отпадъците на територията на РИОСВ – Монтана 92

III.2.ШУМ.....93

1. Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда.....94

III.3. РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ.....98

1. Радиоционния гама фон и атмосферна активност.....98

2.Кратка информация на радиологичните характеристики на необработваеми почви и води.....98

III.4. ХИМИКАЛИ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ.....99

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите.....99

2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове.....99

3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии).....99

IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ.....105

1. ОВОС и Екологична оценка.....105

2. Комплексни разрешителни.....107

3. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети.....108

4. Доброволни ангажименти по отношение на опазваето на околната среда – EMAS и екомаркировка на ЕС.....108

5. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда.....109

6. Административно-наказателна отговорност и принудителни административни мерки.....110

V. ПРОЕКТИ/ ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ 113

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....116

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

ЗООС	Закон за опазване на околната среда
ЗВ	Закон за водите
ЗЗТ	Закон за защитените територии
ЗБР	Закон за биологичното разнообразие
ЗГМО	Закон за генетично модифицираните организми
ЗЛР	Закон за лечебните растения
ЗЗ	Защитени зони
ЗМ	Защитена местност
ЗТ	Защитени територии
БЗП	Билкозаготвителен пункт
ЗУО	Закон за управление на отпадъците
ЗЧАВ	Закон за чистотата на атмосферния въздух
ИАОС	Изпълнителна агенция по околна среда
ВЕЕС	Висш експертен екологичен съвет
ВЕЦ	Водноелектрическа централа
ГПСОВ	Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ДОВОС	Доклад за оценка на въздействието върху околната среда
ДГС	Държавно горско стопанство
КАВ	Качество на атмосферния въздух
КПКЗ (IPPC)	Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването
ЛМС	Локална мониторингова станция
МЗ	Министерство на здравеопазването
МФ	Министерство на финансите
МИЕ	Министерство на икономиката и енергетиката
МЗГ	Министерство на земеделието и горите
МРРБ	Министерство на регионалното развитие и благоустройството
МПС	Моторно превозно средство
НСМОС	Национална система за мониторинг на околната среда
НПО	Неправителствена организация
ОВОС	Оценка на въздействието върху околната среда

ПЗ	Природна забележителност
ПДЕ	Пределно допустими емисии
ПДК	Пределно допустима концентрация
ПП	Природен парк
ПР	Поддържан резерват
Р	Резерват
ПДК м.е.	Пределно допустима концентрация – максимална еднократна
ПДК ср.дн.	Пределно допустима концентрация – средноденонощна
ПДК ср.год.	Пределно допустима концентрация – средногодишна
ПДН	Пределно допустима норма
ПСОВ	Пречиствателна станция за отпадъчни води
ПУДООС	Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПУП	Подробен устройствен план
ПАВ	Полициклични въглеводороди
ФПЧ	Фини прахови частици
РЛ	Регионална лаборатория
РОУ	Райони за оценка и управление

РИОСВ – Монтана

Адрес:

гр. Монтана 3400

ул.”Юлиус Ирасек” № 4, п.к. 55

телефон 096/300960; факс 096/300960, 300961

e-mail: riosv_mont@net-surf.net

http://www.riosv-montana.com

зелен телефон: 096/300961

ТЕЛЕФОНИ

Директор –	096/300960
Технически сътрудник; зелен телефон –	096/300961
Директор на дирекция „АФПД“/Гл. счетоводител –	096/300965
Директор на дирекция “КПД” –	096/300964
Административно обслужване “Едно гише” -	096/300964
Направление “Опазване чистотата на атмосферния въздух и ВФФ” –	096/300963
Направление “Опазване на водите” –	096/300964
Направление “Управление на отпадъците и опазване на почвите” –	096/300964
Направление “Комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването, екологична отговорност и доброволни ангажименти”–	096/300964
Направление “Екологична оценка и ОВОС” –	096/300964
Направление “Биологично разнообразие, защитени територии и зони” -	096/300963
Направление “Специализирани регистри” –	096/300963

ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за състоянието на околната среда на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана е подготвен от експертите на инспекцията с цел обективно и своевременно информиране на обществеността за състоянието на околната среда в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана – област Монтана и област Видин.

В Регионалния доклад за състоянието на околната среда през 2020 г. е представена информация по всички компоненти на околната среда – въздух, води, почви, биологично разнообразие, както и факторите, които й въздействат – отпадъци, шум, химични вещества.

Регионалния доклад е насочен към заинтересованите за опазване на околната среда – държавни институции, граждани, неправителствени организации, учащи.

КРАТКА ФИЗИКО-ГЕОГРАФСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА РАЙОНА

В обсега на контрол от страна на РИОСВ – Монтана попадат две области Монтана и Видин. Област Монтана включва единадесет общини: Берковица, Бойчиновци, Брусарци, Вълчедръм, Вършец, Георги Дамяново, Лом, Медковец, Монтана, Чипровци и Якимово. Област Видин включва също единадесет общини: Белоградчик, Бойница, Брегово, Видин, Грамада, Димово, Кула, Макреш, Ново село, Ружинци и Чупрене.

Географско положение, граници и големина

Частта от северозападния район на РБългария, която контролира инспекцията, заема територия до р. Дунав на север, билото на Западна Стара планина на юг, на запад границата съвпада с държавната граница с РСърбия и Черна гора, а на изток с област Враца. Граничното му положение с р. Дунав и близостта му до гр. София са дали отражение върху стопанското развитие на района. В миналото тази част от страната е била аграрен снабдител на София и Софийския индустриален и консумативен район. При новите условия географското положение придобива нови измерения. Ломското пристанище се оформя като най-важното за доставка на суровини и стоки, увеличава се значението на пристанище Видин и „Дунав мост 2“, като важен транспортен коридор.

Стопанско - географска преценка на природните условия и ресурси

Релеф

Районът се характеризира с разнообразен релеф, включващ част от Дунавския бряг, Дунавската равнина, Предбалкана и северните склонове на Западна Стара планина. Крайдунавските низини (Видинска, Ломска и Златия) и прилежащата им част от Дунавската равнина обхващат 60% от територията на района. Равнинният характер на релефа и близостта му с пълноводната р. Дунав способстват за напояване и механизирано обработване на земите. Следва Западната част на Предбалкана (Връшка чука, Бабин нос, Белоградчишкия венец, Ведерник, Широка планина, Веренишко бърдо и Пъстрина). Тя има разположение северозапад-югоизток. По южните склонове на Предбалкана се намират едни от най-големите овощни градини и лозя, а естествените пасища благоприятстват развитието на пасищното животновъдство. Старопланинската част започва от

прохода Свети Никола, Чипровско-Берковския дял и стига до Козница. В тази част са най-хубавите букови гори и пасища в Северозападна България, което е важно условие за развитие на дърводобива и животновъдството. Петроханският проход предоставя най-краткия път от София до Видин и Лом, а долинните разширения на реките между Предбалкана и Стара планина са благоприятни за развитие на земеделието.

Полезни и изкопаеми

От полезните изкопаеми в района със стопанско значение са медните и оловно-цинкови руди в Чипровска планина, като с ограничени запаси, но богати по съдържание на метал са железните руди при с. Мартиново, общ. Чипровци. От нерудните изкопаеми стопанско значение имат запасите на варовици и мергели – суровина за циментовата промишленост и за производството на вар. Глините при с. Клисурица се използват като суровина за подовата керамика, брекчите при с. Челюстница – за производство на облицовъчни материали, а мрамора и гранита в Берковско - за облицовъчни материали и изделия. При с. Кошава и Сланотрън се намират най-големите запаси на гипс в страната. Златоносен пясък има по поречието на р. Огоста и р.Златица.

Климат

Климатът е умерено континентален. Средната януарска температура е 0◦С, а средната юлска - 20◦С. През лятото преобладават северозападни влажни ветрове, а през зимата те са североизточни, причиняващи измръзване на почвите.

Води

Водите в района все още се използват недостатъчно. В горните течения водите на реките се използват за електропроизводство (Петроханската каскада и каскадата на р. Горни Лом.). Все още слабо е използването на водите от язовир “Огоста”, а е възможно да бъдат напоявани над 1,5 млн. дка нови поливни площи.

Почви

Почвите в региона са разнообразни. Низините са покрити с плодородни алувиално-ливадни почви. Черноземите в Дунавската равнина са образувани върху льосова основа. В Предбалкана преобладават светлосиви и тъмносиви горски почви, а в Старопланинската част – кафяви горски и планинско-ливадни почви. Почвеното богатство е добра предпоставка в съчетание с климатичните условия и повърхнината за производството на зърнени храни, фуражи, захарно цвекло, за развитие на зеленчукопроизводството, лозарството и овощарството.

Флора

Регионът се отличава с голямо разнообразие на дървесни, храстови и тревни съобщества. Горските ресурси са представени предимно от широко-листни гори (дъб, бук, габър, липа, ясен и др.), по поречията – върби, лески, елши, тополи, в планинските части – смесени широколистно-иглолистни (бук, ела, смърч, бор) и във високопланинските части - иглолистни (ела, смърч, клек). Храстовидните формации като подлес или самостоятелно се срещат на-всякъде - шипка, къпина, малина, трънка, дрян, келяв габър и т. н. Предбалканът и Старопланинието са най-богатите по отношение на биоразнообразие, като тук се срещат около 45 реликтни /в миналите геологични епохи са имали широко разпространение, а днес заемат неголеми територии/ и ендемични /срещат се само в определен географски район/ защитени видове растения. Значителна част от териториите с богато биологично разнообразие са включени в границите на защитените зони от Националната екологична мрежа Натура 2000

Фауна

Районът има значително разнообразие. Най-многочислено е видовото разнообразие сред гръбначните. Гнездящите птици са над 150 вида, влечугите са над 16 вида, бозайниците - над 60 вида, рибите – над 20. Богата на реликтни и ендемитни /срещат се само в определен географски район/ видове е и безгръбначната фауна.

Население

Селищната мрежа се състои от 22 общини, съответно по единадесет за област Монтана и област Видин.

II. АНАЛИЗИ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА.

II. 1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.

1. Мрежа за контрол качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана като част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС) – подсистема „Въздух”

„Въздухът” е основен компонент на околната среда, без който съществуването на всички живи организми е невъзможно. Неговото качество е от съществено значение за здравето на населението и околната среда. Под „Качество на атмосферния въздух” се разбира състоянието на приземния слой на атмосферата, определено от състава и съотношението на естествените й съставки и добавените вещества с естествен и антропогенен произход.

Атмосферният въздух представлява смес от различни газове, сред които преобладават количествено четири съставки: азот (75,51 % масово участие), кислород (23,01 % масово участие), аргон (1,29 % масово участие) и въглероден диоксид (0,04 % масово участие). Останалите съставки като водород, неон, хелий и др. са в незначителни количества. Освен тези постоянни газове в атмосферния въздух се появяват различни частици и газове, в по-малки или в по-големи количества, в зависимост от климата, сезона, мястото и др. фактори, които са вследствие замърсяване от човешката дейност в сферите на промишлеността, бита, транспорта и др. Тези вещества се наричат „замърсители” или „вредни вещества”. Това са всички тези вещества, които предизвикват промени в качеството на атмосферния въздух и могат да доведат до неблагоприятни последици върху живота и здравето на хората, до увреждане на живите ресурси, почвата и екосистемите.

Качеството на атмосферния въздух в приземния слой се определя от следните по-често срещани въздушни замърсители: частици (прах, сажди, аерозоли и др.), озон, въглероден оксид, серен диоксид, азотен диоксид, олово, арсен, тежки метали, полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ) и др.

През 2020 г. в региона на РИОСВ – Монтана е действал един стационарен пункт за контрол на качеството на атмосферния въздух в гр. Монтана, а именно „РИОСВ – Монтана” – градски фонов. Пунктът се обслужва от Регионална лаборатория – Монтана и работи с ръчно пробонабиране всеки работен ден. Контролираните замърсители са: „серен диоксид”, „азотен диоксид”, „ПАВ”, „$ФПЧ_{10}$” и „никел”. Мониторингът на качеството на атмосферния въздух в гр. Видин се осъществява от автоматична измервателна станция – Видин (АИС – Видин). Пунктът е градски фонов. Контролираните замърсители в него са: „серен диоксид” и „$ФПЧ_{10}$”. Монтана и Видин са най-големите градове на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, с най-добре развити инфраструктура, промишленост, численост на населението и съответно най-много действащи и потенциални източници на замърсяване на атмосферния въздух.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции

Във връзка с ограничаване на антропогенното въздействие върху качеството на атмосферния въздух са издадени нормативни актове, имащи за цел защита на човека и околна среда от отрицателни последици. С тези закони се определят и норми:

- за имисии – пределно допустими концентрации на вредните вещества, чието наличие във въздуха не застрашава здравето на населението, флората и фауната;
- за емисии – норми за допустимо количество вредни вещества, които могат да бъдат отделяни в атмосферния въздух от съответните източници и зависят от вида, спецификата и мощността на отделните производства и инсталации.

Пределно допустимата концентрация на даден замърсител се определя като маса, съдържаща се в един кубически метър въздух при нормални условия и може да бъде:

- максимално еднократна концентрация – определя въздействието на замърсителя за кратък период от време (30 или 60 минути);
- средноденонощна концентрация – показва допустимата степен на замърсяване за продължителен период, обхващащ пиковите часове и часовете, в които очакваното замърсяване е най-малко (през нощта);
- средногодишна концентрация е средно аритметично от средноденонощните концентрации, регистрирани в продължение на една година.

Всички тези пределно допустими концентрации дават оценка за степента на замърсяване на атмосферния въздух и за неговото качество. Разпределението на пунктовете, контролиращи качеството на атмосферния въздух, е посочено в табл. 2.1.

Таблица 2.1.

Замърсител	**ФПЧ10**	**Pb аер.**	**SO_2**	**NO_2**	**CO**	**H_2S**	**бензен**	**NH_3**	**ПАВ**	**As аер.**	**Cd аер**	**Ni**	**ФПЧ2.5**	**NO**	**O_3**
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове	2	-	2	1	-	-	-	-	1	-	-	1	-	-	-
в т.ч.:															
1.Пункт "РИОСВ-Монтана", гр. Монтана	да	-	да	да	-	-	-	-	да	-	-	да	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да	-	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Брой пунктове с концентрация над ПС на СЧН или ПДК м.е в т.ч.	2	-	0	0	-	-	-	-	0	-	-	0	-	-	-
1.Пункт „РИОСВ-Монтана", гр. Монтана	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	да	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

Пунктове с концентрация над СГН, в т.ч.:	0	-	0	0	-	-	-	-	1	-	-	0	-	-	-
1.Пункт „РИОСВ-Монтана”, гр. Монтана	-	-	-	-	-	-	-	-	да	-	-	-	-	-	-
2. Автоматична измервателна станция, гр. Видин	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

ПС на СЧН - прагова стойност на средночасова норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители

ПС на СДН - прагова стойност на среднодневна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители (24-часова експозиция)

СГН - средногодишна норма за опазване на човешкото здраве за основните атмосферни замърсители при едногодишна експозиция

ПДК - максимална концентрация на замърсяващите вещества в околната среда, непредизвикващи неблагоприятно въздействие върху населението, флората и фауната

ПДКм.е. - най-високата допустима краткосрочна концентрация в продължение на 30- или 60-минутна експозиция за определен замърсител, регистриран в даден пункт за определен период на наблюдение

ПДКср.дн. - допустимата концентрация в продължение на 24-часова експозиция като средна аритметична стойност от еднократните концентрации, регистрирани неколкократно през денонощието, или тази, отчетена при непрекъснато пробовземане в продължение на 24 часа

ПДКср.год. - допустимата концентрация в течение на едногодишна експозиция като средна аритметична стойност от среднодененощните концентрации, регистрирани в продължение на една година

- **Фини прахови частици (ФПЧ$_{10}$)**

Финитe прахови частици 10μ са основен замърсител на атмосферния въздух в населените места поради голямото разнообразие на източници, емитиращи ФПЧ – горивни инсталации, битово отопление, транспорт и др. Допустимата средногодишна концентрация за ФПЧ$_{10}$ е ПДКср.год. = 40 μg/m^3 при норма от максимум 35 броя превишения на среднодененощната концентрация ПДКср.дн. = 50 μg/m^3 през годината.

През 2020 г. за втора поредна година средногодишната концентрация на ФПЧ$_{10}$ в пункт „РИОСВ – Монтана” е под нормата за ПДК ср.год. – 32,1 μg/m^3. Броят на дните с превишения на ПДКср.дн. са 53 броя - 15 % от общо 355 броя пробонабрани и анализирани проби, като се забелязва ясна тенденция на постепенноти им намаляване през последните няколко години.

За първи път от началото на измерванията в гр. Видин отчетената средногодишна стойност на ФПЧ$_{10}$ е под нормативно определената – 38,7 μg/m^3. Регистрираните превишения на среднодененощната концентрация са 77 броя, или около 21 % от общия брой 364 анализирани проби.

Замърсяването с фини прахови частици в общини Монтана и Видин е с подчертано сезонен характер – от м. януари до м. март и от м. октомври до м. декември, т.е. през есенно-зимния сезон. Наднорменият брой на превишенията на среднодененощната концентрация на ФПЧ$_{10}$ се дължи основно на преобладаващото отопление на твърдо гориво в битовия и обществения сектори и в значително по-малка степен на замърсяването от промишлеността и транспорта.

Брой на превишенията на среднодеионощните стойности на „ФПЧ$_{10}$“ по месеци в пункт „РИОСВ – Монтана“ и пункт „АИС – Видин“ през 2020 г.

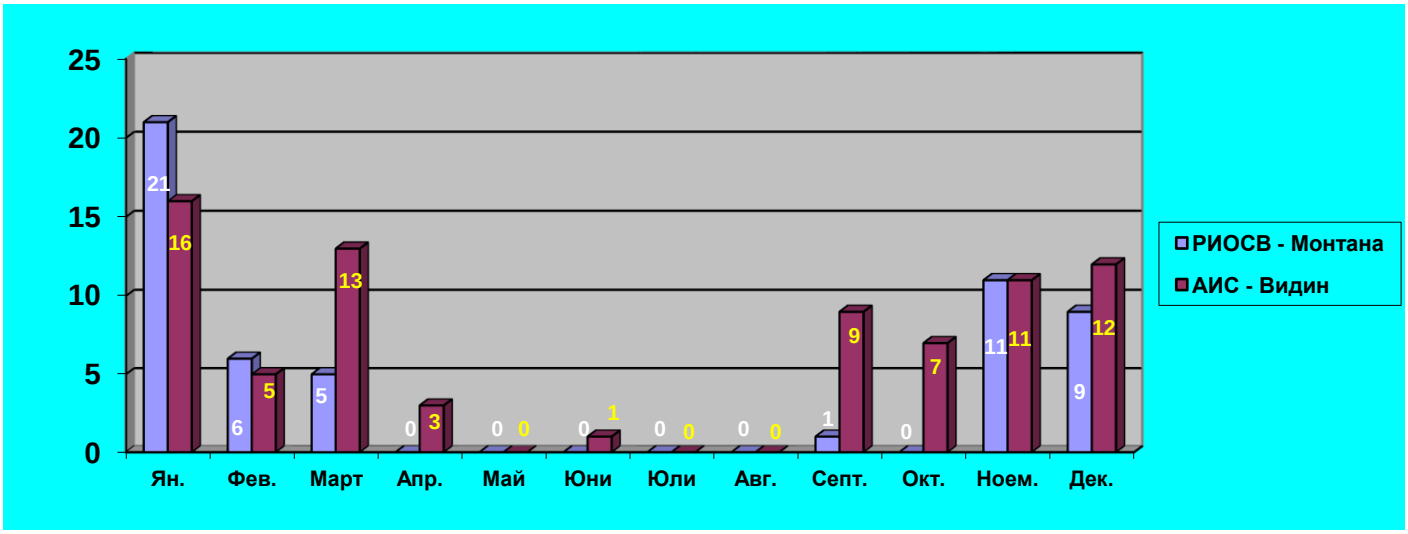

Средни годишни концентрации в µg/m^3 по показател „ФПЧ$_{10}$“ в пункт „РИОСВ – Монтана“ и пункт „АИС – Видин“ за периода 2011 г. ÷ 2020 г.

	2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
РИОСВ – МОНТАНА	**59.6**	**55.3**	**52.5**	**64.1**	**51.4**	**48.0**	**44.9**	**44.1**	**36.0**	**32.1**
АИС – ВИДИН	**73.4**	**56.7**	**-**	**60.8**	**69.8**	**60.2**	**45.2**	**51.2**	**41.3**	**38.7**

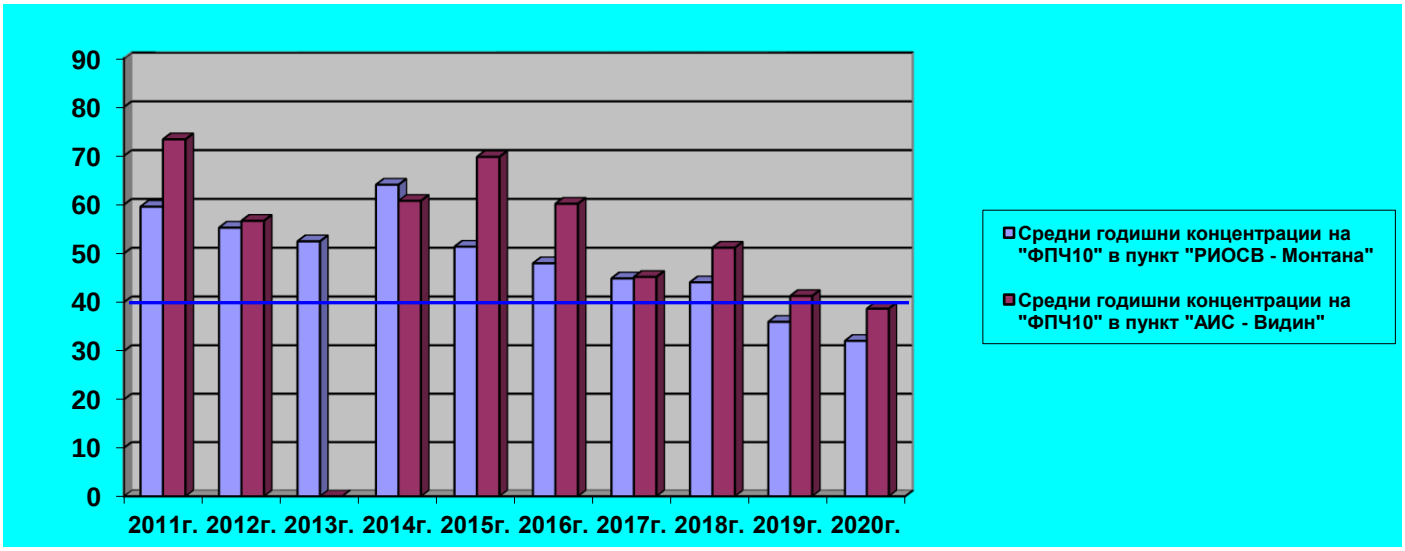

- **Азотен диоксид**

През 2020 г. превишения на максимално еднократните и средногодишната пределно допустими концентрации на азотен диоксид в гр. Монтана не са отчетени. При норма от 200 µg/m^3 най-високата максимално еднократна стойност е 122,60 µg/m^3. Средногодишната концентрация на азотен диоксид в пункт „РИОСВ – Монтана" е 9,69 µg/m^3 при ПДКср.год. = 40 µg/m^3. В пункта в гр. Видин не се извършва измерване по този показател.

Средни годишни концентрации в µg/m^3 по показател „Азотен диоксид" в пункт „РИОСВ – Монтана" за периода 2011 г. ÷ 2020 г.

2011 г.	2012 г.	2013 г.	2014 г.	2015 г.	2016 г.	2017 г.	2018 г.	2019 г.	2020 г.
17.64	**16.10**	**22.05**	**23.68**	**21.85**	**20.82**	**21.49**	**17.15**	**12.91**	**9.69**

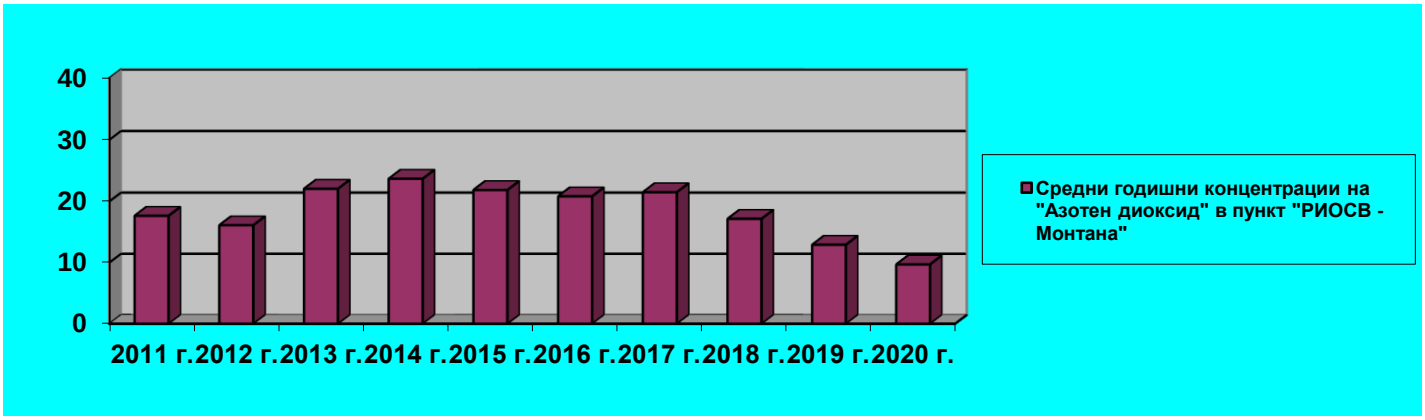

- **Серен диоксид**

И в двата пункта на територията, контролирана от РИОСВ-Монтана, не са отчетени превишения на нормите по показател серен диоксид - максимално еднократна ПДКм.е. = 350 µg/m^3 и средноденонощна ПДКср.дн. = 125 µg/m^3. Най-високите отчетени максимални еднократна и средноденонощна концентрации в пункт „РИОСВ – Монтана" са съответно 23,70 µg/m^3 и 15,63 µg/m^3, а в АИС – Видин - 62,45 µg/m^3 и 25,09 µg/m^3.

- **Никел**

Средногодишните концентрациите по показател „никел" в гр. Монтана през последните години са значително под допустимата целева норма от 20 ng/m^3. През 2020 г. измерената средногодишна концентрация е 1,70 ng/m^3.

- **Полициклични ароматни въглеводороди**

През 2020 г. средногодишната целева норма от 1 ng/m^3 за ПАВ (приложение № 1 към чл. 3 от Наредба № 11 от 14 май 2007 г. за норми за арсен, кадмий, никел и полициклични ароматни въглеводороди в атмосферния въздух) е превишена повече от два пъти – 2,36 ng/m^3. Завишени стойности по следения показател в пункт „РИОСВ – Монтана" са отчетени основно през есенно-зимния период (януари-март и октомври-декември), причина за което са непълното изгаряне на твърди горива в битовия сектор и на дизеловото гориво в двигателите на автомобилите. Преобладаващото използване на твърди горива през зимния сезон, старият автомобилен парк и увеличеният трафик през последните години неминуемо се отразяват негативно и в посока на постепенно увеличаване на замърсяването с полициклични ароматни въглеводороди.

Средни годишни концентрации на ПАВ (ng/m^3)
в пункт „РИОСВ – Монтана“ за периода 2011 г. ÷ 2020 г.

Районите за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух са определени в съответствие с изискванията на Наредба № 7 от 1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух (Наредба № 7, обн. ДВ, бр. 45/1999 г.) към Закона за чистотата на атмосферния въздух (ЗЧАВ, обн. ДВ, бр. 45/1996 г.).

Изпълнителната агенция по околна среда, съгласувано с РИОСВ – Монтана, изготви списък на районите за оценка и управление на КАВ на територията й. Те са както следва:

- **По чл. 30, ал. 1, т. 1** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители превишават установените норми и/или нормите плюс определени допустими отклонения от тях (включително и райони, в които е налице превишаване на установените норми за съответните замърсители, в случаите когато за последните не са определени допустими отклонения). Тук попадат:

I район – Монтана, обхващащ община Монтана;

II район – Видин, обхващащ община Видин;

- **По чл. 30, ал. 1, т. 3** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители са между съответните горни и долни оценъчни прагове. Тук попадат:

III район – Лом, обхващащ община Лом

IV район – Берковица, обхващащ общините Берковица, Вършец, Чипровци, Георги Дамяново и Чупрене;

V район – Брегово, обхващащ общините Брегово и Ново село;

- **По чл. 30, ал. 1, т. 4** – райони, в които нивата на един или няколко замърсители не превишават долните оценъчни прагове. Тук попадат:

VI район – Бойчиновци, обхващащ общините Бойчиновци, Брусарци, Медковец, Вълчедръм и Якимово;

VII район – Кула, обхващащ общините Кула, Грамада, Макреш и Бойница;

VIII район – Белоградчик, обхващащ общините Белоградчик, Димово и Ружинци.

За изпълнение на мерките в програмите по чл. 27 от ЗЧАВ за намаляване на нивата на замърсителите в атмосферния въздух на общини Монтана и Видин през 2020 г. са извършени заложените по плана за контролна дейност проверки. Мерките и дейностите, залегнали в плановете за

действие към програмите се изпълняват. В община Монтана е приключен първия етап от мярката за подмяна на отоплителните уреди и използване на алтернативни и нискоемисионни горива на 50 броя абонати в битовия сектор, във връзка с осигурено финансиране по програма LIFE. След подписване през годината на договор за финансиране по Програма ОПОС, община Видин е предприела действия по подготовка за изпълнение на мерките, насочени основно към намаляване на замърсяването от битовото отопление през есенно-зимния сезон.

Съгласно заложените критерии в чл. 27, ал. 7 от ЗЧАВ е изпълнено изискването за ежегодно намаление на замърсяването с ФПЧ$_{10}$ и в двете общини. Наблюдава се устойчива тенденция на намаляване на средногодишната стойност на наблюдавания замърсител, като в гр. Монтана за втора поредна година, а в гр.Видин за първи път от началото на измерванията средногодишната концентрация на фини прахови частици е в норма.

На основание утвърдения от министъра на околната среда и водите годишен график са извършени индикативни измервания в района на гр. Вършец за оценяване на качеството на атмосферния въздух на районите по чл. 30, ал. 1, т. 3 и т. 4 от Наредба № 7/1999 г. за оценка и управление качеството на атмосферния въздух. Резултатите на всички измерени показатели и параметри, характеризиращи качеството на въздуха в обследвания район, не превишават законоустановените норми.

Във връзка с получени сигнали и жалби за предполагаемо замърсяване на атмосферния въздух от производствени обекти, е направено обследване чрез четири извънпланови контролни измервания на показателите и параметрите, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в с. Сланотрън и с. Новоселци, общ. Видин, при което превишения на установените норми не са констатирани.

Източници на емисии на територията на РИОСВ – Монтана

През 2020 г. на територията на РИОСВ – Монтана са осъществявали дейност 334 бр. обекти, включително 86 бр. бензиностанции, попадащи в обхвата на контрол съгласно ЗЧАВ и подзаконовите му нормативни актове по отношение емитирането на вредни вещества в атмосферния въздух.

Единственият голям горивен източник на територията на РИОСВ – Монтана е ТЕЦ към "Видахим" АД, гр. Видин. През отчетната 2020 г. централата не е работила, за което РИОСВ – Монтана е уведомявана ежемесечно от оператора на ТЕЦ-а и е констатирано при извършената планова проверка по изпълнение на условията в издаденото на фирмата комплексно разрешително.

Съгласно утвърдения годишен график за проверки за спазване на изискванията на ЗЧАВ, Наредба № 1/2005 г. за норми за допустими емисии на вредни вещества (замърсители), изпускани в атмосферата от обекти и дейности с неподвижни източници на емисии (Наредба № 1/2005 г., обн. ДВ, бр. 64/2005 г.) и Наредба за ограничаване на емисиите на определени замърсители, изпускани в атмосферата от средни горивни инсталации (Наредба за СГИ, обн. ДВ, бр. 63/2018 г.) са извършени общо 69 броя контролни проверки – 19 броя планови, 37 броя извънредни и 13 броя по изпълнение на условията в издадени комплексни разрешителни. Плановите проверки по Наредба № 1/2005 г. са 14 броя, а по Наредбата за СГИ – 5 броя.

През 2020 г. от горепосочените проверки на 6 промишлени обекта са осъществени 8 броя планови контролни емисионни измервания, а на един обект 5 броя извънредни контролни измервания на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферата, за съответствието им с нормите по комплексно разрешително. За констатирани наднормени стойности на операторите на три обекта - „Берг Монтана Фитинги" ЕАД, „Ирели" ООД и „БКС-Бъдинстрой" АД, са наложении текущи санкции по реда на чл. 69 от ЗООС, а на „Монбат" АД е съставен акт и е наложена глоба за неизпълнение на условие в разрешителното.

Задължените през 2020 г. да извършват собствени измервания на емисиите на вредни вещества, изпускани в атмосферния въздух от точкови източници оператори са представили в РИОСВ – Монтана 20 броя доклади с резултати от измерванията. Докладите са оценени като съответстващи на изискванията на Наредба № 6 от 26.03.1999 г. за реда и начина за измерване на емисиите на вредни

вещества, изпускани в атмосферния въздух от обекти с неподвижни източници (обн., ДВ, бр. 31/1999 г.), а за превишение на нормите за допустими емисии на един обект е наложена текуща санкция по реда на чл. 69 от ЗООС.

През отчетния период са дадени 8 броя предписания за привеждане на обекти и инсталации в съответствие с изискванията на ЗЧАВ за контрол на изпусканите в атмосферата емисии, 7 броя от които изпълнени през отчетната 2020 г. в указания срок. Изпълнението на едно от предписанията ще се провери след изтичане на срока му през 2021 г.

При извършените 14 броя планови проверки на бензиностанции за съответствие с изискванията на Наредба № 16 от 12 август 1999 г. за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини, не са констатирани несъответствия. През отчетния период са заверени 7 броя дневници за състоянието на системите, съответстващи на Етап II на улавяне на бензиновите пари.

Извършени са 5 проверки на инсталации за спазване разпоредбите на Наредба № 7/2003г. за норми на допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации, без констатирани несъответствия. С решения на директора на РИОСВ – Монтана са утвърдени без забележки всички представени от операторите 7 броя планове за управление на разтворителите (ПУР) за инсталации, извършващи дейности по Приложение №1 от Наредба № 7/2003 г.

При извършените една планова и една извънредна проверки на два обекта за съответствие на етикетирането и съдържанието на летливи органични съединения в пуснатите в търговската мрежа продукти, попадащи в обхвата на Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти, не се установиха отклонения от законовите изисквания.

За изпълнение и спазване на изискванията на чл. 17 от ЗЧАВ, респективно Наредбите по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009 г. за веществата, нарушаващи озоновия слой и Регламент (ЕС) № 517/2014 за флуорсъдържащите газове и за отмяната на Регламент (ЕО) №842/2006, са извършени 24 проверки - всички заложени 15 броя планови проверки, 7 броя съвместно с плана по друг компонент на околната среда и 2 броя извънредни проверки по заповед на директора на РИОСВ. За привеждане в съответствие с изискванията и уточняваща и допълнителна информация на операторите на два обекта с оборудване, работещо с флуорсъдържащи парникови газове, са дадени 3 броя предписания, изпълнени в срок.

През отчетната 2020 г. на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, не са възниквали аварийни ситуации, свързани със замърсяване на атмосферния въздух.

Във връзка с подадени сигнали и жалби, касаещи опазване чистотата на въздуха, са извършени 11 броя проверки на 10 обекта. Нарушения на законодателството при проверките не са констатирани.

3. Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Монтана

♦ Устойчивата тенденция към намаляване на броя на превишенията на средноденонощните концентрации и средногодишната стойност на $ФПЧ_{10}$ в община Монтана продължава и през 2020 г. За втора поредна година средногодишната концентрация на наблюдавания замърсител е под нормата от 40 $\mu g/m^3$, като значително намалява и броя на превишенията на средноденонощната концентрация. Превишенията на средноденонощната концентрация на фини прахови частици са констатирани само през есенно-зимния период и са вследствие на отоплението с твърди горива в битовия сектор, съпроводени с неблагоприятните метеорологични условия (безветрие, мъгли, температурни инверсии).

По високата стойност на средногодишната концентрация на полициклични ароматни въглеводороди и несъответствието с критерия по чл. 27, ал. 7 от ЗЧАВ може да се обясни не само с продължаващото и преобладаващо използване на твърди горива през зимния сезон, старият

автомобилен парк и увеличеният трафик през последните години, а и с промяната в начина на изчисление на средногодишната им стойност.

Концентрациите на серен диоксид, азотен диоксид и никел продължават да са значително под допустимите норми за качество на атмосферния въздух и се задържат на относително постоянни нива, без резки колебания на стойностите им през последните години.

♦ Положителната тенденцията за подобряване на качеството на въздуха в община Видин през 2020 г. продължава. Средногодишната стойност на концентрацията на фини прахови частици за първи път от началото на измерванията в гр. Видин са под нормативно определената норма. Намалява и броя на превишенията на средноденонощните концентрации съгласно заложените критерии в чл. 27, ал. 7 от ЗЧАВ, което потвърждава намалението на замърсяването с $ФПЧ_{10}$ в общината.

Максимално еднократните и средноденонощните концентрации на серен диоксид, измерван като втори показател в АИС-Видин, през 2020 г. не показват съществено изменение спрямо предходните години и са значително под допустимите норми за качество на атмосферния въздух.

Поради необходимостта от окончателно валидиране на данните преди докладване в Европейската агенция по околна среда са възможни минимални промени в публикуваните данни. Окончателните данни се публикуват в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда, изготвян от ИАОС.

II. ВОДИ

1.1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през 2020 г.

Основният приоритет в работата на РИОСВ – Монтана през 2020 г. е свързан с опазването на водите от замърсяване и подобряване на тяхното състояние като стратегически общонационален неделим природен ресурс чрез осъществяване на превантивен, текущ и последващ контрол на източниците на замърсяване на територията на областите Видин и Монтана. Целта е да се осигури достатъчно количество и добро качество на водите чрез намаляване замърсяването на водите от битови и промишлени източници, както и подобряване ефективността от пречистването на заустваните отпадъчни води чрез засилен контрол на изградените пречиствателни съоръжения.

Съгласно действащата нормативна база в областта на управление на водите контролът, осъществяван от експертите в направление „Опазване на водите" в инспекцията, включва:

- провеждане мониторинг на отпадъчните води – съвместно с Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС - София е проведен контролен мониторинг на отпадъчните води и поддържане на база данни с резултатите от извършения мониторинг;
- контрол върху изпълнението на условията и изискванията в издадените разрешителни за заустване на отпадъчни води по Закона за водите, както и на комплексните разрешителни, издадени по реда на Закона за опазване на околната среда;
- контрол на обектите, формиращи отпадъчни води, включително и на състоянието и правилната експлоатация на канализационните мрежи на обектите, формиращи отпадъчни води, както и на пречиствателните станции и пречиствателните съоръжения към тях;
- проверки по жалби и сигнали, свързани с аварийни изпускания на отпадъчни води и замърсяване на водите;
- участие в комисии за обследване на проводимостта на речните легла с цел постоянна защита от вредното въздействие на водите.

2. ОПАЗВАНЕ НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ ВОДИ

2.1. Поречия, попадащи в обхвата на РИОСВ - Монтана

Територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, попада в обхвата на Басейнова дирекция „Дунавски район" с център гр. Плевен (БДДР-Плевен). Дунавският район обхваща българската територия от международния басейн на река Дунав, като административно-териториален обхват покрива изцяло или частично 18 области на България, 126 общини и 2278 населени места, включително столицата на страната - гр. София. Общата площ, която обхваща района, е 47235 кв. км. или 42,5% от територията на Р България и обединява речните басейни на 11 реки: Дунав, реките, западно от Огоста, Огоста, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом, Дунавски добруджански реки, Ерма и Нишава. Това са поречията на всички реки, вливащи се в р. Дунав на територията на България или извън нея,пресичащи западната граница на страната.

Повърхностно водно тяло означава отделен и значителен елемент от повърхностни води, като езеро, язовир, поток, река или канал, част от поток, река или канал, преходни води или разширение на крайбрежни води. В Дунавския район са идентифицирани следните категории повърхностни води:

- ***Реки*** –вътрешно-териториален воден обект – естествен воден поток, протичащ в повечето случаи по повърхността на земята, но който може да протича и под земята за част от течението си (т.н. пониращи реки). Поноръ дава началото на подземна река, която, преминавайки през подземни кухини и тунели, отново излиза на повърхността.
- ***Езера*** - вътрешно-териториален повърхностен воден обект със стоящи води. ***Язовирите*** са водни обекти, образувани в резултат от човешка дейност. Контролираните от РИОСВ - Монтана поречия, попадащи на териториите на областите Монтана и Видин са:

- поречие Дунав - обща водосборна площ 4 330,856 км^2;
- поречие Огоста - обща водосборна площ 4 282,290 км^2;
- поречие Западно от Огоста - обща водосборна площ 3 910,578 км^2.

2.1.1. Поречие р. Дунав - включва р. Дунав от границата при с. Ново село, общ. Ново село, до границата при гр. Силистра. Река Дунав е втората по големина река в Европа след Волга. Води началото си от планината Шварцвалд и дължината й е 2859 км. Средният дебит на реката преди делтата е 6500 м^3/секунда. Тя минава през 10 държави и заема общо 817 000 кв. км. Включена е в списъка на няколкото най-застрашени реки в света, изготвен за Световния ден на водата през 2007 г. При вливането си в Черно море тя се разделя на три ръкава – Килийски, Сулински и Георгиевски. Най-северният – Килийският ръкав, служи за граница на Румъния и Украйна. Средният ръкав – Сулинският, е най-пълноводният и най-дълбокият. В Югоизточната част на Европа, около Черно море, т.е. в долната част по течението на р.Дунав са разположени България и Румъния, като общата им граница е с дължина 631,3 км, от които 420 км по талвега на р. Дунав. Двете държави понасят интензивно замърсяване на водите на р.Дунав, идващо от горните части.

По-големи притоци на р. Дунав на територията на България са реките: Лом, Огоста, Цибрица, Искър, Вит, Осъм, Янтра, Русенски Лом. На много места брегът е тесен и слиза стръмно към реката. На определени места той е широк до няколко километра и загражда сравнително големи низини, които периодично се заливат. За предпазването от заливането им от високите дунавски води са изградени земни диги.

2.1.2. Поречие Огоста - общата водосборна площ на поречието е 4 282,290 км^2, което попада в обхвата на контрол на две регионални инспекции по околна среда и водите – Монтана и Враца. На територията на РИОСВ – Монтана попадат 19 на брой реки с обща дължина от 333,843 км и водосборна площ 1 995,684 км^2, и 2 броя ПВТ, определени като езера с водосборна площ 68,334 км^2.

За начало на река Огоста е приета р. Чипровска (35.1 km), която извира под вр. „Вража глава“ (935 м) на границата с Република Сърбия (в Чипровско-Берковска планина, Западна Стара планина). Дължина на реката е 144.1 км с водосборна площ от 3157.1 км 2. Огоста приема водите на около 40 притока, най-големи от които са Превалска река (дължина 19.3 км), Лопушанска Огоста (17.0 км), Дългоделска Огоста (29.4 км), Берковска река (16.8 км), Бързия (35.3 км), Шугавица (45.6 km), Ботуня (68.7 km), Вертешница (38.2 км), Черна река (12.9 км).

Началото на Чипровска река (срещана и под името Пилатовец) е типично планинско дере с голям наклон средно 160‰. Коритото е тясно и дъното му е покрито с едри камъни и чакъл, свлечени от страничните дерета. От гр. Чипровци до с. Бели Мел наклонът на реката намалява и долината прави значителни уширения, особено в района между Чипровци и Железна. Дъното на долината става на места много тясно (80 - 100 м) с много стръмни склонове. Склоновете са гъсто залесени с широколистна гора. Бреговете на реката са немного високи и обрасли с храсти. Речното дъно е покрито с камъни, чакъл и пясък.

От с. Бели Мел до Монтана речната долина е коритообразна, с широко долинно дъно (800 - 1000 м), заето от работни площи. Склоновете на долината стават много полегати и се оформят от отделни хълмове. Залесеността чувствително намалява. Надлъжният наклон на коритото е много малък - средно 3-4 ‰. Дъното е покрито с едър чакъл. Реката мени коритото си, като тече покрай левия или десния склон на долината.

След град Монтана долината става по-широка. Залесеността почти изчезва. При с. Ерден Огоста прорязва един рид (Калето), където долината става 200 м широка. Реката в този участък е широка. Речното корито е покрито с едър и дребен чакъл.

Към с. Владимирово напречният профил на долината е трапецовиден. Десният склон е по-висок от левия. Реката започва да описва меандри независимо правия участък на долината. Надлъжният наклон е много малък — около 1 ‰.

До гр. Мизия характерът на долината се запазва същият. Склоновете бързо намаляват височината и наклона си. Реката до вливането си в Дунав описва силно извити меандри. От с. Портитовци р. Огоста навлиза в напълно равнинен терен. Ширината й е голяма — на места достига до 400 м. Дъното й е покрито с чакъл и пясък, а в най-долното течение — с пясък. Бреговете са ниски и заливаеми.

Непосредствено преди гр. Монтана е изграден хидровъзел "Огоста" - вторият по големина в Р. България след яз. "Искър". Непосредствено под язовирната стена, както и в района на кв. "Кошарник" са построени малки водно-електрически централи (ВЕЦ). От водохранилището се използват води и за напояване на земеделски земи, но в ограничена степен, поради факта, че напоителната система е изградена частично.

В таблица №1 са дадени повърхностните водни тела в категория река и езера, включени в поречието на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана.

Таблица 1. ПВТ на територията на РИОСВ – Монтана в поречие Огоста

№	Име на река/язовир	Географско описание на водното тяло	Име на водното тяло	Код на водното тяло	Дължина, км	Водосборна площ, км^2
Тип Река						
1	р. Златица	р.Златица от извора до вливането в яз.Огоста	Златица OGRWB002	BG1OG700R1002	19,202	137,151
2	р. Бързия	р. Бързия от Бързия до язовир Огоста, вкл. притоците - р. Врещица и р. Берковска от РВ при Берковица	Бързия OGRWB1003	BG1OG700R1003	32,168	108,107
3	р.Бързия	РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара	Бързия OGRWB1103	BG1OG700R1103	10,724	53,774
4	р. Берковска	РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"	Берковска OGRWB1203	BG1OG700R1203	7,949	46,442
5	р. Шугавица	р.Шугавица от извора до вливането в р.Огоста	Шугавица OGRWB005	BG1OG700R005	42,166	220,113
6	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене	Огоста OGRWB1001	BG1OG789R1001	4,084	50,843
7	р. Превалска	РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел	Превалска OGRWB1101	BG1OG789R1101	18,536	91,671
8	р. Огоста	РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци	Огоста OGRWB1201	BG1OG789R1201	9,217	36,067
9	р. Дългоделска	р. Дългоделска от извор до вливане в р. Огоста	Дългоделска OGRWB1301	BG1OG789R1301	29,412	252,685
10	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при Белимел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново	Огоста OGRWB1401	BG1OG789R1401	9,944	55,104
11	р. Огоста	р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел	Огоста OGRWB1501	BG1OG789R1501	10,476	43,005
12	р. Мартиновска	р. Мартиновска от извор до вливане в р. Огоста	Мартиновска OGRWB1601	BG1OG789R1601	11,858	41,790

13	р.Огоста	р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци	Огоста OGRWB1213	BG1OG307R1213	19,549	167,183
14	р. Огоста	р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод	Огоста OGRWB1313	BG1OG307R1313	25,222	247,066
15	р. Ботуня	р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна	Ботуня OGRWB1006	BG1OG600R1006	14,187	107,145
16	р. Ботуня	р. Ботуня от вливане на р. Вртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци	Ботуня OGRWB1018	BG1OG600R1018	23,238	113,989
17	р. Ботуня	РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкьов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Вършец	Ботуня OGRWB	BG1OG600R1106	9,507	42,809
18	р. Ботуня	р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане в р. Вртешница при Криводол	Ботуня OGRWB1118	BG1OG600R1118	25,941	107,396
19	р. Черна	РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово	Черна OGRWB1206	BG1OG600R1206	10,463	73,344
Тип Езера						
1.	яз. Огоста	яз. Огоста на р. Огоста при гр. Монтана, общ. Монтана, обл. Монтана	Огоста OGRWB1004	BG1OG700L1004		66,108
2.	яз. Сречeнска бара	яз. Сречeнска бара на р. Сречeнска бара при с. Ягодово, общ. Берковица, обл. Монтана	Сречeнска бара OGLWB1016	BG1OG700L1016		2,226

По-подробна информация може да бъде открита на страницата на БДДР – Плевен.

2.1.3. Поречие Западно от Огоста е с обща водосборна площ от 3 910,578 км^2 и включва 20 броя ПВТ, характеризирани като река (водосборна площ - 3 570,114 км^2) и 6 броя езера (водосборна площ - 340,464 км^2), попадащи в териториалния обхват на РИОСВ – Монтана - Таблица 2.

Таблица 2. ПВТ – поречие Западно от Огоста

№	Име на река/язовир	Географско описание на водното тяло	Име на водното тяло	Код на водното тяло	Дължина, км	Водосборна площ, км2
Река						
1	р. Тимок	р.Тимок от гр.Брегово до устието й	Тимок WORWB001	BG1WO100R001	16,970	132,070
2	р. Тополовец	р. Тополовец след язовир Кула до устие, вкл. притоци - р. Делейнска и р. Рабровска с Полянска	Тополовец WORWB004	BG1WO200R004	43,602	507,158
3	р. Войнишка	р. Войнишка след язовир Полетковци до устие, вкл. притоци - Кoроманица и Смръдла	Войнишка WORWB1007	BG1WO300R1007	34,836	199,944
4	р. Видбол	р. Видбол от зоната за защита: BG1DSWWO01 - РВ "Бяла вода" при Раковица до устие, вкл. приток - р. Грамадска	Видбол WORWB1008	BG1WO300R1008	52,052	307,595
5	р. Видбол	РВ "Бяла вода" на р. Видбол	Видбол WORWB1108	BG1WO300R1108	6,371	18,725

6	р. Арчар	р. Арчар от извор до устие, вкл. притоци - Салашка и Градска река	Арчар WORWB1009	BG1WO400R1009	58,112	365,325
7	р.Скомля	р.Скомля от извора до устие	Скомля WORWB011	BG1WO500R011	39,809	161,304
8	р. Лом	р. Лом от вливането на р.Нечинска бара до устието	Лом WORWB015	BG1WO600R015	24,621	154,314
9	р. Лом	р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара	Лом WORWB1013	BG1WO600R1013	38,056	260,334
10	р. Нечинска бара	р. Нечинска бара след яз.Смирненски	Нечинска бара WORWB1014	BG1WO600R1014	13,782	134,163
11	р. Лом	р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливане на р. Стакевска	Лом WORWB1112	BG1WO600R1112	15,100	95,399
12	р. Стакевска	РВ "Стакевска река" на р. Стакевска	Стакевска WORWB1212	BG1WO600R1212	3,105	15,032
13	р. Чупренска	РВ "Голяма река" на р. Чупренска	Чупренска WORWB1312	BG1WO600R1312	5,054	19,050
14	р. Краставичка	РВ "Голяма река" на р. Краставичка	Краставичка WORWB1412	BG1WO600R1412	2,646	8,791
15	Без име	РВ "р. Горни Лом"	без име WORWB1512	BG1WO600R1512	4,252	6,225
16	р. Лом	р. Лом от РВ "р. Горни Лом" до вливане на р. Краставичка при Горни Лом	Лом WORWB1612	BG1WO600R1612	3,616	50,393
17	р. Краставичка	р. Краставичка от РВ "Голяма река" до вливане в р. Лом при Горни Лом	Краставичка WORWB1712	BG1WO600R1712	8,387	23,406
18	р. Чупренска	р. Чупренска от РВ "Голяма река" до вливане в р. Стакевска	Чупренска WORWB1812	BG1WO600R1812	20,102	100,869
19	р. Стакевска	р. Стакевска от РВ "Стакевска река" до вливане в р. Лом	Стакевска WORWB1912	BG1WO600R1912	29,000	193,527
20	р. Цибрица	р. Цибрица от извор до устие, вкл. приток - р. Цибър	Цибрица WORWB1016	BG1WO800R1016	116,844	814,838
Езера						
1.	яз. Кула	язовир Кула на р. Тополовец	Кула WORWB1003			58,918
2.	яз. Полетковци	язовир Полетковци на р. Войнишка	Полетковци WORWB1006			70,257
3.	яз. Рабиша	яз. Рабиша на р. Видбол при с. Рабиша, общ. Белоградчик	Рабиша WOLWB018			5,545
4.	яз. Христо Смирненски	яз. Христо Смирненски на р. Нечинска бара при с. Смирненски, общ. Брусарци	Христо Смирненски WORWB1014			98,096
5.	яз. Ковачица	яз. Ковачица на р. Липница при с. Ковачица, общ. Лом	Расово WORWB1020			40,366
6.	яз. Расово - 1	яз. Расово - 1 на р. Барата при с.Расово, общ. Медковец	Ковачица WOLWB021			67,174

Тук се включват поречията на реките Тимок, Тополовец, Войнишка, Видбол, Арчар, Скомля, Лом, Цибрица и техните притоци:

- **Река Тимок** - река в Източна Сърбия, десен приток на Дунав, в който се влива на северозапад от с. Връв, Видинска област. В приустийната си част служи за граница между България и Сърбия (около 15.5 км). Образува се от Свърлишки Тимок и Търговищки Тимок. За начало на Тимок се приема Търговишки Тимок, който извира на Сърбска територия на северозапад от вр. Миджур, Западна Стара планина.
- **Река Тополовец** извира под името Мостище на 1.75 км североизточно от в. Връшка чука, Западен Предбалкан. Тя се образува от множество малки рекички, които са с чисто планински

характер. Река Тополовец приема два главни леви притока, които се събират преди с. Раброво под името р. Рабровска. Наклонът на реката е сравнително стръмен. Река Тополовец при проливни дъждове приижда буйно и след вливането на р. Рабровска и поради ниските брегове и равния терен залива значителни обработваеми площи. Долното й течение във Видинската низина е коригирано. Дължина й е 67.6 км, а водосборната площ - 582.8 км^2 .

- **Река Войнишка** се образува главно от два притока р. Чичилска и р. Кореманица. За начало е приета р. Чичилска, която извира източно от вр. Черноглав. Повечето от рекичките, образуващи началото на р. Чичилска, извират от югоизточните склонове на вр. Връшка чука, а останалите от северните склонове на вр. Черноглав. Река Войнишка запазва полупланинския си характер на около 3 - 4 км след вливането в нея на р. Войница. Реката е коригирана в долното си течение. Дължина й е 55.2 км, а водосборната площ 276.5 км^2.
- **Река Видбол** - извира под името Джоновец на около 300 м от вр. Бабин нос (1108 м), Западна Стара планина. В горното си течение и част от средното тече на изток. След с. Макреш променя посоката, тече на север през тясна долина и се влива в Дунав на 2.5 км южно от гр. Дунавци, община Видин. Притоците, формиращи река Видбол, извират от източните склонове на Западна Стара планина. Един от първите притоци е Давидова бара, извиращ под връх Студен кладенец (894,8 м). Към тях попътно се вливат други, по-малки притоци, протичащи в поройни дерета. След като приеме един безименен десен приток, Джоновец тече известно време под името Раковица (така е обозначен на някои хидрогеложки карти). Притоците Джоновец (Раковица), Давидова бара и още няколко по-незначителни се вливат и приемат името Видбол на около 3 км над село Раковица. Дължина на реката е 61.8 км, а водосборната площ 329.8 км^2. Реката има снежно-дъждовно подхранване. Минимумът на валежите е през месец февруари, а максимумът - през месец май. Маловодието продължава около четири месеца – от юни до октомври. По тази причина през периода на пълноводието някои от малките дерета почти пресъхват. Теренът е пресечен и сравнително обезлесен, зает от сиви горски почви със силно изразена ерозия, което определя поройния характер на оттока. Валежите се оттичат повърхностно, без да има възможност за дрениране и по-дълготрайно подхранване на оттока.
- **Река Арчар** води началото си югоизточно от вр. Бабин нос (на 300 м от върха). В горното си течение тече на изток, в средното тече на север и в долното течение – отново на изток. Влива се в река Дунав южно от остров Близнаци. Дължината на реката е 59.4 км, с водосбор от 365.7 км^2 и основни притоци р. Ошанска и р. Салашка. Водосборните области на множество малки рекички, които оформят р. Арчар, в по-голямата си част са залесени плътно с широколистни гори (предимно дъб). Те са с голям среден наклон и сравнително голяма стръмнина на склоновете. Речната система в тази част има почти изцяло планински характер. Това продължава докъм с. Раяновци, откъдето се изменя характерът на залесеността, като широколистните гори се заменят с разредени дъбови храсти и с големи иезалесени райони. Наклонът на реката става по-малък, наблюдават се уширения на коритото, където реката се разлива и намалява скоростта си. Дъното на коритото е засипано с множество камъни и пясък, свличани от пороищата на незалесените дерета. Бреговете са скалисти и доста стръмни. След с. Рабиша наклонът на реката значително намалява. Там протича през слабо хълмиста местност в широка долина с много завои, като тече ту до десния, ту до левия склон на долината. Бреговете на реката поради слабите и ронливи седиментни скали са обикновено силно ерозирани и отвесни. Водосборната област на реката до устието е частично и слабо залесена, и то в повечето случаи с храсти от дъбов произход. Около с. Вътоп и Арчар реката получава голямо уширение и прави широка лъка. При с. Кладоруб р. Арчар приема най-големия си десен приток — р. Салашка. Тази река сравнително е голяма и води началото си от планинските склонове на с. Салаш североизточно от вр. Жребче. Характерът на тази река с почти същият с този на р. Арчар както по отношение сформирането на нейното начало, така и по отношение физикогеографската характеристика на водосборната област. Изключение тук прави по-слабата залесеност, която се забелязва още в самото начало на реката. Водното

й количество е почти еднакво с това на р. Арчар. И двете реки при силно интензивни валежи прииждат и влачат със себе си най-различен материал чак до своето съединяване.

- **Река Скомля** е с дължина 41.6 км и водосборната площ 162,8 км2 . В долното течение на реката е направена корекция и тя се влива чрез канал в р. Дунав, южно от остров Керкенеза.
- **Река Лом** води началото си от източните склонове на пограничните планини в района на с. Горни Лом (Чипровско-Берковската планина, Западна Стара планина) и се влива в Дунав при гр. Лом . Дълга е 92,5 км, с водосборна площ 1140 км^2. Образува се от много дерета, като за начало са приети изворите на р. Бърза под вр. Миджур. Тези рекички имат планински характер, много стръмни наклони на речното корито и големи скорости на течението. Залесеността в този район е слаба. Залесени са само известни части от водосборната област главно от широколистни гори. Коритото на реката е от скална порода и засипано с камъни, чакъл и пясък, които са типични за водосборни области от подобен характер. Надлъжният наклон на реката до с. Горни Лом е голям — средно 1000/00, а напречният профил на долината се характеризира с дълбоко врязване и стръмни склонове. От с. Горни Лом до с. Долни Лом реката запазва почти същия характер. Оттам надолу тя навлиза в почти равнинен терен (Долноломско и Средогрифски полета), където наклонът на реката е малък и има характера на равнинна река. Долината на реката е обградена с невисоки хълмове. Речните брегове са ниски, а дъното покрито с пясък. Така реката продължава до с. Фалковец, където приема два от главните си притоци — р. Стакевска и р. Чупренска. В този участък напречният профил на долината става коритообразен. От с. Фалковец р. Лом навлиза в полски терен, където долината и коритото на реката се разширяват като последното на места достига до 100—200 м, напр. при с. Дреновец. Бреговете на реката в този участък са много ниски и при проливни дъждове или пък интензивно снеготопене водите й излизат извън коритото и причиняват наводнения. Дъното на реката в по-голямата си част е покрито с чакъл. При малки водни количества същите текат ту към единия, ту към другия бряг. Понякога след наводнение течението на реката е в средата на коритото. Водосборната област на реката е обезлесена и заета от обработваеми имоти. Този си характер реката запазва до вливането й в р. Дунав при гр. Лом. Характерно за реката в долното й течение е подприщването на водите й, което се получава от по-високите нива на р. Дунав.
- **Река Цибрица** извира от местността “Влашко поле”, на около 1.7 км северно от Шеров връх и вр. Костин в Широка планина, Западен Предбалкан. Тече на североизток през Предбалкана и Дунавската хълмиста равнина в широка асиметрична долина (с по-стръмни източни склонове). Влива се в река Дунав след остров Цибър (Ибиша). Дълга е 87.5 km, с водосборна площ 933.6 км^2.

2.2. Кратка информация за пунктовете за наблюдение на повърхностните води

Мониторингът на повърхностните води е част от Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС). Програмите за мониторинг на водите включват програми за контролен, оперативен и при необходимост – проучвателен мониторинг, които се подготвят и изпълняват в рамките на всеки период на Плана за управление на речните басейни.

Целта на мониторинговите програми за контролен мониторинг е да осигурят необходимата информация за оценка на състоянието на водите в рамките на речния басейн или подбасейн. Оперативните програми за мониторинг следва да определят състоянието на водните тела в риск и да оценят промените, които са настъпили в резултат от прилагането на програмата от мерки. Екологичното и химичното състояние на повърхностните води се определя на базата на получените данни от проведения мониторинг.

За разлика от контролният и оперативният, проучвателния мониториг в повечето случаи не се планира дългосрочно, а се назначава и изпълнява след инцидентно замърсяване от неизвестен произход или проучване причини подпомагащи анализа на състоянието. Такива са случаите когато след

своевременния анализ на резултатите от изпълнения мониторинг се установи наличието на високи нетипични концентрации на някои вещества се пристъпва към планиране на проучвателен мониторинг.

Мрежите за контролен и оперативен мониторинг на повърхностни води и измерваните показатели в тях са регламентирани със Заповед на министъра на околната среда и водите. Мониторинговите програми през 2019 г. са изпълнявани съгласно Заповед № РД-175/02.04.2018 г. на Министъра на околната среда и водите (до 31.03.2019 г.) и Заповед №РД-230/28.03.2019 г. на Министъра на околната среда и водите (от 01.04.2019 г.). Показателите, които се наблюдават по заповедта, са разделени в три основни групи – основни физикохимични, приоритетни вещества и специфични замърсители, като честотата им на мониторинг е от 4 до 12 пъти в годината:

- Основни физикохимични показатели - температура, pH, неразтворени вещества, електропроводимост, биогенни елементи (NH4-N, NO3-N, PO4), разтворен кислород, наситеност с кислород, перманганатна окисляемост, БПК, ХПК, желязо, манган, сулфати, хлориди и др.;
- Приоритетни вещества - силно токсични, устойчиви и лесно биоакумулиращи се вещества. Броят им е 33;
- Специфични замърсители - органични вещества, тежки метали и металоиди, цианиди, феноли и други специфични вещества.

Контролът на качествата на повърхностните води за 2019 г. на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, е проведен от страна на РЛ - Монтана в 35 на брой пункта от НСМОС, съгласно горецитираните заповеди на МОСВ (Таблица №3).

Таблица №3. Пунктове за конролен и оперативен мониторинг на повърхностни води

№	Код на пункт	Име на пункт	Речен басейн	Име на река/езеро/язовир	Код на ВТ	Типология 2010_на ВТ
1	2	4	8	9	10	11
1	BG1DU01119MS010R	р.Дунав- гр.Ново село десен бряг	Дунав	Дунав	BG1DU000R001	R6
2	BG1DU01119MS010M	р.Дунав- гр.Ново село ляв бряг	Дунав	Дунав	BG1DU000R001	R6
3	BG1DU01119MS010L	р.Дунав- гр.Ново село среда	Дунав	Дунав	BG1DU000R001	R6
4	BG1OG02919MS1220	р.Превалска Огоста преди вливане в р. Огоста, мост след с. Митровци	Огоста	Превалска Огоста	BG1OG789R1101	R4
5	BG1OG02721MS1040	р.Шугавица мост в с. Долно Белотици	Огоста	Шугавица	BG1OG700R005	R4
6	BG1OG02811MS1090	р.Дългоделска Огоста , с. Г.Геново	Огоста	Дългоделска Огоста	BG1OG789R1301	R4
7	BG1OG02911MS1100	р.Огоста след с.Железна	Огоста	Огоста	BG1OG789R1501	R4

8	BG1OG00611MS090	р.Ботуня, при с.Охрид преди вливане в Огоста	Огоста	Ботуня	BG1OG600R1018	R8
9	BG1OG00699MS120	р.Ботуня над гр.Вършец /кв.Заножене/	Огоста	Ботуня	BG1OG600R1106	R2
10	BG1OG00795MS160	р.Огоста/преди яз.Огоста , мост с. Г.Церовене	Огоста	Огоста	BG1OG789R1001	R4
11	BG1OG00739MS031	Язовир „ Огоста”	Огоста	яз. Огоста	BG1OG700L1004	L14
12	BG1OG00051MS080	р.Огоста, при Кобиляк	Огоста	Огоста	BG1OG307R1313	R7
13	BG1OG00094MS190	р.Чипровска Огоста над гр. Чипровци	Огоста	Чипровска Огоста	BG1OG789R1601	R2
14	BG1OG00731MS140	р.Огоста, след гр.Монтана	Огоста	Огоста	BG1OG307R1213	R7
15	BG1OG02919MS1200	р.Огоста мост за с. Горна Ковачица	Огоста	Огоста	BG1OG789R1401	R4
16	BG1OG00733MS150	р.Огоста след яз.Огоста	Огоста	Огоста	BG1OG307R1213	R7
17	BG1WO00321MS100	р.Войнишка – с. Търняне	Реки западно от Огоста	Войнишка	BG1WO300R1007	R8
18	BG1WO00061MS030	р.Лом преди гр. Лом	Реки западно от Огоста	Лом	BG1WO600R015	R8
19	BG1WO00811MS010	р.Цибрица при с. Долни Цибър	Реки западно от Огоста	Цибрица	BG1WO800R1016	R8
20	BG1WO00014MS140	р.Тимок при гр. Брегово	Реки западно от Огоста	Тимок	BG1WO100R001	R8
21	BG1WO00413MS070	р.Арчар при с. Арчар	Реки западно от Огоста	Арчар	BG1WO400R1009	R8
22	BG1WO00003MS090	р.Видбол, след гр. Дунавци, преди р. Дунав	Реки западно от Огоста	Видбол	BG1WO300R1008	R8
23	BG1WO00659MS050	р.Лом при с. Горни Лом	Реки западно от Огоста	Лом	BG1WO600R1112	R2
24	BG1WO00521MS060	р.Скомля след с. Септемврийци	Реки западно от Огоста	Скомля	BG1WO500R011	R8

25	BG1WO00659MS059	р.Краставичка над с. Горни Лом	Реки западно от Огоста	Лом	BG1WO600R1712	R2
26	BG1WO01641MS1080	р.Стакевска от РВ "Стакевска река" до вливане в р. Лом	Реки западно от Огоста	Стакевска	BG1WO600R1912	R2
27	BG1WO01631MS100	р.Лом след с. Крива бара преди вливане на Неченска бара	Реки западно от Огоста	Лом	BG1WO600R1013	R8
28	BG1WO62319MS051	яз. “Хр.Смирненски” на река Лом	Реки западно от Огоста	яз. Христо Смирненски	BG1WO600L014	L16
29	BG1WO00814MS071	яз."Расово" на стената	Реки западно от Огоста	Цибрица	BG1WO800L020	L16
30	BG1WO03496MS031	яз.“Рабиша” на река Видбол	Реки западно от Огоста	яз. Рабиша	BG1WO300L018	L4
31	BG1WO32939MS021	яз."Полетковци"	Реки западно от Огоста	яз. Полетковци	BG1WO300L1006	L12
32	BG1WO29791MS011	яз." Кула"	Реки западно от Огоста	Тополовец	BG1WO200L1003	L12
33	BG1WO01621MS110	р.Неченска бара преди вливане в р.Лом/моста с. Крива бара	Реки западно от Огоста	Неченска бара	BG1WO600R1014	R8
	Пунктове САМО на анализ на Приоритетни вещества					
34	BG1OG00744MS041	Язовир „Сречeнска бара”	Огоста	яз. Сречeнска бара	BG1OG700L016	L2
35	BG1OG00994MS172	РВ "Козарице"	Огоста	Мартиновска Огоста	BG1OG789R1201	R2

2.3. Състояние на повърхностните води за 2020 г. по поречия, попадащи на територията на РИОСВ – Монтана, по отношение тяхното замърсяване

Настоящият анализ на качеството на повърхностните води отразява оценката на екологичното и химично състояние по водни тела, която Басейнова дирекция „Дунавски район“ (БДДР) е изготвила на база резултатите от изпълнения през последните две години мониторинг.

На основание чл.169, ал. 2 на Закона за водите, мониторингът на водите се провежда по разработени от басейновите дирекции (БД) програми в съответствие с характеристиките на водните тела и оценката за екологичното и химичното им състояние. Подготвените програми са два вида - за контролен и за оперативен мониторинг. След изготвянето им БД ги съгласуват с ИАОС като изпълнители на голяма част от анализираните показатели. Същите се одобряват със заповед на министъра на околната среда и водите. В изпълнение на планираните програми за мониторинг на води в План за управление на речните басейни (ПУРБ) 2016 – 2021 г. в Дунавски район, същите се изготвят, съгласуват и одобряват всяка отделна година, като стартирането им е от 01.04., а изпълнението им приключва на 31.03 на следващата година.

Оценката на качеството на водите, според биологичните елементи за качество (БЕК) е направена съгласно Заповед № 591/26.07.2012 г. на Министъра на околната среда и водите, с която са утвърдени методиките за хидробиологичен мониторинг и *Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризиране на повърхностните води* (Приложение № 6 към чл. 12, ал. 4), в която са включени класификационните

системи за оценка според отделните биологични елементи за качество (макрозообентос, макрофити, фитобентос, фитопланктон и риби). Оценката е типово специфична – границите на класовете между отделните състояния (отлично, добро, умерено, лошо и много лошо) са съобразени с типа на водното тяло.

В програмите за хидробиологичен мониторинг (ХБМ) са включени пунктове от категориите реки и езера/язовири. За реки се анализират биологичните елементи за качество (БЕК) – макрозообентос, макрофити и фитобентос, а за езера/язовири, оценката се прави само по показателя фитопланктон. В териториалния обхват на РИОСВ –Монтана са включени 35 пункта за мониторинг. Поради ограничен финансов капацитет на ИАОС програмата за мониторинг на езера/язовири е разпределена в периода на целия ПУРБ 2016-2021 г., затова все още няма данни за някои от язовирите. Язовирите Кула, Ковачица, Христо Смирненски (на река Лом), Аспарухов вал и Сречeнска бара са включени в програмата за мониторинг, като мониторирането им по показател фитопланктон продължава, поради което за изброените язовири не е направена оценка по БЕК към момента. Язовирите Расово, Рабиша и Ковачица не са включени в програмите за хидробиологичен мониторинг през посочения период.

На територията на РИОСВ - Монтана са включени водните тела разположени във водосбора на река Огоста, водосбора на реки, които са на запад от река Огоста и част от река Дунав. Тъй като административно деление не съвпада с границите на водните тела по поречия водосбора на р. Огоста попада в две области - Монтана и Враца.

Програмите за физикохимичен и химичен мониторинг се изпълняват от две регионални лаборатории /РЛ/ на ИАОС в гр. Монтана и гр. Враца. Хидробиологичния мониторинг /ХБМ/се изпълнява от РЛ - Монтана.

Поречие Дунав

Река Дунав на територията на РИОСВ - Монтана се наблюдава чрез мониторинговия пункт при с. Ново село. Същият е част от международната транснационална мониторингова мрежа за река Дунав/TNMN/. Изпълняваната програма за мониторинг е унифицирана за всички пунктове по реката. Честотата на пробовземане е 12 пъти годишно. Водовземането на пробите се извършва в три точки- на левия бряг на реката, в средата и на десния бряг, т.е. българския.

Оценката на физикохимичните показатели, подкрепящи БЕК е извършена въз основа на изискванията на *Наредба Н-4 за характеризиране на повърхностните води*, за тип R7-Големи дунавски притоци. Това се налага поради факта, че за тип R6- Среден и долен Дунав, към който принадлежи поречието на реката няма разписани в нормативния документ референтни стойности за отлично, добро и умерено състояние.

Резултатите от анализа за периода 2017-2019 година показват добро качеството на водите в този наблюдаван участък. Стойностите на кислородните и биогенни показатели са близки до изискванията за отлично състояние. По всички физикохимични показатели стойностите отговарят на изискванията за отлично/добро състояние.

Анализираните специфични замърсители , като сравнение на Средно годишната стойност /СГС/ със СКОС не показват отклонения от изискванията за добро състояние, съгл. *Наредба Н-4*.

Няма измерени високи над СКОС на приоритетни вещества/ПВ/ в периода 2017-2019 г. Няма стойности на концентрации на ПВ над максималната допустима концентрация /МДК/.

В програмите за хидробиологичен мониторинг на територията на Дунавски район през 2017 и 2019г. не са планирани за наблюдение пунктове, разположени на река Дунав.

Поречие Огоста

Във водосбора на река Огоста са разположени 32 повърхностни водни тела, за състоянието на които се наблюдават чрез 36 пункта за мониторинг.

Основното поречие на река Огоста, включва следните водни тела:

- ✓ *р. Огоста от вливане на р. Скът при Сараево до устие-водно тяло BG1OG100R014*

За водното тяло на устието на река Огоста преди вливане в река Дунав в периода 2017-2019 година се наблюдава влошаване качеството на водата по отношение на съдържание на нитратни съединения. Наблюдават се измерени високи концентрации на азот нитратен и общ азот. Затова оценката е умерено състояние по физикохимични показатели. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за арсен - концентрация 39,4 µg/l, но при оценката на състоянието на водното тяло е приложена „Методология за начина на ползване на определените фонови концентрации при оценка на екологичното и химично състояние на повърхностни водни. В този случай при отчитане на фоновите концентрации използвайки методологията, СГС на концентрацията на арсен, отговаря на изискванията на Наредба Н-4 и оценката е добра по специфични замърсители.

От анализа на резултатите не се наблюдават превишения на приоритетните вещества, съобразно изискването на Наредбата за СКОС на приоритетните вещества и някои други замърсители.

За водно тяло BG1OG100R014 данните от наблюдаваните биологични елементи за качество (БЕК) в периода 2017-2019г. отчитат умерено състояние по макрозообентос и фитобентос и лошо състояние по БЕК риби.

✓ *р. Огоста от вливане на р. Рибене при Бели брод до вливане на р. Скът при Сараево, водно тяло BG1OG307R1013;*

От направения анализ по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4.*

От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за арсен и алуминий, но СГС отговаря на изискванията за добро състояние.

Резултатите от мониторирания БЕК макрозобентос през 2019г. отчит отлично състояние. Наблюдава се подобряване в състоянието на водното състояние в сравнение с предходните години.

✓ *р. Огоста след язовир Огоста до вливане на р. Ботуня при Бойчиновци, водно тяло BG1OG307R1213;*

От направения анализ по физикохимичните показатели водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н*-4.

От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за алуминий, но СГС отговаря на изискванията за добро състояние.

Средногодишната стойност/СГС/ на изчисления манган и арсен във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

При анализа на приоритетни вещества никое от тях не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

В периода 2017-2019г. данните от наблюдаваните биологични елементи за качество макрозообентос, макрофити и фитобентос показват умерено състояние.

✓ *р. Огоста от вливане на р. Ботуня при Бойчиновци до вливане на р. Рибене при Бели брод, водно тяло BG1OG307R1313*

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава единично измерване над СКОС за желязо и арсен, но СГС отговаря на изискванията за добро състояние.

Средногодишната стойност/СГС/ на изчисления алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Резултатите от проведеният хидробиологичен мониторинг на БЕК макрозообентос през 2019г. показват отлично състояние.

✓ *язовир Огоста, водно тяло BG1OG700L1004*

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водите на язовира отговарят на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава превишение по показател арсен. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на арсена в язовира надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

През периода 2017-2019г. за язовир Огоста е проведен мониторинг на биологичен елемент за качество фитопланктон. Въз основа на резултатите от анализа, язовирът е оценен в добър екологичен потенциал.

✓ *р. Огоста от вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново до язовир Огоста при Горно Церовене, водно тяло BG1OG789R1001*

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*. От направения анализ на специфични замърсители се наблюдава превишение по показатели арсен и алуминий. Изчислената средногодишната стойност /СГС/ на арсена и алуминия във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Състоянието на водното тяло по биологични елементи за качество е умерено.

р. Огоста от вливане на р. Превалска Огоста при Белимел до вливане на р. Дългоделска при Гаврил Геново, водно тяло BG1OG789R1401

От анализа по физикохимичните показатели е видно, че водното тяло отговаря на изискванията за добро състояние спрямо *Наредба Н-4*, с изключение на азот нитратен, който отговаря на изискванията за умерено състояние. От анализ на специфични замърсители се наблюдава превишение по показател арсен. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на арсена във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Въз основа на данните от 2019 г. за БЕК макрозообентос водното тяло се оценява в добро състояние.

✓ *р. Огоста от Чипровци до вливане на р. Превалска Огоста при Белимел, водно тяло BG1OG789R1501.*

Видно от анализа на физикохимичните показатели е, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за добро състояние спрямо стандартите за качество в *Наредба Н-4.* При анализа на специфичните замърсители се наблюдават превишения на показателя арсен. Изчислената СГС на арсена във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Хидробиологичният мониторинг на БЕК макрозообентос и фитобентос през 2019 г. в пункта *р. Огоста след с. Железна* отчита умерено състояние за водното тяло.

За оценката на химичното състояние във всички пунктове за мониторинг е планиран мониторинг на приоритетните вещества. От анализа на резултатите е видно, че няма превишение на СКОС за отделни анализирани приоритетни вещества. Въз основа на това, може да се заключи, че химичното състояние на водните тела, разположени на основното поречие на река Огоста са в добро химично състояние.

Поречие река Ботуня

В поречието на реката Ботуня са разположени следните водни тела:

✓ *р. Ботуня от вливане на р. Черна при Долно Озирово до вливане в р. Вртешница при Криводол, водно тяло BG1OG600R1118*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4.* От направения анализ на специфични замърсители се наблюдават отделни превишения по показател желязо, но СГС стойност не надвишава изискванията за добро състояние. Изчислената СГС на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

✓ *р. Ботуня от вливане на р. Вртешница при Криводол до вливане в р. Огоста при Бойчиновци, водно тяло BG1OG600R1018*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4.*

От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва само показателя алуминий.

✓ *р. Ботуня от Вършец до вливане на р. Черна при Долно Озирово, вкл. притоците - Бяла и Черна , водно тяло BG1OG600R1006* - през 2017-2019 година водното тяло не е предвидено за

наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, както и за хидробиологичен мониторинг.

✓ *р. Вертешница от извор до вливане в р. Ботуня при Криводол, водно тяло BG1OG600R007.*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4.*

От направения анализ на специфични замърсители се наблюдават отделни превишения по показател желязо, но СГС стойност не надвишава изискванията за добро състояние. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Относно хидробиологичният мониторинг на водни тела в поречието на р. Ботуня за периода 2016-2017г. са направени анализи на БЕК макрозообентос, макрофити и фитобентос. Пробонабрани и анализирани са 3 пункта за БЕК. Според анализираните биологични елементи водни тела BG1OG600R007 и BG1OG600R1118 са оценени в добро състояние, а тяло BG1OG600R1018 е оценено в умерено състояние. През периода 2017-2019 година водно тяло BG1OG600R1006 не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

Анализа на резултатите от наблюдаваните приоритетни вещества за оценката на химичното състояние показва, че няма високи измерени концентрации над СКОС за добро състояние. Оценката на химичното състояние на водните тела, по поречието на река Ботуня показва, че са в добро химично състояние.

Река Рибене

✓ *р. Рибене след вливане на приток при Лесура до вливане в р. Огоста при Бели брод, водно тяло BG1OG400R1019* през 2017-2019 година водното тяло не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

Според анализираните БЕК (макрозообентос, макрофити и фитобентос) през 2017г. в пункта *р. Рибине – след с. Фурен,* състоянието на водно тяло BG1OG400R1019 се оценява като добро.

✓ *приток на р. Рибене от извор до вливане в р. Рибене при Лесура, водно тяло BG1OG400R1119*

От анализа на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4.*

От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показват показателите цинк и манган. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателите цинк и манган във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

Водното тяло се наблюдава чрез пункт *р. Ляв приток на р. Рибене на запад от с. Лесура, след моста за с. Галатин.* Мониторираният през 2019г. БЕК макрозообентос отчита умерено състояние за водното тяло.

✓ *р. Рибене от извор до вливане на приток при Лесура вкл. язовир Трикладенци, водно тяло BG1OG400R1219* през 2017-2019 година водното тяло не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

Въз основа на данните от пункта *р. Рибене след с. Лесура,* (БЕК макрозообентос, 2019г.) водното тяло се оценява в умерено състояние.

Язовири

✓ *язовир Сречeнска бара, водно тяло BG1OG700L1016*

Водното тяло на язовир Сречeнска бара е разположено в Зона за защита на водите/ЗЗВ/, предназначени за ПБВ. Съгласно *Наредба № 12/18.06.2002 г. за качествените изисквания към повърхностните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване* язовирът е категоризиран с категория А2.

За времето на 2017-2019 година водите в язовира не са планирани за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

- ✓ *язовир Дъбника, водно тяло BG1OG600L1015*

За периода 2017-2019 година водите в язовира не са планирани за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

Други реки

р. Мартиновска, р. Дългоделска, р. Бързия, р. Шугавица и р. Златица

Общото между записаните по-горе реки/водни тела е, че всяка река от извор до вливането и в р.Огоста е самостоятелно водно тяло. Оценката по реки е следната:

- ✓ *р.Мартиновска (Мартиновска Огоста)*

През 2017-2019 година водно тяло с код BG1OG789R1601 не е предвидено за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества. Според данните от хидробиологичен мониторинг за периода 2017-2019г. състоянието на р. Мартиновска Огоста е оценено като добро според БЕК макрозообентос и фитобентос, а според БЕК макрофити в отлично. Като цяло според биологичните елементи за качество реката е в добро състояние.

- ✓ *р.Дългоделска Огоста, с код на водното тяло BG1OG789R1301*

За периода 2017-2019 година резултатите от измерените физикохимични показатели показват добро състояние. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя арсен във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние.

От направените анализи на приоритетните вещества е видно, че няма превишение на СКОС за приоритетни вещества. Химичното състояние за водното тяло на р. Дългоделска е добро. Според данните от хидробиологичният мониторинг за периода 2017-2019г. състоянието на р. Дългоделска Огоста е оценено като добро според изследваният БЕК макрозообентос.

- ✓ *Река Бързия*

От анализа на физикохимичните показатели е видно че, водите на р. Бързия отговарят на изискванията за добро състояние спрямо изискванията в *Наредба Н-4*. При анализа на специфичните замърсители нито един не показва отклонения от изискванията за добро състояние. За времето на 2017-2019 година мониторираните приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Според данните от хидробиологичният мониторинг за периода 2017-2019г. състоянието на р. Бързия е оценено като умерено.

- ✓ *Река Златица*

През 2017-2019 година водното тяло не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, както и за хидробиологичен мониторинг.

- ✓ *Река Шугавица*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя желязо. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Водното тяло е оценено в добро състояние по биологични елементи за качество.

Речни водохващания /РВ/, предназначени за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/

- ✓ *РВ "Крушечка бара"; РВ "Старата река"; РВ "Релкьов дол"; РВ "Драгиева бара"; РВ "Орлощица 1"; РВ "Орлощица 2"; р. Ботуня до Върщец*
- ✓ *РВ "Чегорила"; р. Черна до Горно Озирово*
- ✓ *РВ "Пръшковица"; РВ "Гаванищица"; РВ "Садина бара"; РВ "Ширине" на реките Бързия, Рибна бара, Голяма Садина бара и Малка Садина бара*
- ✓ *РВ "Шабовица"; РВ "Бели ефенди"; РВ "Голяма река"; РВ "Къса река"*

- ✓ *РВ "Лекия", РВ "Горна лука" - р. Превалска Огоста до вливане в р. Огоста при Белимел*
- ✓ *РВ "Щавляка" и РВ "Козарице"- р. Огоста от извор до Чипровци*

Речните водохвания се оценяват по метода на групирането, както при ПУРБ 2016-2021 г., така и за периода 2017-2019 година.

За периода 2017-18 година е направен анализ по всички показатели на две РВ от поречие Огоста, а именно: РВ „Козарице“ и РВ "Шабовица", които са от различни типове- R2 и R4. Получените отлични/добри резутати от физикохимичния мониторинг и добри-от химичния на приоритетните вещества, се „пренасят“ чрез подхода за групиране при оценката за еколгично и химично състояние на всички РВ от поречие Огоста.

В пункта *РВ Козарице* е наблюдаван БЕК макрозообентос през 2017г. Състоянието на водното тяло се оценява като добро. *РВ "Шабовица"* не е мониторирано по хидробиологични показатели в периода 2017-2019г.

Поречия Западно от река Огоста

Реките, които са разположени на запад от река Огоста са следните:

- ✓ *Река Тимок, водно тяло BG1WO100R001*
- ✓ *Река Тополовец - водно тяло BG1WO200R004 и яз. Кулата- водно тяло BG1WO200L1003*
- ✓ *Река Войнишка - водно тяло BG1WO300R1007 и яз.Полетковци на р. Войнишка- водно тяло BG1WO300L1006*
- ✓ *Река Видбол- водно тяло BG1WO300R1008 и РВ "Бяла вода" на р. Видбол, водно тялоBG1WO300R1108*
- ✓ *Река Арчар- водно тяло BG1WO400R1009*
- ✓ *Река Скомля – водно тяло BG1WO500R011*
- ✓ *Река р. Лом – с водни тела: BG1WO600R015, BG1WO600R1013, BG1WO600R1112, BG1WO600R1612, BG1WO600R1712, BG1WO600R1812, BG1WO600R1912 както и РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом"*
- ✓ *р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски – водно тяло BG1WO600R1014*
- ✓ *Река Цибрица – водно тяло BG1WO800R1016*
- ✓ *Язовир Расово, язовир Рабиша, язовир Ковачица, язовир Христо Смирненски(на река Лом), водни тела съответно BG1WO800L1020, BG1WO300L018, BG1WO800L021, BG1WO600L1014*

Реките, разположени на запад от река Огоста, в голямата си част са от тип R8. Реките не са с голям водосбор и са незначително натоварени, както се има предвид липсата на големи промишлени производства и малкият брой население в тази част на страната.

Особено място при анализа трябва да отделим на река Тимок. Този участък от реката, който е на устието на река Дунав и който е граничен с Р Сърбия, е характерен с висока замърсеност с метали. Източникът на замърсяване е извън пределите на Р България.

- ✓ *Река Тимок, водно тяло BG1WO100R001*

В периода 2017-2019 година река Тимок се мониторира на пункта при гр. Брегово. Провежда се мониторинг на всички физикохимични показатели, специфични замърсители и голям брой приоритетни вещества. Оценката по физикохимичните показатели и специфични замърсители е за умерено състояние. Измерени са високи концентрации на металите: желязо (Fe), манган (Mn), мед (Cu), цинк (Zn) и алуминй (Al).

Химичното състояние също е не постигащо добро състояние, поради измерени високи стойности на тежките метали кадмий (Cd) и никел (Ni).

Според данните от хидробиологичният мониторинг за периода 2017-2019г. състоянието на р. Тимок се определя като лошо.

- ✓ *Река Тополовец - водно тяло BG1WO200R004*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е

видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Наблюдаваните биологични елементи за качество през 2017г. показват умерено състояние.

- ✓ *яз. Кула- водно тяло BG1WO200L1003*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

- ✓ *Река Войнишка - водно тяло BG1WO300R1007*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Резултатите от хидробиологичен мониторинг за 2019г. от пункт *р. Войнишка – с. Търняне* отчитат добро състояние за водното тяло.

- ✓ *яз.Полетковци на р. Войнишка- водно тяло BG1WO300L1006*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показват показателите манган и алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателите манган и алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

В периода 2017-2019г. за язовир Полетковци е проведен мониторинг на биологичен елемент за качество фитопланктон. Въз основа на резултатите от анализа, язовирът е оценен в добър екологичен потенциал.

- ✓ *Река Видбол- водно тяло BG1WO300R1008*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Водно тяло BG1WO300R1008 се намира в отлично състояние, въз основа на данните от хидробиологичен мониторинг в периода 2017-2019г.

- ✓ *Река Арчар- водно тяло BG1WO400R1009*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Оценката по биологични елементи за качество за периода 2017-2019г. е добро състояние.

- ✓ *Река Скомля – водно тяло BG1WO500R011*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние с изключение на показател електропроводимост който отговаря на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че има измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показател алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

✓ *Река р. Лом – с водни тела: BG1WO600R015, BG1WO600R1013, BG1WO600R1112, BG1WO600R1612, BG1WO600R1712, BG1WO600R1812, BG1WO600R1912 както и РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом"*

✓ Водно тяло с код *BG1WO600R015 р. Лом от вливане на р. Нечинска бара до устие*

От направения анализ на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо *Наредба Н-4.* От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

✓ Водно тяло с код *BG1WO600R1013 р. Лом от вливане на р. Стакевска до вливане на р. Нечинска бара* за периода 2017 – 2019 година не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

Въз основа на резултатите от хидробиологичен мониторинг, проведен в пункт *р. Лом след с. Крива бара преди вливане на Нечинска бара* водното тяло се оценява в добро състояние.

✓ Водно тяло с код B*G1WO600R1112 р. Лом от вливане на р. Краставичка при Горни Лом до вливанена р. Стакевска*

От направения анализ на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Изчислените средногодишни стойност/СГС/ във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Резултатите от хидробиологичен мониторинг (от 2017г.) в пункта *р. Лом при с. Горни Лом* отчитат добро състояние по БЕК макрозообентос и фитобентос, отлично по макрофити, лошо по БЕК риби.

✓ Водно тяло с код *BG1WO600R1612 р. Лом от РВ "р. Горни Лом" до вливане на р. Краставичка при Горни Лом* през периода 2017 – 2019 година не е планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества.

✓ Водно тяло с код *BG1WO600R1712 р. Краставичка от РВ "Голяма река" до вливане в р. Лом при Горни Лом*

От направения анализ на физикохимичните показатели е видно, че водите на водното тяло отговарят на изискванията за умерено състояние спрямо Наредба Н-4. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Водното тяло е оценено в добро състояние по биологични елементи за качество за периода 2017-2019г.

✓ Водно тяло с код *BG1WO600R1812 р. Чупренска от РВ "Голяма река" до вливане в р. Стакевска*

В периода 2017–2019 година водното тяло не планирано за наблюдение по физикохимични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, както и за мониторинг на биологичните елементи за качество.

- ✓ Водно тяло с код BG1WO600R1912 *р. Стакевска от РВ "Стакевска река" до вливане в р. Лом*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Изчислените средногодишни стойност/СГС/ във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро.

Водното тяло се оценява в добро състояние, въз основа на данните от изследванията през 2019г. БЕК макрозообентос.

- ✓ *р. Нечинска бара след язовир Христо Смирненски – водно тяло с код BG1WO600R1014*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за добро състояние с изключение на показател $БПК_5$, който отговаря на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Изчислените СГС във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото е добро. Оценката по биологични елементи за качество за водното тяло е умерено състояние.

- ✓ *Река Цибрица – водно тяло BG1WO800R1016*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на реката отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показва показателя алуминий. Изчислената СГС на показателя алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. Оценката по биологични елементи за качество за водното тяло е умерено състояние.

Речните водохващания *РВ "Бяла вода" на р. Видбол*, както и *РВ "Стакевска река" на р. Стакевска, РВ "Голяма река" на р. Чупренска, РВ "Голяма река" на р. Краставичка, РВ "р. Горни Лом"* са предназначени за питейно-битово водоснабдяване /ПБВ/. Разположени са в Зона за защита на водите /ЗЗВ/, предназначени за ПБВ. Въз основа на резултатите за РВ "р. Горни Лом" и РВ "Голяма река" на р. Чупренска може да се направи извода, че същите отговарят на изискванията за добро/отлично състояние по отношение на физкохимичните елементи за качество, специфичните замърсители и на добро химично състояние. Ползвайки подхода на групирането, всички РВ в поречие на реките западно от Огоста се оценяват в добро екологично и добро химично състояние.

- ✓ *Язовир Расово BG1WO800L1020*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние показват показателите желязо и алуминий. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на показателите желязо и алуминий във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. През периода 2017-2019 година водно тяло BG1WO800L1020 не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

- ✓ *Язовир Рабиша BG1WO300L018*

След анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за добро състояние с изключение на показател БПК5 който отговаря

на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че няма измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Изчислените средногодишни стойност/СГС/ във водното тяло не надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. През периода 2017-2019 година водно тяло BG1WO300L018 не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

✓ *Язовир Ковачица, BG1WO800L021*

От анализ на данните по физикохимичните показатели за качество става ясно, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. От анализа на специфичните замърсители е видно, че са измерени високи концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател желязо. Изчислената средногодишната стойност/СГС/ на концентрацията на железни йони във водното тяло надвишава изискванията на СКОС за добро състояние. Анализа на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние. Химичното състояние на тялото на реката е добро. През периода 2017-2019 година водно тяло BG1WO300L018 не е планирано за хидробиологичен мониторинг.

✓ *Язовир Христо Смирненски, BG1WO600L1014*

Анализът на данните по физикохимичните показатели за качество показват, че водите на язовира отговарят на изискванията за умерено състояние. При анализа на специфичните замърсители са констатирани концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние по показател алуминий. Анализът на приоритетни вещества не отчитат концентрации над изискванията на СКОС за добро състояние, респективно химичното състояние на тялото е добро.

2.4. Кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води

Опазването, рационалното използване и управлението на водните ресурси е от първостепенна важност за устойчивото развитие, както за региона, така и за цялата страна. Качеството на водите е най-значителния индикатор за въздействието на човешката дейност върху естествената водна среда. Основните източници на замърсявания на водите са земеделието, промишлеността, транспорта и населените места, като голяма част от тези замърсявания постоянно се изпускат в повърхностните и подземни води. Замърсителите, предимно от органичен произход, се разграждат под въздействието на естествени самопречистващи процеси до определена степен, но някои вещества изобщо не могат да бъдат разградени от естествените процеси, което налага тяхното отстраняване или намаляване до допустими за околната среда граници. Източниците на замърсяване се делят на:

- ***Точкови източници на замърсяване*** - това са заустването на градските канализации на населени места с над 2000 е. ж. заустващи без необходимо пречистване; заустванията от градски пречиствателни станции за отпадъчни води; заустванията на промишлени отпадъчни води от индустриални обекти.
- ***Дифузни източници на замърсяване*** - населени места без ПСОВ и без канализация, промишлени зони без канализация, сметища без изолация. При дифузно внесените вещества от значение са биогенните вещества, пестицидите (препарати за растителна защита) и тежките метали. Проблемите, произлизащи от дифузното натоварване на повърхностните води с азот, се влияе основно от притока от подземните води (разтворените вещества), а натоварването с фосфор - основно от ерозията (внесените количества твърди частици). Други значими замърсявания са стари замърсявания и/или опасни замърсявания на почвата (включително от депа, аварии), при изоставени минно-технически съоръжения или значително сухо или мокро отлагане от атмосферата.
- ***Хидроморфологични изменения*** - водочерпенето от повърхностните води, регулиране на оттока. Това са проблеми, възникнали вследствие изграждане на хидроенергийни съоръжения (ВЕЦ, МВЕЦ), изграждане на язовири, диги за защита от наводнения, бентове и преливници. Хидроморфологичните промени въздействат в значителна степен върху водните организми. Особено силно е въздействието на напречни строителни съоръжения, които възпрепядстват миграционните коридори на водни организми.

➢ ***Морфологични изменения*** - прекъсването на естествената дължина на реките, физически изменения на коритото, развитие на инфраструктурата (пътища, мостове), инженерни дейности, земекопни работи са важни и съществени въздействия, които влияят върху натоварването с вредни и биогенни вещества, увреждащи жизнената среда на водните организми.

С цел опазване и подобряване състоянието на водните ресурси в териториалния обхват на инспекцията, експертите от направление „Опазване на водите" към РИОСВ – Монтана осъществяват контрол върху обектите, които формират отпадъчни води и заустват в повърхностни водни обекти с издадени по реда на ЗВ разрешителни за заустване на отпадъчните води в повърхностни водни обекти или комплексни разрешителни по ЗООС, в които са определени индивидуални емисионни ограничения (ИЕО) за формираните от дейността им отпадъчни води по определени показатели в зависимост от характера на съответното производство. Постигането на заложените в разрешителните ИЕО преди заустването на отпадъчните води във водоприемник или канализационна система се осъществява чрез пречиствателни съоръжения (мазниноуловители, каломаслоуловители, локално пречиствателни станции за битово - фекални и химически замърсени отпадъчни води и т.н).

На основание чл.171, ал.1 от Закона за водите, раздел IV от Наредба №1/11.04.2011 г. за мониторинг на водите (ДВ. бр. 34/29.04.2011 г.) и във връзка със Заповед №РД - 821/30.10.2012 г. на Министъра на околната среда и водите е внедрена **Информационна система за разрешителни и мониторинг при управление на водите ИСРМУВ**, съдържаща данни от контролната дейност по влезли в сила разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води, издадени по ЗВ и на комплексни разрешителни, издадени по ЗООС, включени в Информационната система. Пробовземанията се извършват 2 пъти годишно (първо и второ полугодие) за всяко заустване от даден обект, като броят на обектите в утвърдения със Заповед №РД-962/20.12.2019 г. на министъра на ОСВ списък на обектите, формиращи отпадъчни води и заустващи в повърхностни води, подлежащи на задължителен емисонен контрол от страна на РИОСВ – Монтана през 2020 г. са 24 броя.

2.4.1.Селищни канализационни системи с и без изградени ПСОВ

Районът, контролиран от РИОСВ – Монтана, се характеризира с директни заустявания на непречистени отпадъчни води, които се генерират от населените места без изградена ПСОВ (градовете Лом, Берковица, Кула и Белоградчик), което се явява и основен замърсител на повърхностните водни тела. Изключение правят само градовете Монтана, Видин и Вършец, като изградените и действащи ГПСОВ и на трите населени места отговарят напълно на изискванията за заустването на пречистените отпадъчни води от населените места в чувствителни зони (осигурено третично пречистване на отпадъчните води).

В по - големите промишлени центрове в региона - Лом, Берковица, Белоградчик и Кула са с изградени смесени канализационни системи, в които са включени предимно битово – фекални, производствени отпадъчни и дъждовни води. Смесените отпадъчни води са заустени във водоприемниците без пречистване. Частични канализационни колектори са изградени и в някои по-малки населени места – гр. Бойчиновци, гр. Грамада, с. Лехчево, с. Рабиша и други.

В някои от селищата в региона се изграждат или разширяват канализационните системи. По Програмата за развитие на селските райони 2007 – 2013 изцяло са изградени канализационните системи на с. Раковица, общ Макреш, с. Расово, общ. Медковец и с. Копиловци, общ. Георги Дамяново. Останалата част от селищата на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, са без изградени канализационни системи.

Към края на 2020 г. изпълнението на изискванията на Директива 91/271/ЕЕС относно пречистване на отпадъчни води от населените места на територията на РИОСВ – Монтана е следното:

❖ ***<u>Агломерациите с над 10 000 еквивалентни жители (е.ж.)</u>***, попадащи в обхвата на Директивата на територията на РИОСВ – Монтана:

➢ Отпадъчните води на **гр. Монтана** се отвеждат и пречистват в ГПСОВ – Монтана. Градската пречиствателна станция с капацитета си от близо 18 000 куб. метра пречистена вода за денонощие напълно задоволява нуждите на гр. Монтана. Станцията е с механично и биологично стъпало, както и с изградено съоръжение за отстраняване на фосфора. ГПСОВ – Монтана отговаря на

всички европейски екологични норми и до настоящият момент работи ефективно и с добър ефект на пречистване. Водата се пречиства с екологични агенти, които не замърсяват околната среда, а почистените утайки се предвижда да бъдат използвани за наторяване.

- През месец септември 2019 г. е пусната в експлоатация и ГПСОВ на гр. Видин. Станцията отговаря на всички европейски екологични норми (механично и биологично стъпало, изградено съоръжение за отстраняване на фосфора).
- Населените места **Берковица и Лом** към края на 2020 г. са все още без изградени ГПСОВ.

❖ ***Агломерациите с население между 2 000 и 10 000 е.ж.***

През 2014 г. бе пусната в експлоатация ПСОВ на гр. Вършец с проектен капацитет за 10 000 е.ж. Останалите агломерациите, които попадат в обхвата на Директивата, но за тях няма осигурено пречистване на отпадъчни води, са Белоградчик - 5 090 е.ж., Брегово - 2 494 е.ж., Вълчедръм - 3 614 е.ж., Дунавци - 2 157 е.ж. и Кула - 3 175 е.ж.

❖ ***Агломерации, непопадащи в обхвата на Директивата:***

✓ В контролираната от РИОСВ-Монтана територията съществуват агломерации извън обхвата на Директивата, в които е извършено строителство на КС с ПСОВ и същите са пуснати в експлоатация. Такива са КС с ПСОВ на с. Расово, общ. Медковец, с. Раковица, общ. Макреш и с. Копиловци, общ. Георги Дамяново.

2.4.2. Отпадъчни води, формирани от дейността на стопански субекти, в обхвата на РИОСВ – Монтана

2.4.2.1. Стопански субекти, източници на отпадъчни води, с пречиствателни съоръжения, които не работят ефективно на територията на РИОСВ – Монтана:

- **За поречие Дунав:**

✓ *„В и К Видин" ЕООД, гр. Видин, Канализационна система на гр. Видин* –смесеният поток от пречистени в ПСОВ битово – фекални и промишлени отпадъчни и дъждовни води се зауства в р. Дунав. Поради констатирани превишени стойности за определен период от време на индивидуалните емисионни ограничения (ИЕО) от разрешителното за заустване, на дружеството е наложена еднократна санкция за замърсяване водите на р. Дунав.

✓ *„Пирин Трейд 2013" ЕООД, гр. София, Млекопреработвателно предприятие в с. Кошава, общ. Видин* - производство на имитиращи продукти от сухо мляко и растителни мазнини. От дейността на обекта се формира един общ смесен поток от битово – фекални и производствени отпадъчни води, който след първично пречистване се зауства гравитачно в р. Дунав. През 2020 г. вследствие на проведен контролен мониторинг на отпадъчните води са констатирани минимални превишения на ИЕО по някои от показателите, заложени в разрешителното за заустване, за което на дружеството е наложена текуща санкция по реда на Закона за опазване на околната среда. Впоследствие същата е отменена след удостоверяване от страна на оператора, че са спазени заложените в разрешителното ограничения.

✓ *„Ел Би Булгарикум"ЕАД, гр. София, производствена база в гр. Видин за производство на млечни продукти* - смесеният поток битово – фекални и производствени отпадъчни води след първично пречистване в пречиствателно съоръжение се зауства в р. Дунав. Вследствие на проведен контролен мониторинг на отпадъчните води през 2020 г. по някои от показателите, заложени в разрешителното за заустване, са констатирани превишения на ИЕО, за което на дружеството е наложена текуща санкция. Същата е отменена след предприемане на действия по почистване на пречиствателното съоръжение и представяне на протокол от изпитване на отпадъчни води (собствен мониторинг) за удостоверяване на спазването на ИЕО от разрешителното.

✓ *„В и К" ООД, гр. Монтана, Канализационна система на гр. Лом* – смесеният поток битово – фекални отпадъчни, промишлени отпадъчни и дъждовни води се зауства в р. Дунав. На

дружеството е наложена еднократна санкция за замърсяване водите на р. Дунав след констатирани превишени стойности на ИЕО от разрешителното за заустване за определен интервал от време.

- **За поречия Огоста и Западно от Огоста:**

✓ *„Кариана" ЕООД, гр.София, Предприятие за месопреработка, с. Ерден, общ. Бойчиновци* – през 2020 г. за допуснато превишение на ИЕО от разрешителното за заустване въз основа на проведен контролен мониторинг на отпадъчните води на дружеството е наложена текуща санкция по реда на ЗООС;

✓ *„Мрамор – Беркстон Б" ЕООД, гр. София, Предприятие за добив, обработка и монтаж на скални материали в гр. Берковица* –отпадъчните води след ЛПСОВ се заустват в р. Берковска. Вследствие на констатирано през 2020 г. минимално превишаване на ИЕО по показател „Неразтворени вещества", заложено в разрешителното за заустване, на дружеството е наложена текуща санкция по реда на ЗООС. Същата впоследствие е отменена въз основа на резултатите от представен протокол от изпитване на отпадъчните води, удостоверяващ стойности на ИЕО по определените в разрешителното показалите под заложените норми.

✓ *„Компас" ЕООД, гр. Монтана, Предприятие за производство на месни и меснорастителни консерви в гр. Монтана* –отпадъчните води след ЛПСОВ се заустват в р. Костенка. През 2020 г. за допуснато превишение на ИЕО от разрешителното за заустване въз основа на проведен контролен мониторинг на отпадъчните води на дружеството е наложена текуща санкция по реда на ЗООС. Същата впоследствие е отменена въз основа на резултатите от представен протокол от изпитване на отпадъчните води, удостоверяващ прекратяването на превишението на ИЕО.

✓ *Община Чипровци, Канализационна система на гр. Чипровци* - за допуснато превишение на ИЕО от разрешителното за заустване въз основа на резултатите от проведен собствен мониторинг на отпадъчните води на дружеството е наложена текуща санкция по реда на ЗООС. Въз основа на резултатите от протокол от изпитване на отпадъчните води за сосбтвен мониторинг, удостоверяващ прекратяването на превишението на ИЕО, санкцията е отменена.

✓ *„Аркус" АД, гр. Лясковец, Обособено производство в гр. Лом* – вследствие на констатирано превишаване на ИЕО от разрешителното за заустване, на дружеството е наложена текуща санкция по реда на ЗООС. Същата впоследствие е отменена въз основа на резултатите от представен протокол от изпитване на отпадъчните води, удостоверяващ стойности на ИЕО по определените в разрешителното показалите под заложените норми.

2.4.2.2. Брой стопанските субекти на територията на РИОСВ - Монтана, които с отпадъчните си води ***емитират приоритетни и приоритетно опасни вещества,*** съгласно Приложение №1 към чл. 1, ал. 2 на *Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители*

Списъкът на обектите, формиращи емисии на приоритетни и приоритетно опасни вещества (ПОВ) в отпадъчните си води, е публукуван на интернет страницата на инспекцията в сектор „Води". Същият се поддържа в актуално състояние.

През 2020 г. броят на обектите с определени в издадените им разрешителни по ЗВ и ЗООС норми по приоритетни и ПОВ са 13 броя обекти. От тях девет заустват отпадъчни води в повърхностен воден обект (в т.ч. влизат и канализаицонни системи на населените места). От направения през годината мониторинг на тези отпадъчни води в отпадъчните им води не е установено наличие на концентрации на приоритетни и ПОВ.

Останалите четири обекти от списъка заустват генерираните отпадъчни води от техните площадки в канализационна система на населено място с ПСОВ. За тях е характерно, че титулярите на комплексните разрешителни спазват заложените им норми, както и честота на пробонабиране, като през 2020 г. не са констатирани несъответствия.

2.4.2.3. Общият брой на стопанските субекти на територията на РИОСВ - Монтана, от дейността на които се формират ***биоразградими промишлени отпадъчни води*** *и които заустват в повърхностен воден обект*, съгласно Приложение №4 към чл. 35, ал. 2 от *Наредба №2 от 08.06.2011 г.*

за издаване на разрешителни за заустване на отпадъчни води във водни обекти и определяне на индивидуалните емисионни ограничения на точкови източници на замърсяване (обн. ДВ, бр. 47/21.06.2011 г.) и с издадено по реда на Закона за водите Разрешителни за ползване на воден обект за заустване на отпадъчни води в повърхностни води, **са десет на брой.**

През отчетният период е осъществен контрол на всичките обекти с издадени разрешителни за заустване, от дейността на които се формират биоразградими промишлени отпадъчни води, съгласно Приложение № 4 към чл. 35, ал. 2 от Наредба №2 от 08.06.2011 г. На четири от предприятия за неспазването на ИЕО са наложени текущи санкция по чл. 69, ал. 1 от ЗООС, които са отменени след удостоверено с протоколи от изпитване на отпадъчни води преустановено превишаване на ИЕО. За почистване и поддържане на пречиствателните си съоръжения за отпадъчни води в нормален технологичен режим са дадени шест броя предписания, изпълнени в срок.

*2.4.2.4. Проблеми със замърсяване на реките с **руднични води** – няма.*

Най-често нарушенията на екологичното законодателството в областта на опазване на водите са свързани с неспазване на емисионните норми, заложени в издадените рарешителните, вследствие на допусната неефективна работа на съществуващите пречиствателни съоръжения.

2.4.3. Обобщена информация за осъществения през 2020 г. контрол върху обектите, формиращи отпадъчните води на територията на РИОСВ – Монтана

Експертите от направление „Опазване на водите" през 2020 г. са извършили и взели участие в общо **150 броя проверки** на 114 броя обекти**,** от които:

- **78** броя *планирани контролни* проверки на 66 обекта при заложени по план 79 броя проверки на 66 обекта, формиращи отпадъчни води по поречията на реките Дунав, Огоста, Лом, Ботуня, Цибрица, Тополовец, Войнишка, Видбол и Арчар, в т.ч. 42 броя проверки на 24 броя обекта, формиращи отпадни води и заустващи във водни обекти, включени в Информационната система за разрешителни и мониторинг при управление на водите (ИСРМУВ) през 2020 г., съгласно Заповед №РД - 962/20.12.2019 г. на Министъра на ОСВ, 15 броя комплексни проверки на 15 броя обекти по заповед на Директора на РИОСВ – Монтана и 20 броя самостоятелни проверки по компонент „Води";

- **13** броя проверки по комплексни разрешителни на 13 броя обекта;

- **59** броя извънредни проверки на 49 обекта във връзка със съставяне на констативен протокол за налагане/промяна на санкция**,** по сигнали и жалби, по заповед на Директора на РИОСВ – Монтана, разпореждане на Прокуратурата, писма на Директора на БДДР – Плевен, по заповеди на Областните управители на Област Монтана и на Област Видин.

През 2020 г. експерт от направление е взел участие в една Държавна приемателна комисия, за която е изготвено положително становище за въвеждане на обекта в експлоатация.

С цел привеждане на обектите в съответствие с екологичното законодателство в областта на водите, преустановяване или предотвратяване на замърсявания на водите са дадени общо 12 предписания - 11 от тях са изпълнени в срок, а на едно все още не е изтекъл срока.

Съвместно с представители на Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС – София са извършени **65** броя пробонабирания, в т.ч. 43 бр. контролни пробонабирания на отпадъчни води от 24 бр. обекти, съгласно Заповед № РД - 962/20.12.2019 г. на Министъра на ОСВ и 22 бр. пробонабирания от повърхностни и отпадъчни води от 13 бр. обекти/речни участъци във връзка с постъпили в инспекцията сигнали и жалби.

В ИСРМУВ са въведени всички данни от проведения през годината задължителен емисионен контрол на обектите, включени в одобрения със заповед на министъра на ОСВ списък.

Въз основа на провеждания през годината контролен мониторинг от страна на РИОСВ – Монтана, както и на представени в инспекцията протоколи от собствен мониторинг на отпадъчните води, за установените отклонения от индивидуалните емисионни ограничения, разписани в разрешителните за ползване на повърхностен воден обект за заустване на отпадъчни води, са *налагани и променяни санкции по реда на ЗООС*, както следва:

- *Наложени санкции с Наказателно постановление на Директора на РИОСВ – Монтана* за замърсяване на повърхностен воден обект, приемник на отпадъчни води, поради превишаване на ИЕО, разписани в разрешителните за ползване на воден обект за заустване - ***11 броя*** на 10 броя обекта;
- *Намалени санкции със Заповед на Директора на РИОСВ – Монтана* по реда на чл. 69б от ЗООС във връзка с установено намаляване увреждането/неспазването на определените емисионни норми и ограничения – 0 броя;
- *Отменени санкции със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана* по реда на чл. 69б от ЗООС – **9 броя** на 9 обекта въз основа прекратяване на замърсяването/неспазването на определените ИЕО.

От извършените през 2020 г. проверки на действащите селищни пречиствателни станции и пречиствателни съоръжения за отпадъчни води към предприятията се констатира, че операторите се стремят да поддържат в техническа и експлоатационна изправност пречиствателните съоръжения за отпадъчни води с цел осигуряване на нормалната им експлоатация. Затрудненията и проблемите при експлоатацията на съоръженията са предимно по финансови или организационни причини.

3. СЪСТОЯНИЕ НА ПОДЗЕМНИТЕ ВОДИ

През 2019 г. в Дунавски район за басейново управление е извършен мониторинг на подземни води като част от Националната програма за мониторинг на подземни води, утвърдена със Заповед № РД–229/05.04.2017 г. на Министъра на околната среда и водите и продължена със Заповед № 175/02.04.2019 г.

На основание чл. 169б от Закона за водите и Приложение V на РДВ са разработени и се изпълняват два вида програми:

- за качество (химично състояние) на подземните води и,
- за количество (количествено състояние) на подземните води.

Програмите за мониторинг са разработени в съответствие с утвърдената „*Методика за планиране на мрежи и програми за мониторинг на подземните води“*.

I. Мониторинг на химичното състояние

Съгласно *чл. 169б, ал. 1 от ЗВ* за оценка на химичното състояние на подземните води, Басейнова дирекция Дунавски район (БДДР), разработва програми за контролен и оперативен мониторинг. За всеки отделен монитроингов пункт (МП) включен в програмите за мониторинг на подземни води се определя различна честота на изпитване и показатели на анализ. Избора на показатели и съответната честота на анализ се определя след оценка на резултатите от проведения в предходните години мониторинг и в зависимост естествените характеристики на подземното водно тяло (ПВТ), и местоположението на МП.

На територията на БДДР попадат 50 подземни водни тела наблюдавани, съгласно действащите програмите за контролен и оперативен мониторинг през 2019 г. в 138 пункта.

Показателите за изпитване са разпределени в следните групи:

1.1.Физико-химични показатели

I –ва група основни физико-химични показатели:

разтворен кислород, активна реакция, електропроводимост, нитрати, амониеви йони, температура на водата, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий и калий, сулфати, хидрогенкарбонати, карбонати и сух остатък – анализират се във всички пунктове за подземни води сезонно /четири пъти в годината/ или на полугодие /два пъти годишно/.

II –ра група допълнителни физико-химични показатели:

нитрити, фосфати, общо желязо, манган - анализират се във всички пунктове за подземни води сезонно /четири пъти в годината/ или на полугодие /два пъти годишно/.

1.2.Специфични замърсители

I –ва група метали и металоиди: олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, общ хром, хром три и шествалентен, стронций, обща алфа и бета активност – анализират се всички или отделни показатели на полугодие /два пъти годишно/ или веднъж годишно.

II-ра група органични замърсители: трихлоретилен, тетрахлоретилен, алдрин, диелдрин, ендрин, атразин, симазин, пропазин, ендосулфан, метоксихлор, хептахлор, хлордан, DDT/DDD/DDE,

НСН – съединения, ацетохлор, пендиметалин , флутриафлор, триадименол, манкоцеб, алахлор, циперметрин – анализите се извършват еднократно през годината. Оценката на химичното състояние на водата във всеки отделен МП се извършва, след преглед и анализ на резултати от извършения за изминалата година мониторинг. Прави се статистическа обработка на данните и получената средногодишна стойност по всеки наблюдаван показател се сравнява със стандартите за качество (СК) определени в *Приложение №1 към Наредба 1/10.10.2007 г. за проучване, ползване и опазване на подземните води (Наредба № 1).*

- Ако средногодишната стойност на показателя е по-малка от СК, тогава МП се определя в „добро“ химично състояние по този показател.
- Ако средногодишната стойност на показателя е по-висока от стойността на СК, МП се определя в „лошо“ химично състояние по този показател.

Ако по всички показатели състоянието е „добро“, то МП се определя в ***„добро“ състояние.***

Ако по един или повече показатели състоянието е „лошо“, МП се определя в ***„лошо“ състояние.***

В обхвата на РИОСВ Монтана попадат подземни тела от първи, трети, четвърти и пети слой.

- **<u>СЛОЙ 1 -НЕОГЕН-КВАТЕРНЕР</u>**

Подземните водни тела в първи слой на територията на ДРБУса - 33 на брой:

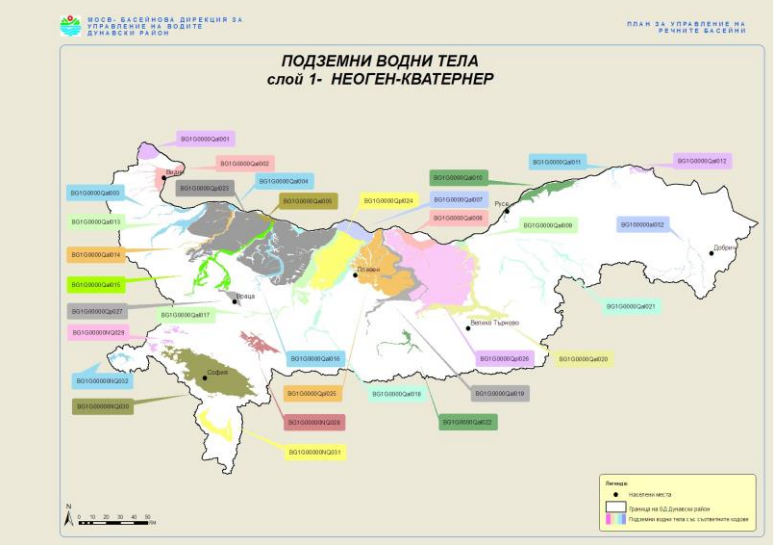

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попадат :

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QAL001** и име *„Порови води в Кватернера – Брегово - Новоселска низина”*, наблюдавано с три пункта за мониторинг / МР 001, МР 003, МР 380/:

- МР 001 при с.Брегово ШК1-ПС „Брегово 3“, община Брегово, област Видин;
- МР 003 при с.Ново село ШК ПС „Ново село“, община Ново село, област Видин;
- МР 380 при с.Ново село, ТК1 „Ст. Двор“, община Ново село, област Видин –

Съгласно ПУРБ 2016 – 2019 г. ПВТ с код BG1G0000QAL001 е оценено в лошо химично състояние с отклонение по показател нитрати. Анализа на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата и в трите пункта наблюдаващи ПВТ показват наднормени концентрации по показател нитрати. В два от пунктовете се наблюдава тенденцията към понижаване концентрацията на нитратни йони, като в пункт ШК ПС „Ново село“ СГС на концентрацията е под СК. Динамиката в съдържанието на нитрати по години в трите пункта е представена на диаграмата по - долу.

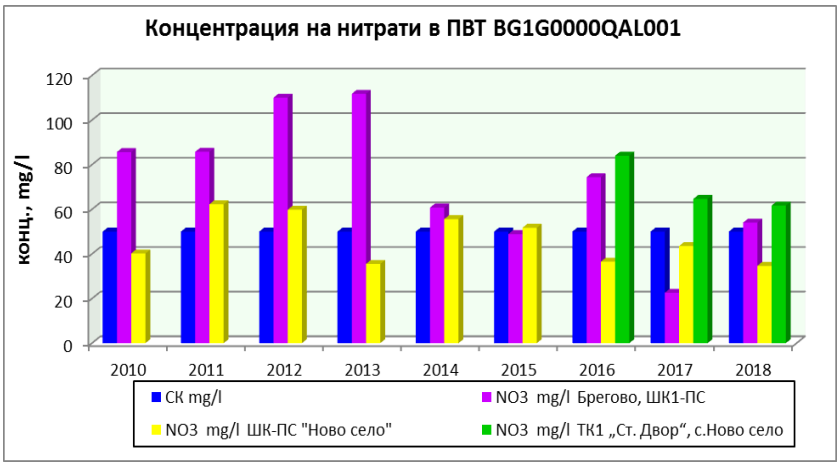

Основна причина за лошото състояние на ПВТ е резултат от дифузния натиск упражняван от земеделието.

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QAL002** и име *„Порови води в Кватернера - Видинска низина”* – наблюдава се с два пункта за мониторинг / МР 009, МР 381 /

- МР 009 при гр.Видин ШК 1- ПС "КОС", общин Видин, област Видин;
- МР 381 при с.Новоселци ТК1 - ПС „Вили пчела“, община Видин, област Видин;

Резултатите от изпитванията на водата през 2019 г. и в двата пункта отговарят на СК на подземни води и съгласно критериите за оценка на химично състояние можем да я оценим в добро химично състояние.

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QAL003** и име *„Порови води в Кватернера - Арчар-Орсойска низина”* – представено с един пункт за мониторинг / МР 016 / .

- МР 016 при с.Арчар ШК-Р1-ПС "Добри дол", община Димово, област Видин - доброто химично състояние на водата в пункта оценено в предходните години се запазва и през 2019 г.

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QAL004** и име *„Порови води в Кватернера - Цибърска низина”* – представено с един мониторингов пункт / МР 019 /.

- МР 019 при с. Станево дренаж ПС „Станево”, община Лом, област Монтана - констатираните от предходните години превишени концентрации на показател общ хром се наблюдават и в резултатите от мониторинга проведен през 2019 г. Съгласно наличната информация за замърсителите в БДДР в района няма антропогенен източник, който да формира подобно замърсяване, предвид което има основание да се счита, че наднормените концентрации на хром се дължат на естествените геоложки характеристики на ПВТ.

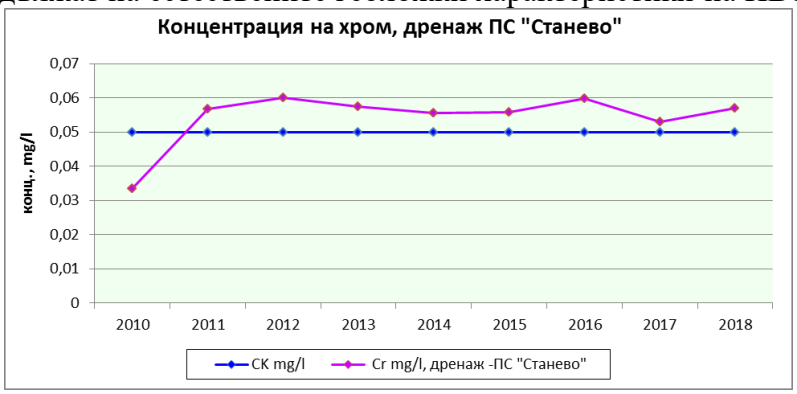

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QAL013** и име *„Порови води в Кватернера - р. Лом”* - представено с три мониторингов пункт / МР 067, МР 385, МР 386 /:

- МР 067 при с. Крива бара, ШК 5 ПС "Крива бара", община Брусарци, област Монтана – анализа на резултатите от проведения мониторинг през 2019 г. показва отклонение от СК на показател атразин – резултат 0,21 µg/l при норма 0,1µg/l. Наднормена концентрация на показателя (0,35 µg/l) е отчетена и през 2017 г., но тъй като към тогавашния момент резултатът е бил единичен и

подобно отклонение от СК не е констатирано в останалите мониторингови пункта използвани за наблюдение на подземно водно тяло, то за неговото потвърждаване или отхвърляне пунктът е включен отново в програмата за мониторинг през 2019 г. Важно е да се отбележи, че сумата от концентрациите на всички изпитвани пестициди (показател № 37 от Приложение № 1 на Наредба № 1/10.10.2007 г. „*Пестициди общи")* не превишава СК от 0,5 µg/l.

След установяване на замърсяването, съобразно своите компетенции и законово регламентирания ред, БДДР предприе незабавни действия, за осведомяване на всички заинтересуваните институции. По останалите показатели качествата на водата отговарят на изискванията за добро химично състояние.

- МР 385 при с.Дражинци, ТК 2 - ПС „Дражинци", община Ружинци, област Видин;
- МР 386 при с.Плешивец, ШК - ПС „Плешивец", община Ружинци, област Видин.

Резултатите от проведените изпитванията през 2019 г. и в двата пункта отговарят на СК на подземни води и съгласно критериите за оценка на химично състояние можем да я оценим в добро химично състояние.

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QAL014** и име *„Порови води в Кватернера - р. Цибрица"* - представено с един мониторингов пункт / МР 070 /.

- МР 070 при с.Безденица ШК ПС "Безденица", община Монтана, област Монтана – и през 2019 г. резултатите от изпитване на водата в пункта показват добро химично състояние по стандартите за качество на подземни води.

Подземно водно тяло с код BG1G0000QAL015 и име *„Порови води в Кватернера - р. Огоста"* - представено с три пункта за мониторинг / МР 075, МР 387, МР 388 / един, от които попада в обхвата на РИОСВ Монтана:

- МР 387 при с. Владимирово, дренаж „Владимирово", община Бойчиновци, област Монтана – анализа на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта показва еднократно превишение на нормата на показател нитратни йони, но СГС на концентрацията не превишава СК за показателя. По всички останали показатели водата отговаря на критериите за добро химично състояние.

Подземно водно тяло с код **BG1G0000QPL023** и име *„Порови води в Кватернера - между реките Лом и Искър"* - наблюдава се с четири мониторингови пункт, от които един попада в обхвата на РИОСВ Монтана /МР 122/:

- МР 122 при с.Габровница ШК ПС "Габровница", община Монтана, област Монтана - пункта е с добри показатели по СК на подземни води през изминалата 2019 г. и отговаря на критериите за добро химично състояние.

- **<u>СЛОЙ 2 –НЕОГЕН</u>**

Подземните водни тела попадащи във втори слой на територията на ДРБУ са 3 на брой:

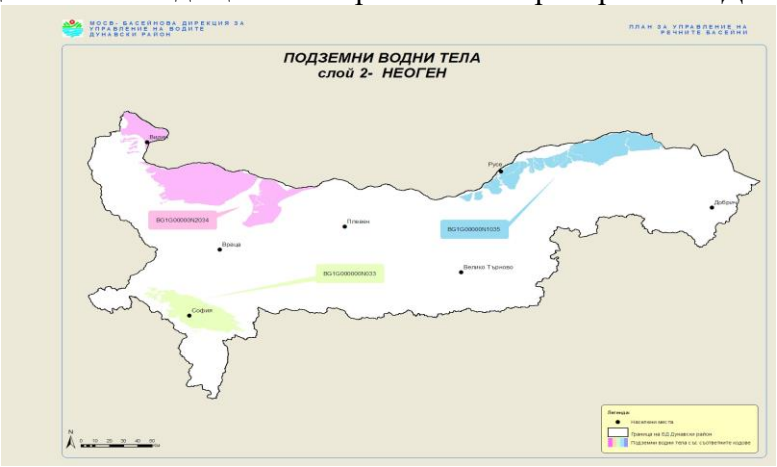

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

Подземно водно тяло с код **BG1G00000N2034** и име *„Порови води в Неогена – Ломско - Плевенска депресия”* – наблюдавано от пет мониторингови пункта четири, от които попадат в обхвата на РИОСВ Монтана / МР 189, МР 404, МР 405, МР 406 /:

- МР 189 при с. Септемврийци ТК, община Вълчедръм, област Монтана – низходящата тенденция в концентрацията на нитратни йони от предходната година се запазва и през 2019 г. Резултатите от мониторинга проведен на водата в пункта през 2019 г. показват еднократно превишение на нормата за нитрати, но СГС на концентрацията е по – ниска от СК за показателя. Предвид това че резултатите и по всички останали анализирани показатели отговарят на СК за подземни води, можем да оценим водата в пункта в добро химично състояние.
- МР 404 при с. Якимово - ТК1-Якимово, община Якимово, област Монтана;
- МР 405 при с. Василовци, ТК1-Василовци, община Брусарци, област Монтана.

Анализа на резултатите от проведените през 2019 г. изпитвания на водата и в двата пункта показва, че по критериите за оценка на състоянието, водата отговаря на добро химично състояние.

- МР 406 при с. Мадан, ШК - Мадан, община Бойчиновци, област Монтана – концентрации превишаващи СК по показател нитратни йони са отчетени и от проведените през 2019 г. изпитвания на водата в пункта.

Динамиката на нитратни йони в ПВТ с код **BG1G00000N2034** по пунктове и години е представена на диаграмата по – долу:

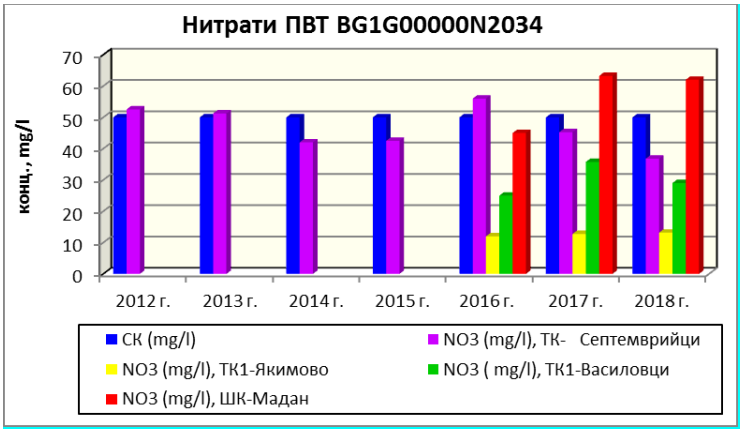

- **<u>СЛОЙ 3 НЕОГЕН-САРМАТ</u>**

Подземните тела попадащи в трети слой на територията на ДРБУ са 2 на брой:

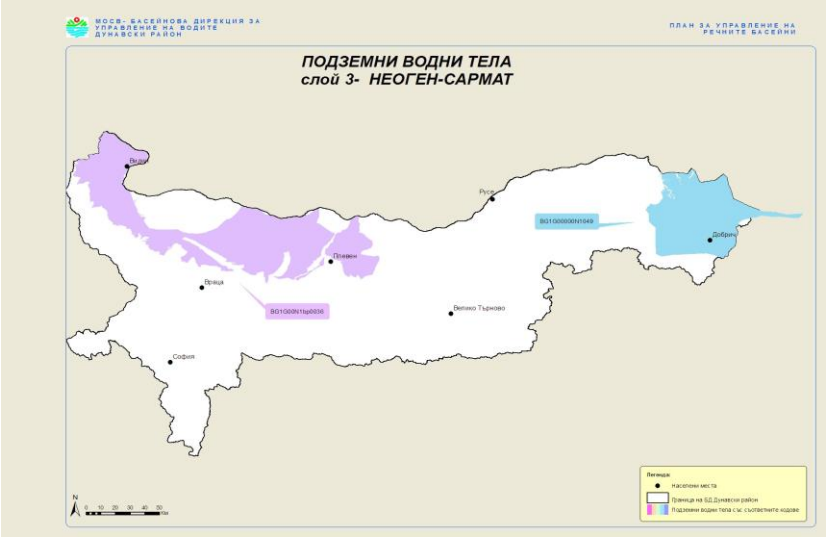

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло:

Подземно водно тяло с код **BG1G000N1BP036** и име *„Карстови води в Ломско-Плевенската депресия"* – наблюдавано с четири пункта за мониторинг / МР 199, МР 201, МР 202, МР 369 / от тях в обхвата на РИОСВ Монтана попадат следните:

- МР 199 при с. Грамада група КИ, община Грамада, област Видин – и през 2019 г. резултатите от анализите на водата в пункта показват съответствие със изискванията за добро химично състояние. Констатираните в предходните години високи концентрации на железни йони в пробите от водата в пункта бележат низходяща тенденция и средногодишните стойности на показателя в последните четири години са под СК.

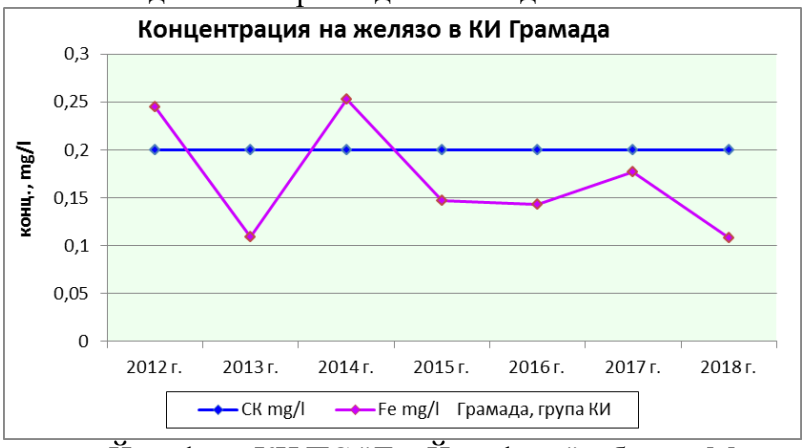

- МР 201 при д-р Йосифово КИ ПС "Д-р Йосифово", община Монтана, област Монтана – анализа на резултатите от проведения през 2019 г. мониторинг на водата в пункта показва еднократно превишаване на СК по показател никел. Предвид това, че подобно превишение не е констатирано до момента, както и че при следващото измерване също не е отчетено, може да се предположи, че то е резултат от инцидентно замърсяване или грешка при пробонабирането или анализа на пробата. По всички останали показатели водата отговаря на критериите за добро химично състояние.

- **<u>СЛОЙ 4 ГОРНА КРЕДА</u>**

Подземните водни тела попадащи в четвърти слой на територията на ДРБУ са - 4 на брой:

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

Подземно водно тяло с код **BG1G0000K2S037** и име *„ Карстови води в Предбалкана”* – наблюдава се с два пункта за мониторинг / МР 203, МР 205/ единия, от които попада в обхвата на РИОСВ Монтана:

- МР 203 при с.Кобиляк - КИ "Кобиляк", община Бойчиновци, област Монтана –резултатите от проведените през 2017 г. изпитвания на водата в пункта потвърждават наднормените концентрации на арсен, констатирани в предходните години. Установено е, че завишеното съдържание на арсен в района на р. Огоста е *„фоново*“. По всички останали наблюдавани показатели водата отговаря на стандартите за добро химично състояние.

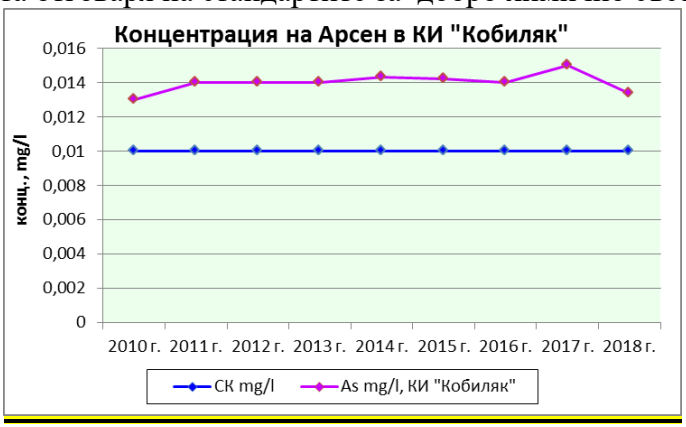

- **<u>СЛОЙ 5 ТРИАС –ЮРА-КРЕДА</u>**

В този слой на територията на ДРБУ попадат 7 подземни водни тела:

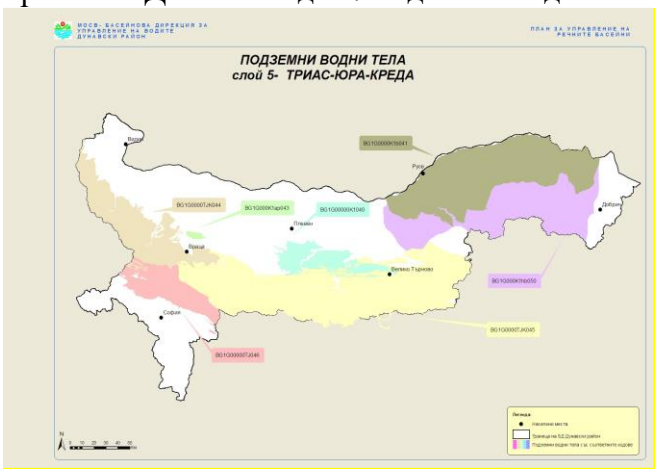

От тях в обхвата на РИОСВ Монтана попада едно тяло :

Подземно водно тяло с код **BG1G0000TJK044** и име *„Карстови води в Западния Балкан”* – представено с четири мониторингови пункта / МР 237, МР 246, МР 254, МР 255 / от които в обхвата на РИОСВ Монтана попадат:

- МР 246 при с.Палилула, КИ "Пали лула", община Бойчиновци, област Монтана;
- МР 255 при с.Рабиша КИ "Рабиша", община Белоградчик, област Видин.

Анализа на резултатите от проведените през 2019 г. изпитванията на водата и в двата пункта показва, съответствие с критериите за доброто химично състояние на подземните води, констатирано и в предходните години**.**

2. Мониторинг на количественото състояние

Мрежата за количествен мониторинг на подземни води обхваща 44 подземни водни тела в границите на БДДР. Общият брой на пунктовете е 170. Наблюдават се :

- нива – на кладенците
- дебити – на изворите

Съгласно *чл. 171(2) т.2. и ал.(6) от Закона за водите/ изм. - ДВ, бр. 61 от 2010г./* НИМХ-БАН отговаря за извършването на количествения мониторинг на водите.

Значимите замърсители по отношение на химичното състояние на подземните води са:

- Просмукване на замърсители при взаимодействие с повърхностните води;
- Липсата на канализации и ПСОВ в населените места;
- Интензивното земеделие;
- Индустриални източници на замърсяване;
- Действащи депата за твърди битови отпадъци, които не отговарят на изискванията на Наредба 6/27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци
- Нерегламентирани сметища;
- Минна дейност.

4. СЪСТОЯНИЕ НА ХИДРОТЕХНИЧЕСКИТЕ СЪОРЪЖЕНИЯ /ДИГИ, ЯЗОВИРНИ СТЕНИ И Т.Н./

I. Състояние на хидротехническите съоръжения в област Монтана

1. Язовири.

В съответствие с чл.190, ал.4 от Закона за водите, техническото състояние на язовирните стени и съоръженията към тях се контролират от ДАМТН.

През 2019г. е извършено обследване на 57 язовира на територията на област Монтана, 3 броя хвостохранилище, 3 бр.изравнители и 4 броя защитни диги.

Собственост на проверените язовири, хвостохранилища, изравнители и защитни диги:

- 44 броя язовири – общинска собственост;
- 5 броя язовири и 4 броя защитни диги – държавна собственост, в управление на Министъра на земеделието и храните и предоставени за стопанисване и експлоатация на „Напоителни системи” ЕАД клон Мизия;
- 1 брой язовир – държавна собственост, който се стопанисва от „В и К” ООД, гр. Монтана;
- 3 броя изравнители – собственост на „НЕК” ЕАД, които се стопанисват и експлоатират от Предприятие „Язовири и каскади”;
- 5 броя язовири – частна собственост на физически и юридически лица.
- 3 броя хвостохранилища - частна собственост на физически и юридически лица

Речно корито до 500 м. след язовирната стена:

- почистено речно корито – 17 язовира;
- непочистено речно корито, но имащо проводимост – 13 язовира;
- непочистено речно корито -24 язовира.
- няма данни /няма достъп/ за речното корито – 3 язовира.

Обща оценка за състоянието на проверените водностопански обекти (язовири ,изравнители, защитни диги и хвостохранилище):

Техническото състояние на язовирните стени и съоръженията към тях не може да бъде определено поради липса на заключение и оценка на техническото състояние и сигурността на язовирната стена и съоръженията към нея дадени от експертен технически съвет, назначен от собственика, приел изготвен „Анализ на техническото състояние на язовирната стена и съоръженията към нея – 57 бр. язовири.

Язовирите в **предаварийно** състояние са:

1. Язовир „Злеевец", с. Стубел, община Монтана – потенциално неопасен.
2. Язовир „Върбовец", с. Горна Ковачица, община Чипровци – потенциално опасен.
3. Язовир „Смирненски", с.Смирненски, общ.Брусарци – потенциално опасен.

2. Защитни диги.

Обследваните от междуведомствената комисия при есенната проверка съоръжения за предпазване от вредната въздействие на водите (защитни диги) са 4 броя, които са публична държавна собственост на основание чл. 13, ал. 1, т. 3 от Закона за водите и са в управление на министъра на земеделието и храните. И четирите диги са със земнонасипен тип на стената:

1. Дунавска дига при с. Долни Цибър, находяща се на територията на селата Станево (община Лом) и Долни и Горни Цибър (община Вълчедръм).
2. Диги на р. Цибър, находяща се на територията на селата Долни Цибър, Горни Цибър, Игнатово и Златия (община Вълчедръм).
3. Диги Дунавски, находящи се на територията на селата Орсоя, Сливата и Добри дол (община Лом).
4. Диги Ломски, находящи се в гр. Лом.

3. Хвостохранилища.

1. „Голям Буковец", с. Железна, община Чипровци. Собственост е на „България Флуорит" ЕООД.
2. „Мечи дол" ,с.Мартиново, община Чипровци. Оператор - „ЕКО Медет" ЕООД.
3. „Чипровци", с.Мартиново, община Чипровци. Оператор - „ЕКО Медет" ЕООД.

II. Състояние на хидротехническите съоръжения в област Видин

1.Язовири – държавна собственост.

В съответствие с чл.190, ал.4 от Закона за водите, техническото състояние на язовирните стени и съоръженията към тях се контролират от ДАМТН.

През 2019 г. е извършено обследване на 33 язовира, 2 изравнителя , коригирани речни участъци, Дунавски диги и отводнителни помпени станции към тях на територията на област Видин.

Собственост на проверените язовири:

- 25 броя – общинска собственост;
- 9 броя – държавна собственост, в управление на Министъра на земеделието и храните и предоставени за стопанисване и експлоатация на „Напоителни системи" ЕАД - клон Видин;
- 1 брой – частна собственост на юридическо лице.

Речно корито до 500 м. след язовирната стена:

- почистено речно корито – 13 язовира;
- непочистено речно корито, но имащо проводимост – 7 язовира;
- непочистено речно корито -13 язовир.
- няма данни/ няма достъп/ за речното корито – 3 язовира.

2.Коригирани речни участъци:

Съоръженията представляват обекти за предпазване от вредното въздействие на водите и като такива са публична държавна собственост с предоставени права за управление на Министерство на земеделието и храните. Стопанисват се от „Напоителни системи" ЕАД – клон Видин.

„Корекция р.Скомля'', землище с.Арчар, общ.Димово - земнонасипните корекционни дигите са без нарушена цялост - изправни. В участък с дължина около 600м. откъм мокър откос на дига „:Пчелина: се наблюдават се храстовидна и дървесна растителност. ОПС „Пчелина" е в изправно техническо състояние. Корекцията р.Скомля има проводимост.

„Корекция р.Арчар", землище на с.Арчар и регулационни граници на с. Арчар, общ. Димово:

Земнонасипните корекционни диги са без нарушена цялост и нямат компрометирани участъци. В началото на корекция р. Арчар (непосредствено след мост на републикански път II-11**)** се наблюдава самозалесила се храстовидна растителност. В корекцията е изградено съоръжение - тръбен водосток, което е изпълнявало роля на временен път при изграждането на път II-11 „Видин- Арчар-Лом". Асфалтовата настилка на водостока е разрушена. Част от бетоновите тръби видно провеждат вода, а част от тях са с намалена проводимост.

„Корекция р. Симеоновско дере" в регулационните граници на с. Цар Симеоново, общ.Видин:

Входът и изходът на закрития канал са почистени, осигурена е проводимостта. „Корекция Симеоновско дере" е в изправно техническо състояние

„Корекция р.Видбол", землище на гр.Дунавци,общ.Видин - корекцията е почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Войнишка", землище на с.Търняне, регулационните граници на гр.Дунавци, землище на гр. гр.Дунавци,общ.Видин - почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция ГСК (ново трасе на р.Тополовец)", землища на гр.Видин,гр. Дунавци, с. Слана бара, с.Новоселци, общ.Видин - почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Белорадска", землище на с.Слана бара, общ.Видин- почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Свети Петър",землище на с.Рупци, общ.Видин

Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Тополовец", землищата на с.Градец, с. Акациево и гр.Видин- почистена и с осигурена проводимост. Корекционните диги са без нарушена цялост и в изправно техническо състояние.

„Корекция р.Делейска", землище на с.Иново, общ.Видин: Наблюдава се храстовидна растителност в участък с дължина 400 м. при мостова конструкция на републикански път II-12 „Видин-Брегово-граница на Р.Сърбия". Корекцията има проводимост.

5. ОЦЕНКА ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ПОВЪРХНОСТНИТЕ И ПОДЗЕМНИ ВОДИ НА ТЕРИТОРИЯТА НА РИОСВ - МОНТАНА. ОСНОВНИ ПОЛОЖИТЕЛНИ КОНСТАТАЦИИ, ПРОБЛЕМИ И ПРЕДПРИЕТИ МЕРКИ ЗА НАМАЛЯВАНЕ НА ЗАМЪРСЯВАНЕТО В ОТПАДЪЧНИТЕ ВОДИ И ПОДОБРЯВАНЕ НА СЪСТОЯНИЕТО НА ВОДИТЕ

5.1. Запазва се тенденцията за поддържане доброто състояние на по-голямата част от повърхностните водни обекти, попадащи на територията на РИОСВ – Монтана. Състоянието на подземните води е добро.

5.2. Действащите на територията на РИОСВ – Монтана ГПСОВ на гр. Монтана, гр. Вършец и гр. Видин напълно отговарят на изискванията за заустването на пречистените отпадъчни води в чувствителни зони, като е осигурено и третично пречистване на отпадъчните води.

5.3. За опазването на водите от замърсяване и подобряване на тяхното качество наред с контрола и поддръжката на съществуващите действащи ПСОВ е необходимо да се ускори реализацията на инвестиционните намерения за изграждане на селищни ПСОВ с цел преустановяване заустването на непречистени отпадъчни води от канализационните мрежи на населените места Лом, Берковица, Кула, Белоградчик, Вълчедръм.

5.4. Операторите се стремят да поддържат в техническа и експлоатационна изправност пречиствателните съоръжения за отпадъчни води и да осигурят нормалната им експлоатация с цел спазването на емисионните норми и ограничения.

5.3. На база резултатите от проведения контролен и собствен мониторинг на отпадъчните води е видно, че съществува тенденция за прекратяване на емисиите на приоритетни и ПОВ в отпадъчните води, заустване както в повърхностни водни обекти, така и в канализационни системи.

Информацията за състоянието на повърхностните и подземните води на територията на РИОСВ – Монтана, както и за състоянието на хидротехническите съоръжения е изготвена със съдействието на БДДР – Плевен и съобразно ПУРБ 2016-2021.

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

Почвата е един от най-важните ресурси, основа за същесвуването на хората, животните и растенията. В природните екосистеми тя осигурява среда за развитие на растенията и реализирането на тяхната биопродуктивност, регулира и разпределя водния отток, съхранява водата и служи като буфер на околната среда.

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ - Монтана

РИОСВ контролира и следи за опазването на почвите като осъществява проверки, насочени към опазването й, подобряване структурата и почвеното й плодородие. Почвената покривка на България се характеризира с голяма пъстрота поради значителното разнообразие на факторите на почвообразуване. Резултатът от контролната дейност по отношение опазването на почвите от замърсяване и увреждане е положителен.

На територията на РИОСВ-Монтана обобщената информация е както следва:

- разпространени са предимно карбонатни, лесивирани, ливадни черноземи, а в по-високите предпланински и равнинно-хълмисти части - сиви горски почви;
- земеделски територии – 6 667 880 дка;
- обработваеми са 2 916 820 дка;
- процент от територията обработваеми земи – 43,7 %;
- горски територии – 177 227 ха;
- нарушени територии за възстановяване и рекултивация – 88,116 дка.

2. Замърсяване на почвата с тежки метали и металоиди

Съгласно утвърдената от изпълнителния директор на ИАОС програма за почвен мониторинг, I ниво- широкомащабен мониторинг е планирано през 2020 г. да се извърши редуцирано обследване в 28 % от пунктовете от мрежата за широкомащабен мониторинг на почви.

Към утвърдената годишна програма за почвен мониторинг – I ниво, 2020 г. за РИОСВ-Монтана са определени 7 бр. пунктове – с. Превала, с. Еловица, с. Винище, с. Сливовик, с. Василовци, с. Замфирово и с. Долно Белотинци. Пробите са взети в периода 1 септември- 15 октомври 2020 г. преди извършване на есенното подхранване при стриктно спазване местоположението за пробонабиране със съответната точност на GPS. Редуцираното обследване е по пълен набор от показатели: pH (N_2O), Общ въглерод (TC), Органичен въглерод (TOC), Общ азот, Общ фосфор, Тежки метали: Zn, Cu, Pb, Cd, Cr, Co и Ni, As, Hg, обемна плътност, PAH16, PCB6 и органохлорни пестициди. Въз основа на резултати от анализите не са регистрирани наличия на тежки метали над ПДК. Съдържанието на тежки метали в почвата е под максимално допустимите концентрации, определени с Наредба № 3 от 1 август 2008 г. за допустимото съдържание на вредни вещества в почвата.

Съгласно данните от проведените наблюдения по пунктовете в рамките на Националната система за мониторинг на околната среда (НСМОС), почвите на контролираната от РИОСВ-Монтана територия са в сравнително добро екологично състояние по отношение на замърсяванията с тежки метали.

3. Нарушаване на земите и почвите от добивната промишленост

На територията на РИОСВ - Монтана са разположени 3 бр. хвостохранилища и 2 бр. Шламохранилища:

1. Хвостохранилище „Голям Буковец“ съхранява формираните минни отпадъци от обогатителната фабрика за флуорит в землището на гр. Чипровци, чиято експлоатация е преустановена. В него до януари 2016 г. се е депонирал отпадъка от обогатителната фабрика за първична преработка

на флуоритова суровина. Приети са етапи "Техническа рекултивация" и „Биологична рекултивация" на обект „Закриване и рекултивация на хвостохранилище „Голям Буковец".

2. Хвостохранилище „Мечи дол" (хранилище за тежки метали), със собственик Министерство на икономиката и оператор „ЕКО Медет" ЕООД, гр. Панагюрище е от намивен тип и в изправно състояние. В него е депониран отпадъка от ОФ „Мартиново" до 1973 г., когато започва да служи като авариен басейн. Тогава започват намивните работи в хвостохранилище „Голям Буковец" и отпадъка от фабриката се насочва там. Намивните дейности са преустановени към края на 1998 г. Хвостохранилището е рекултивирано.

3. Хвостохранилище „Чипровци" (хранилище за тежки метали), със собственик Министерство на икономиката и оператор „ЕКО Медет" ЕООД, гр. Панагюрище е в изправно състояние. В него е депониран отпадъка от ОФ „Мартиново" като служи като авариен басейн към помпената станция за хвост при фабриката. Намивните дейности са преустановени през септември на 1999 г. със спиране работата на обогатителната фабрика. Хвостохранилището е рекултивирано.

4. Шламохранилище към „Монолит" АД е разположено на работна площадка в цех „Пъстрина", в м. „Янкина ливада" , землище на с. Долно Белотинци. На площадката на цеха не се извършва дейност, поради което не се формира шлам, който да се отвежда в шламоутаителя. Шламохранилището е сухо, обрасло с тревна растителност.

5. Шламохранилище към „Мрамор Беркстон Б" ЕООД, гр. София е разположено на работна площадка в двора на едноименното предприятие в гр. Берковица. Същото има наличен свободен обем.

През 2020 г. са извършени измервания, наблюдения и опробвания на гореописаните хвосто и шламохранилища от РЛ-Монтана към ИАОС-София.

4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/

Извършени са 27 броя проверки на място на складовете, съхраняващи негодни за употреба препарати за растителна защита. Информацията за състоянието на складовете е представена в ИАОС в края на 2020 година.

В изпълнение на програмата по почвен мониторинг- III ниво- локални почвени замърсявания на територията на РИОСВ - Монтана са извършени проверки на всички складове с негодни за употреба препарати за растителна защита. Залежалите растително защитни препарати са съхранени в 6 бр. склада и 17 бр. депа с контейнери тип "Б-Б кубове".

Във връзка с Договор №13693/31.08.2020 г. между ПУДООС и ДЗЗД „Проект Пестициди 2019 г." с предмет „Разкриване, преопаковане, транспорт, предаване и обезвреждане в лицензирани съоръжения за съхраняваните пестициди и ПРЗ с изтекъл срок на годност" от територията, контролирана от РИОСВ-Монтана са извозени за обезвреждаие в лицензирано съоръжение в Европа 4 броя складове, съхраняващи негодни за употреба препарати за растителна защита.

Наблюдават се стабилни положителни тенденции в управлението на складовете- няма данни за замърсяване с негодни за употреба ПРЗ на територията на РИОСВ – Монтана. Не са регистрирани замърсявания на почвите с нитрати от предозирано торене.

5. Замърсяване на почвите с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти

Извършва се миниторинг на почвите за замърсяване с три групи органични съединения: полициклични ароматни въглеводороди (PAH16), полихлорирани бифенили (PCB6) и органохлорни пестициди. При вземането на пробите за изпитване се формира една средна представителна проба от трите повторения само от първата дълбочина на почвения хоризонт. От изпитването е видно, че съдържанието на устойчивите органични замърсител е под максимално допустимите концентрации (МДК), определени с Наредба № 3 от 1 август за допустимо съдържание на вредни вещества в почвата.

Анализът на наличната информация показва, че на този етап няма регистрирана земя, замърсена с PAH и PCB.

6. Ерозия на почвите.

Загубата на почва (ерозията) до голяма степен е природен процес, който се засилва при прилагане на неподходящи селскостопански техники и практики. При изнасяне на хумусните вещества, почвите губят своята плодородност и водните екосистеми се замърсяват. Главните фактори влияещи върху степента на проявление на ерозията са климатичните условия, релефа, начина на използване на земята, състоянието на растителната покривка и времето през което почвата е била покрита с растителност. Голям дял от почвите в област Монтана са със средна податливост на ерозиране, а в област Видин - с много слаба. По данни на ИАОС водоплощна ерозия със среден интензитет се отчита в община Чупрене – 2,1 т/ха/год. На контролираната територия от РИОСВ-Монтана няма сериозни проблеми по отношение на почвената ерозия.

7. Засоляване и вкисляване на почвите

Около 4,5% от земите, засегнати от вкисляване, са с токсична за посевите почвена киселинност.

За почвен мониторинг- II ниво през 2020 г. са взети през м. октомври проби от 3 пункта - с. Дъбравка, с. д-р Йосифово и с. Цар Петрово. Обследваните показатели са: pH в KCl – вредна киселинност, Al,H, Ca, Mg, Mn и степен на наситеност на почвите с бази (V_3% -изчислява се). За пунктовете в с. Цар Петрово и в с. д-р Йосифово се наблюдава известно понижаване на степента на наситеност с бази: за пункта в с. Цар Петрово от 88,1 до 92,9% срещу 97,5 до 99,3 % за 2019 г., а в с. д-р Йосифово от 91,4 до 96,3 % срещу 94,1 до 98,3 % за 2019 г. За пункта в с. Дъбравка се наблюдава известно повишаване на степента на наситеност с бази: за пробите в с. Дъбравка от 90,7 до 97,1 % срещу 87,6 до 96,4 %.

По скалата за оценка към индикатор 4, реакцията на почвите в с. Дъбравка е силно кисела, а в останалите пунтове реакцията на почвите е много силно кисела. За всички пунктове степента на вредно вкисляване е слаба.

За 2020 г. на територията на РИОСВ Монтана няма утвърдени от ИАОС пунктове за мониториг по засоляване на почвите.

8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци).

През 2020 г. са извършени всички проверки заложени в плана за контролната дейност, касаещи екологосъобразно управление на БО.

Извършени са 80 броя проверки по управление на БО в 22 общини с проверени 172 населени места за осигуряване чистота на населените места във връзка със задълженията на кметовете, регламентирани в ЗУО.

Извършени са и 35 броя извънредни проверки:

- 23 проверки в общини в област Монтана и Видин за недопускане на замърсяване на реките и принадлежащите им земи с битови отпадъци в границите на населените места. Проверени са 172 населени места.
- 12 броя извънредни проверки по подадени сигнали в инспекцията, касаещи нерегламентирано управление на БО и замърсяване на терени в населени места с БО.

Извършена е 4 планова проверка на лице извършващо събиране и транспортиране на строителни отпадъци..

Във връзка с контрола по управление на производствени отпадъци, образувани в резултат на производствената дейност на юридически лица са осъществени 178 броя планови проверки.

Пет броя депа за неопасни отпадъци с преустановена експлоатация, разположени на територията на двете области, контролирани от РИОСВ-Монтана, са включени в наказателната процедура относно депонирането на отпадъци. През отчетния период са давани указания относно изпълнение на рекултивацията, непрекъснато е изисквана актуална информация във връзка със спазването на поставените срокове.

През 2020 г. е приета техническата рекултивация на депото за строителни отпадъци в гр. Видин. Извършени са 13 броя проверки на нарушени терени във връзка със ЗП и ЗОЗЗ. Извършени са проверки на всички сметища и депа с преустановена експлоатация и депа, на които се извършва поетапна рекултивация на територията на областите Видин и Монтана.

9. Кратка обобщена оценка за състоянието на почвите на територията на РИОСВ.

По компонент почви за контрол през 2020 г. са планирани 56 броя проверки на 55 броя обекти. Извършени са 55 броя планови проверки на 55 обекта.

Извършените 55 планови проверки са разпределени както следва: проверки по компонент „почви“- 25 броя (13 бр. по рекултивации на нарушени терени и 12 бр. на складове с ПРЗ с изтекъл срок на годност). Взето е участие в 17 броя комплексни планови проверки по компонент почви», по заповед на Директора на РИОСВ – Монтана, както и в 13 броя проверки на 13 обекта по условия в КР.

Извънредни проверки през отчетния период са 46 броя, от които: 5 броя във връзка с провеждания почвен мониторинг за 2020 г., 4 бр. проверки по изпълнение на дадени предписания, 8 бр. проверки във връзка с предаването негодните за употреба пестициди, 14 броя проверки по разпореждане на ВАП, 2 броя по изпълнение на условия в КР, 4 броя по заповед на МОСВ, 8 броя по постъпили в РИОСВ-Монтана сигнали и жалби и една извънредна комплексна проверка.

При извършване контролната дейност по компонент „почви“ през 2020 г. са дадени 6 бр. предписания, 5 бр. от които са изпълнени, а за едно неизпълнено предписание има съставен АУАН.

Представител на РИОСВ – Монтана е участвал в 5 бр. заседания на комисиите за промяна предназначението на земеделска земя за неземеделски нужди, проведени през 2020 г. в областни дирекции „Земеделие” Монтана и Видин. Експерът по компонент „почви” е участвал: в едно заседание на РЕЕС, една ДПК и една приемателна комисия на техническа рекултивация.

Почвите на контролирананта от РИОСВ-Монтана са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи/органично вещество, съдържание тежки метали и металоиди и устойчиви органични замърсители.

II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1. Защитени територии

Закона за защитените територии (ЗЗТ, ДВ, бр. 133/1998 г.) урежда категориите защитени територии (ЗТ), тяхното предназначение, режима на опазване и ползване, начина на обявяване и управление. Защитените територии (ЗТ) са територии, определени за опазване и съхраняване на природата като национално и общочовешко богатство. Съгласно чл. 5 от ЗЗТ съществуват шест категории защитени територии: резервати, национални паркове, природни забележителности, поддържани резервати, природни паркове и защитени местности.

На контролираната от РИОСВ – Монтана територия към 31.12.2020 г. са обявени 38 броя защитени територии, както следва:

- **резервати (Р)** 2 броя: Р „Чупрене“ и Р „Горната кория“;
- **поддържан резерват (ПР)** 1 брой: ПР„Ибиша“;
- **защитени местности (ЗМ)** 21 броя: „Гора в местностите „Копрен“, „Равно буче“, „Калиманица“ и „Деяница“; „Рибарници Орсоя“; „Ускето“; „Уручник“; „Китката“; „Шумака“; „Сто овци“; „Равненско градище“; „Връшка чука“; „Раковишки манастир“; „Липака“; „Остров Цибър“; „Остров Кутово“; „Острови Близнаците“; „Чупренски буки“; „Миджур“; „Самарите“; „Коритата“; „Шабовица“; „Глухарчевидна жълтица“; „Находище на ружевидна поветица“;
- **природни забележителности (ПЗ)** 13 броя, от които ***5 броя пещери***: „Мраморната пещера“; „Пещера Мишин камък“; „Леви и десни сухи печ“; „Пещера Венеца“; „Пещера „Магурата“; ***5 броя водопади***: „Дуршин водопад“; „Водния скок“; „Хайдушките водопади“; „Водопад на река Стакевска“; „Водопад Петров церак“; ***3 броя скални образувания***: „Белоградчишки скали“; „Боровия камък“ и „Гардата“;
- **природен парк (ПП)** 1 брой – част от ПП „Врачански Балкан“.

Общата площ на защитените територии на контролираната от РИОСВ – Монтана територия е около **103 637,621 дка**. За защитените територии се води регистър, който се актуализира периодично.

Регистър на защитените територии на територията на РИОСВ – Монтана

№ по ред	Наименование	Кат.	Собственост	Територия /декари/	Териториален обхват-общини	Приет план за управление
	Обща площ			**103 637,621**		
1.	„Чупрене“	Р	Изключителна държавна	14519,935	Чупрене, Белоградчик	да
2.	„Горната кория“	Р	Изключителна държавна	1607,081	Берковица	да
3.	„Ибиша“	ПР	Изключителна държавна	344,716	Вълчедръм	да
4.	„Врачански Балкан“	ПП	Държ. и общ. публична и частна	55360	Вършец	да
5.	„Ускето“	ЗМ	Държ. публ.	19,054	Георги Дамяново	не
6.	„Уручник“	ЗМ	Държ. публ.	512,348	Берковица	не
7.	„Гора в местностите „Копрен“, „Равнобуче“, „Калиманица“, „Деяница“	ЗМ	Държ. публ. и частна	5755,134	Георги Дамяново и Чипровци	не

8.	„Шумака“	ЗМ	Частна	5,00	Медковец	не
9.	„Рибарници Орсоя“	ЗМ	Държ. публ. и частна	1471,783	Лом	не
10.	„Липака“	ЗМ	Държ. публ. и частна	133,719	Грамада	не
11.	„Раковишки манастир“	ЗМ	Държ. публ.	280,707	Макреш	не
12.	„Китката“	ЗМ	Държ. публ.	14,579	Монтана	не
13.	„Връшка чука“	ЗМ	Държ. публ. и частна	682,794	Кула	да
14.	„Равненско градище“	ЗМ	Държ. публ. и частна	1860,3	Чипровци	не
15.	„Сто овци“	ЗМ	Държ. публ. и частна	2898,4	Монтана, Чипровци	не
16.	„Остров Кутово“	ЗМ	Държ. публ.	1183,348	Видин	не
17.	„Остров Цибър“	ЗМ	Държ. публ.	1014,757	Вълчедръм	не
18.	„Чупренски буки“	ЗМ	Държ. и общ. публ. и частна	5530,604	Чупрене, Белоградчик	не
19.	„Самарите“	ЗМ	Държ. публ. и частна	1071,464	Берковица	не
20.	„Острови Близнаците“	ЗМ	Държ. публична	112,37	Видин	не
21.	„Миджур“	ЗМ	Държ. публична	1593,092	Чупрене	не
22.	„Коритата“	ЗМ	Държ. публ.	8,800	Вършец	не
23.	„Глухарчевидна жълтица“	ЗМ	Общ. публична	8,000	Вършец	не
24.	„Шабовица“	ЗМ	Държ. публ.	66,910	Берковица	не
25	„Находище на ружевидна поветица“	ЗМ	Държ. и общ. публична	14,308	Ново село	не
26	„Пещера Магурата“	ПЗ	Държ. и общ. публ. и частна	843,768	Белоградчик	не
27	„Пещера Мишин камък“	ПЗ	Държ. публ.	5,001	Чипровци	не
28	„Пещера Венец“	ПЗ	Държ. публ.	10,004	Димово	не
29	„Мраморната пещера“	ПЗ	Държ. и общ. публ. и частна	136,022	Берковица	не
30	„Леви и десни сухи печ“	ПЗ	Държ. публ.	2,00	Чупрене	не
31	„Белоградчишки скали“	ПЗ	Държ. и общ. публ. и частна	6523,612	Белоградчик	не
32	„Боровия камък“	ПЗ	Държ. публ.	12,937	Белоградчик	не
33	„Хайдушките водопади“	ПЗ	Държ.публ.	10,384	Берковица	не
34	„Дуршин водопад“	ПЗ	Държ.публ.	0,627	Георги Дамяново	не

35	„Водния скок“	ПЗ	Държ.публ.	1,423	Георги Дамяново	не
36	„Водопад на река Стакевска“	ПЗ	Общ. публ.	10,672	Белоградчик	не
37	„Водопад Петров церак“	ПЗ	Общ. публ.	2,995	Кула	не
38	„Гардата“	ПЗ	Държ. и общ. публ.	8,973	Чупрене	не

През изминалата 2020 г. са извършени общо 17 броя планови проверки на 15 броя защитени територии, 5 броя извънредни проверки от експертите в направление БРЗТЗ, както и от служителя на парковата охрана към ОУ „Чупрене“ - 112 броя планови проверки и две извънредни (на празника на Балкана и по издадено разрешително по ЗЗТ от МОСВ за посещение в резервата от група от БАН за научни изследвания). Експерт от направление БРЗТЗ е участвал в съвместна проверка на ИАГ, РДГ – Берковица и ТП ДГС – Берковица по сигнал за незаконни сечи в ЗМ „Самарите“. Не са констатирани нарушения по екологичното законодателство.

Проверки са извършени за следните защитени територии:

- ✓ Резервати: Р „Чупрене“ с прилежащата ЗМ „Чупренски буки“ (бивша буферна зона) и Р „Горната кория“ със ЗМ „Самарите“ (бивша буферна зона), землище на гр. Берковица;
- ✓ Поддържан резерват: ПР „Ибиша“, разположен на част от дунавския остров Цибър и съседната на него ЗМ „Остров Цибър“;
- ✓ Защитени местности: ЗМ „Остров Кутово“, ЗМ Острови Близнаците“, ЗМ „Шумака“, ЗМ „Китката“, ЗМ „Връшка чука“, ЗМ „Глухарчевидна жълтица“;
- ✓ Природни забележителности: ПЗ „Пещера Магурата“, ПЗ „Леви и Десни сухи печ“, ПЗ „Белоградчишки скали“, „Пещера Венец“, ПЗ „Пещера Мишин камък“.

РЕЗЕРВАТИ (Р)

За резерватите и поддържаните резервати, РИОСВ – Монтана има изработени и утвърдени със Заповед № РД-572/06.08.2015 г. на министъра на ОСВ (обн., ДВ, бр. 64/2015 г.) „Планове за управление“. Плановете са изготвени в рамките на проект „Изпълнение на дейности за устройство и управление на резерват „Чупрене“, резерват „Горната кория“ и поддържан резерват „Ибиша“ по Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.“, по който РИОСВ – Монтана беше бенефициент.

Резерват „Чупрене“

Резерват “Чупрене” е обявен през 1973 г., с площ от 9365 дка , с актуална площ от 14519,935 дка, съгласно Заповед №РД-101/21.02.2011 г. (ДВ бр.26/ 29.03. 2011 г) на министъра на ОСВ. Той е планински, типично горски резерват, разположен в западния дял на Стара планина, по протежение на главното старопланинско било, гранично с Р Сърбия.. Основната цел за обявяването му е запазване на единствените компактни смърчови дървостои в Западна Стара планина в първичното им състояние, както и на редките представители на българската фауна – глухар, кръсточовка, дива котка и др. Съгласно данните от одобрения през 2015 г. от министъра на околната среда и водите „План за управление на резерват „Чупрене”, общата залесена площ е 1260,2 ха или над 89,8% от цялата площ на резервата, т. е. той е типичен горски резерват. Преобладават иглолистните насаждения (от смърч, ела и смесени) с площ от 1091,6 ха, като широколистните (предимно високостъблени от бук) са с площ от 168,6 ха. При иглолистните насаждения преобладаващата възраст е над 110-160 г. – 70,35%, а при широколистните преобладаващата възраст е над 100 – 160 г – 96%. Средната възраст на насажденията е над 140 г. Биологичното разнообразие не е достатъчно проучено, като най-новите данни са от изготвения План за управление (ПУ) територията на Р „Чупрене“: от фауната се срещат над 242 животински вида, от които 110 безгръбначни животни и 132 вида гръбначни, в т. ч. 11 вида земноводни и влечуги (5 вида земноводни (един вид от *разред опашати* земноводни и 4 вида от *разред жаби*) и 6 вида влечуги (3 вида от *подразред гущери* (живороден гущери) 3 вида от *подразред змии* (смоци, медянка); 35 вида бозайници, в т. ч. 10 вида прилепи, златка, рис, дива котка, белка, невестулката, катерица, лисица, вълк, сърна, мечка и др; от насекомите: червена горска мравка, бръмбарите (6 балкански ендемита, бръмбар рогач, три вида от паякообразните; от птиците 106 вида птици, от тях 86 вида гнездящи птици, а защитените/редки са 68 вида, като глухар, горски бекас, бухал, кръсточовка, скален и малък орел, планински кеклик, горски кълвач и др. От флората на територията на резервата се срещат 130 вида, 13 бр. консервационно значими, от които защитени видове: петров кръст, нарцисовидна и горска съсънка, жълта безстъблена и петниста тинтява, пухест лопен, напръстник, стефчова тлъстига, витошко лале, старопланинска теменуга, кълбест и перудоцветен салеп, висока бисерка, жълт крем и др; **8** вида мъхове; гъби – 10 семейства, 21 рода и 39 вида, от които 7 вида ценни ядливи гъби: обикновена манатарка, пачи крак, хлебна млечница, виолетка, обикновена сърнела, сярножълта коралка и сивовиолетова гълъбка;

.

Режимът на управление на резервата е строго консервационен, забраняващ всякакви действия в него, вкл. влизане на хора и техника, освен по определените със заповед на министъра на ОСВ пътеки за посетители, както и в случаите на потушаване на пожари и санитарни мероприятия, съгласувани с Министъра на ОСВ, положително становище от БАН и решение на Националния съвет по биологичното разнообразие, съгл.

разпоредбите на чл. 17 ал. 1 на Закона за защитените територии (ЗЗ през Т, обн., ДВ, бр.133/1998 г.) Със Заповед №РД-501/11.07.2007 г. министърът на ОСВ определи обособяване на пътеказа посетители през резервата, в която има обособени три панорамни площадки, които се поддържат в добро състояние. В съответствие с утвърдения от министъра на ОСВ „План за контролната дейност на РИОСВ – Монтана за 2020 г.“ са направени проверки в Р „Чупрене“ и Р „Горната кория“, като са проверени части от резерватните територии по отношение на спазване на режимите по обявяване на тези територии, плановете за управление и общите разпоредби по Закона за защитените територии. Успоредно с проверките се проверяват и прилежащите бивши буферни зони- ЗМ „Чупренски буки“ и ЗМ „Самарите“.

При извършените ревизии на ОУ „Чупрене“ (по една за двете полугодия) от комисии, назначени със заповед от директора на РИОСВ – Монтана се извърши анализ на дейността на служителя по охрана на ОУ, по отношение на опазване на горите, земите и водните площи в резервата и на осъществения от него контрол.

За отчетната 2020 г. са извършени общо 112 броя обхождания от служителя на парковата охрана в района на участъка, описани в дневника на парковата охрана и в 26 броя констативни протокола. За ревизите са съставени съответни протоколи и изпратени Доклади до министъра на ОСВ. При осъществения текущ контрол през 2020 г. за опазване на двата резервата, експерти от направление „БРЗТЗ“ в РИОСВ – Монтана извършиха контрол и на оборудваните противопожарни депа (ППД) за защита на двата горски резервата от пожари и поддържането им в изправност. Поради незадоволителното състояние на сградата, в която бе ППД (в бившата „Реплянска застава“) и на инвентара в ППД в м. „Белата вода“, отразено в протокола от извършената резизия на ОУ „Чупрене“ за първото полугодие на 2020 г., двете депа се закриха и инвентарът от тях се премести в ново ППД в ловната хижа на ТП ДГС „Миджур“, в района на м. „Белата вода“, общ. Чупрене. Сключи се и двустранно Споразумение за опазване и ползване на противопожарния инвентар в новото депо, където се осъществява денонощно дежурство на сградата.

Във връзка със Заповед №РД-221/09.03.2020 г. на министъра на околната среда и водите, за определяне на периода от 01 април до 31 октомври 2020 г. за пожароопасен сезон за защитените територии – изключителна държавна собственост, РИОСВ – Монтана извърши следното: актуализира схемите за оповестяване при пожари за двата резервата – Р „Чупрене“ и Р „Горната кория“; дадени бяха общо 5 броя предписания за засилване на контрола по опазване на резерватите от пожари, до кметовете на три общини (Берковица, Белоградчик и Чупрене) и до две ТП ДГС (ДГС „Берковица“ и ДГС „Миджур“. За цитираните по-горе предписания е получена в срок необходимата информация от отговорните институции. Поради създадената епидемична обстановка от короновирусната инфекция през 2020 г., РИОСВ – Монтана по електронен път изпрати до заинтересованите институции проекто-оперативните планове за опазване на двата резервата, ведно със схемите за оповестяване. След извършената актуализация и допълване, изготвените Оперативни планове за гасене на пожар за Р „Чупрене“/Р „Горната кория“, с приложенията към тях, бяха съгласувани без забележка от съответните директори на РД ПБЗН – Монтана и Видин (съгласно изискванията на Наредба №8/11.05.2012 г. за условията и реда за защита на горските територии от пожари и на Заповед №РД-221/09.03.2020 г. на министъра на ОСВ). През 2020 г. не е допускано палене на огън в и около резерватните територии и няма избухнали пожари. През 2020 г. от извършените проверки в четирите защитени територии не са констатирани нарушения.

Резерват „Горната кория“

Резерват „Горната кория“ е горски резерват, обявен през 1968 г на МГГП с площ от 881 дка, с актуална площ 1607,081 дка, съгласно Заповед №РД-562/12.07.2007 г. (ДВ бр. 72/2007 г.) на министъра на ОСВ. Разположен е върху северните склонове на Западна Стара планина в подножието на вр. Ком на 1500 м средна н. в. Обявен е с цел запазване на редките за Стара планина естествени смърчови и смърчово-елово-букови гори. Резерватът е местообитание на единични екземпляри от сърни, а по непотвърдени данни и на единични токовища на глухар. От защитени видове от флората се срещат: безстъбленатa тинтява, томасиниев минзухар, пухест лопен, лъскав напръстник и др. Режимът на управление на резервата е строго консервационен, забраняващ всякакви действия в него, вкл. влизане на хора и техника, освен по определените със заповед на министъра на ОСВ пътеки за посетители, както и в случаите на потушаване на пожари и санитарни мероприятия, съгласувани с Министъра на ОСВ, положително становище от БАН и решение на Националния съвет по биологичното разнообразие, съгл. разпоредбите на чл. 17 ал. 1 на Закона за защитените територии. За резервата има утвърден със Заповед № РД-572/06.08.2015 г. от министъра на околната среда и водите План за неговото управление.

През резервата от старата х. „Ком“ до м. „Малък самар“ е обособена пътека за посетители със Заповед №РД-921/24.10.2005 г. на министъра на околната среда и водите. Същата се поддържа, като РИОСВ – Монтана упражнява системен контрол по нейната експлоатация, както и контрол за недопускане на дейности, забранени по ЗЗТ и режимът на стопанисване на резервата.

През 2019 г. са извършени две планови проверки, включващи и проверка на състоянието на пътеката за посетители, както и на съседната защитена местност „Самарите“. При проверките не се констатираха нарушения в режимите на резервата, в резултат на човешка намеса.

ПОДДЪРЖАНИ РЕЗЕРВАТИ (ПР)

Поддържан Резерват „Ибиша“ е разположен в източната част от дунавския остров Цибър, обявен през 1984 г. за резерват с цел запазване на характерни за дунавските острови съобщества – заливни гори и блата, както и убежища на редки и застрашени от изчезване растителни и животински видове. До обявяването му за резерват е обитаван от три вида чапли (бяла, гривеста и нощна), лопатарка, малък и голям корморан, голям воден бик и др., което определя и международния природозащитен статут на защитената територия като корине субсайт и в списъка на орнитологично важните места в България.

С цел възстановяване на чапловата колония е прекатегоризиран със Заповед № РД-394/15.10.1999 г. (ДВ бр. 99/1999 г.) на министъра на ОСВ в „поддържан резерват“, като със Заповед №РД-602/15.06.2010 (ДВ бр. 77/2010 г.) площта му е актуализирана на 344,716 дка.

За поддържания резерват е изготвен План за управление, утвърден от министъра на околната среда и водите. При проверка на поддържавия резерват, се извършва и проверка на ЗМ „Остров Цибър“, разположена на същия дунавски остров, в съседство с ПР.

За ПР „Ибиша“, разположена на част от дунавския остров Цибър е извършена една проверка и на съседната на него ЗМ „Остров Цибър“. Не се констатираха нарушения на заповедта за обявяване на ПР „Ибиша“, разпоредбите на Закона за защитените територии и Плана за управление. Експерти от направление БРЗТЗ провериха изпълнението на проект „Подобряване на природозащитното състояние на природно местообитания 91E0* Алувиални гори с *Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior* в поддържан резерват „Ибиша“, попадащ в границите на защитена зона BG 0000199 „Цибър“, по ОПОС 2014 – 2020 г., за което РИОСВ – Монтана е бенефициент - почистване на предвидените за залесяване площи, заети от инвазивни видове. Дейностите са изпълнени в съответствие с техническото задание, като не са допускани нарушения в границите на поддържания резерват и в съседната ЗМ „Остров Цибър“. Съставени са съответните констативни протоколи.

ПРИРОДЕН ПАРК (ПП)

Природен парк „Врачански Балкан“ е обявен през 1988 г. и се намира на територията на три области – Монтана, Враца и София. В област Монтана попадат землищата на селата Озирово и с. Стояново, всички от община Горна и Долна Бела речка, Долно и Горно Вършец на площ от 5 536 ха от общата му площ от 30129,9 ха. Управлява се от Паркова дирекция със седалище гр. Враца. За парка има приет с Решение №750/14.10.2011 г. на МС „План за управление”. В тази връзка РИОСВ – Монтана осъществява превантивен контрол по недопускане нарушения при осъществяване на инвестиционни предложенияь планове, програми и проекти съгласно забраните, определени както в ЗЗТ, Заповедта за обявяване, така също и в Плана за управление на парка.

ЗАЩИТЕНИ МЕСТНОСТИ (ЗМ)

На контролираната от РИОСВ – Монтана територия са обявени 21 броя защитени местности с обща площ от около **24234,477 дка**. Според местоположението си условно могат да се разделят на защитени местности – горски местообитания и ландшафти (разположени в Западна Стара планина и в Предбалкана и във близост до старопланинската верига, в т. ч. бивши „буферни зони“), защитени местности- прекатегоризирани исторически и др. места, защитени местности - местообитания на

на защитени видове от орнитофауната (дунавски и крайречни местообитания), както и малки защитени местности за опазване целеви видове от флората.

Горски местообитания и ландшафти

От тази група, най-значителните по площ и видово разнообразие е **ЗМ „Гора в местностите „Копрен“, „Равно буче“, „Деяница“, „Калиманица“**, е разположена върху площ от 6078 дка, обединяваща четири живописни местности в Копиловския и Чипровски дял на Западна Стара планина. В границите на защитената територия се намират и два водопада, обявени за природни забележителности – **„Дуршин водопад“** и **„Водният скок“**.

Защитените местности – **ЗМ „Равненско градище“**, землище в с. Равна, община Чипровци, обявена през 2005 г. за защитена територия с цел да бъдат опазвани природните ландшафти и местообитания на лавролистно бясно дърво, снежно кокиче, петров кръст, шипоопашата костенурка и др. защитени видове от флората и фауната.

Прекатегоризирани в защитени местности от буферните зони (БЗ) към резерватите са: **ЗМ „Чупренски буки“ (**БЗ около Р „Чупрене“) и **ЗМ „Самарите“** (БЗ около Р „Горната кория“), като са извършени две проверки, съответно в двете защитени територии. При извършените проверки в техните им се проверяват и наличното оборудване на противопожарните депа за резерватите, съответно в ППД в **ЗМ „Самарите“** и ППД в **ЗМ „Чупренски буки“.**

Защитена местност „Връшка чука“ е обявена с цел опазване на единственото в света находище на растителния вид **български ерантис**, единствените в Р България находища на тъмнопурпурна метличина, томасиниев минзухар, на защитените видове понтийски пелин, ничичово прозорче, розов божур, червена липа и др. Намира се на границата ни с Р Сърбия, землище на с. Извор махала, община Кула, върху планинско възвишение с обща площ по последна актуализация от 682,794 дка. Ежегодно експерти от направление БРЗТЗ извършват проверка на местообитанието на вида и на защитената територия, както се извършват и проучвания от ИБЕИ – БАН на богатото биорознообразие в района.

Защитени местности - местообитания на защитени видове от орнитофауната (дунавски и крайречни местообитания)

Три защитени територии – острови по р. Дунав, са едновременно и орнитологично важни места. Това са **ЗМ „Остров Цибър“** (землище на с. Долни и Горни Цибър, общ. Вълчедръм); **ЗМ „Остров Кутово“** (землище на с. Кутово, общ. Видин); **ЗМ „Острови Близнаците”** (землище на с. Цар Симеоново, общ. Видин). Обявявени са с цел опазване на местообитанията на застрашени, редки и уязвими видове птици, няколко вида чапли (нощна, сива и малка бяла), малък и голям корморан, къдроглав пеликан, лопатарка и др., както и на растителни видове – блатно кокиче, лъскаволистна млечка и др. При извършена проверка на **ЗМ „Остров Цибър“** не бяха констатирани нарушения в заповедта за обявяване на ЗМ и по смисъла на ЗЗТ.

ЗМ „Остров Кутово“

ЗМ „Острови Близнаците“

ЗМ „Остров Кутово“ и ЗМ „Острови Близнаците“ – два дунавски острова, които представляват защитени територии. От теренните и документални проверки не се констатираха нарушения, съгласно разписаните режими в заповедите за обявяване в ЗЗТ.

Защитена местност „Рибарници Орсоя“ с площ от 1471,783 дка, землище на гр. Лом, област Монтана, е обявена с цел поддържане и опазване на популациите и местообитанията на защитени, редки и уязвими видове от флората и фауната. ЗМ е списъка на орнитологично важните места (установени са над 160 вида птици, 90 броя от тях с европейско природозащитно значение. Тук се среща най-многочислената популация на малкия воден бик, също гнездят белооката потапница и малкия корморан. От защитените флоуристични видове се среща какичка и водна лилия.

Защитени местности - прекатегоризирани исторически и други места

Прекатегоризирани в „защитена местност“ са още три защитени територии (бивши исторически места) – **ЗМ „Раковишки манастир“**, община Макреш, област Видин, **ЗМ „Липака“**, община Грамада, област Видин и **ЗМ „Китката“,** общ. Монтана, обл. Монтана. Беше извършена проверка на **ЗМ „Китката“,** като не се констатираха нарушения по ЗЗТ и Заповедта за обявяване.

Малки защитени местности за опазване на целеви видове от флората

РИОСВ – Монтана бе партньор по проект „Пилотна мрежа от малки защитени територии за опазване на растенията в България чрез прилагане на модела на растителните микрорезервати“ по програмата на ЕС за околна среда Life+“, с изпълнител ИБЕИ – БАН. От проведените процедури бяха обявявани 5 броя нови защитени територии - през 2012 г. бяха обявени 3 броя защитени местности - **ЗМ „Коритата“ и ЗМ „Шабовица“** за опазване на вида „наплъстена трихоколея” и **ЗМ „Глухарчевидна жълтица“,** бе разширена площта на **ЗМ „Миджур“** (включено находището на вида петниста сверция), а в началото на 2013 г. бе обявена от министъра на ОСВ **и ЗМ „Находище на ружевидна поветица“.** През 2020 г. бе извършена проверки на ЗМ „Глухарчевидна жълтица“, в землището на гр. Вършец. При извършената проверка се констатира**,** че находището глухарчевидната жълтица е запазено от разораване и не е унищожено.

други

Защитена местност „Шумака“ е обявена за защитена местност с цел запазване на местообитанието и популацията на редкия растителен вид **полско котенце**. Обхваща площ от 5,00 дка земеделски земи, в землището на с. Сливовик, община Медковец. Ежегодно експерти от направление БРЗТЗ извършват проверки на местообитанието на вида и на защитената територия. При извършената проверка в ЗМ „Шумака“ от експерти на РИОСВ – Монтана, при която не се установиха нарушения по заповедта за обявяване на защитената територия.

ПРИРОДНИ ЗАБЕЛЕЖИТЕЛНОСТИ (ПЗ)

В тази категория защитени територии-общо 13 бр., попадат скални образувания, пещери и водопади. Общата площ е над 7560 дка.

Скални образования

ПЗ „Белоградчишки скали“ заема площ от 6 523,612 дка, включваща землища от гр. Белоградчик, с. Чифлик, с. Боровица и с. Върбово. Обявена е с цел запазване на уникалните геоморфоложки образувания, както и на местообитанията на редки и застрашени видове от флората и фауната (над 23 вида защитени растения и над 15 вида защитени животни), които природни дадености превръщат Белоградчишкият район в неповторим по красота и уникалност. При теренна проверка в част от ПЗ бе проверено състоянието на съществуващите осветителни съоръжения в м. „Панаирище“, предвидени в проект за възстановяване на осветлението при експониране на скалите. Констатира се, че в територията на природната забележителност няма извършени дейности, осъществявани преди съгласуване и в противоречие със ЗЗТ и заповедите за обявяване на ЗТ. След внасяне от общ. Белоградчик на допълнителна информация към проекта за възстановяване на осветлението, РИОСВ – Монтана се произнесе по чл. 2, ал. 2 от *Наредбата по ОС*, вкл. и за съгласуване дейностите в ПЗ по реда на ЗЗТ.

ПЗ „Боровия камък“ – скално образувание от червен пясъчник, разположено на площ от 1,3 ха в едноименна местност, в землището на с. Боровица, граничещо с ПЗ „Белоградчишки скали“.

ПЗ „Гардата“ се намира в землището на с. Протопопинци, община Чупрене, обл. Видин и е с площ 8,973 дка. Обявена е през 2010 г. с цел запазване на характерни и забележителни обекти на неживата природа, като скални брегове и водоскоци на река Чупренска, които са с изключителна стойност, поради присъщата рядкост, представителност и естетичност.

Пещери

ПЗ „Пещера Магурата“ е пещера е сред най-изветните и значими с пещерните си образувания и праисторически находки пещери, с подземна площ над 133 ха, с естествено образувани зали, множество галерии, причудливи форми от сталактити, сталагмити и сталактони, наподобяващи хора, водопади, животни и т.н Праисторическите скални рисунки, датират от епипалеолита (10 000 г. пр. н.е.) до ранната бронзова епоха, с които пещерата е под специалната егида на ЮНЕСКО с международен статут като паметник на културата. Пещерата е електрифицирана и благоустроена.

ПЗ „Леви и десни сухи печ“ в землището на с. Долни Лом, община Чупрене, област Видин с обща площ 0,2 ха. Характеризира се с множество образувания на мармити, синтрови езера, пещерни кари, прилепови колонии. Пещерата е затворена с метална врата и неустроена.

ПЗ „Пещера Венец“ се намира в землището на с. Гара Орешец, община Димово, област Видин. Пещерата е изключително красива със скалните си образувания. От 2012 г. е благоустроена.

ПЗ „Мраморната пещера“ се намира в гр. Берковица, в местността „Алчов баир“. Пещерата е известна с мраморните си образувания, подземни галерии и пещерни фаунистични видове, но не е проучена. Консервирана е с цел предпазване от разрушения и разграбване.

ПЗ „Пещера Мишин камък“ е разположена землището на с. Превала, в Чипровския дял на Западна Стара планина с площ от 0,5 ха. Пещерата е известна с множеството си бели кристални образувания и подземни езерца. Затворена е с цел предпазване от разрушения и разграбване.

Бяха извършени планови проверки на 3 броя природни забележителности (пещери), а именно ПЗ „Пещера Магурата“, ПЗ „Леви и Десни сухи печ“ и ПЗ „Пещера Мишин камък“, като не се констатираха нарушения в състоянието на пещерните образувания, пещерната фауна и в прилежащите площи в границите на природните забележителности. Има обозначителни табелки и маркировка, не са констатирани сечи, замърсявания и др. дейности в тях, съгласно ЗЗТ и заповедите за обявяване. Беше извършена и една извънредна проверка по разпореждане на директора на РИОСВ - Монтана на ПЗ „Пещера Венец“, като не се констатираха нарушения на екологичното законодателство.

Водопади

ПЗ „Хайдушките водопади“ са с площ 1,0 ха и се намират в Берковския дял на Западна Стара планина, в землището на гр. Берковица. Водопадите с пад на водата над 5 – 6 м се образуват от сливане на реките Ценкова бара и Сливашка. Обектът се посещава от туристи и е прекрасен кът за отдих сред живописната местност.

ПЗ „Водопад на р. Стакевска“ е разположен сред борова гора в м. „Бялата вода“, землище на с. Стакевци, община Белоградчик, с обща прилежаща площ от 1,0 ха.

ПЗ „Водопад Петров церак“ е водопад с пад над 6 метра, разположен в близост до с. Тополовец, общ. Кула, в поземлен фонд. Рядкост за района, отличаващ се на фона на окръжаващата го среда с естествената си красота. Към водопада има екопътека, с маркировка, но теренът е много труднодостъпен и не се посещава.

ПЗ „Дуршин водопад“ и **ПЗ „Водния скок“** се намират в ЗМ „Гора в местностите „Копрен“, „Равно буче“, „Деяница“, „Калиманица“. Те са едни от най-красивите водопади за област Видин и

област Монтана с пад на водата над 15 метра и представляват величествена гледка на фона на живописната защитена територия.

Горски екосистеми

РИОСВ – Монтана упражнява контрол върху екологосъобразното ползване на горите (залесяване, паша в горския фонд, сеч, строителство и др.) по отношение на дейности, планове и проекти, оказващи влияние върху развитието на горските екосистеми и природните ландшафти, както в защитените територии, така и за дейности в защитени зони от Натура 2000. На територията на инспекцията са обособени осем държавни горски стопанства и едно Учебно-опитно горско стопанство. Експерти от направлението участват в комисии по разработвене и приемане на горскостопански планове, в съвети по лова към ДГС, в областни съвети по опазване и охрана на горите и др. комисии и работни срещи, имащи отношение към опазване на горите и природосъобразното им стопанисване при осъществяване на дейности в тях.

2. БИОРАЗНООБРАЗИЕ

Биологичното разнообразие е многообразието на всички живи организми във всички форми на тяхната естествена организация, техните съобщества и местообитания, на екосистемите и процесите, които протичат в тях. Биоразнообразието е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение на държавните и общинските органи и гражданите.

Опазването на биологичното разнообразие е регламентирано в Закона за биологичното разнообразие, който урежда отношенията между държавата, общините, юридическите и физическите лица по отношение на опазването и устойчивото ползване на биологичното разнообразие в Р България. Биологичното разнообразие е неразделна част от националното богатство и опазването му е приоритет и задължение за държавните и общинските органи и гражданите.

Със Закона се цели опазване на представителни за страната и за Европа типове природни местообитания и местообитания на застрашени, редки и ендемични растителни, животински и гъбни видове в рамките на Националната екологична мрежа (НЕМ); опазване на защитени растителни, животински и гъбни видове от флората, фауната и микотата на Р България, както и на тези, които са обект на ползване и търговия; опазване на генетичните ресурси и разнообразието на растителните и животинските видове извън естествената им среда; регулиране на въвеждането на неместни и повторното въвеждане на местни растителни и животински видове в природата; регулиране на търговията с екземпляри от от застрашени видове от дивата флора и фауна и опазването на вековни и забележителни дървета.

Опазването на биологичното разнообразие в Р България е свързано с изграждането на Национална екологична мрежа, включваща: защитени зони като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000, в които могат да участват защитени територии; защитени територии, които не попадат в защитени зони; в Националната екологична мрежа приоритетно се включват Корине места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологично важни места. Чрез нея се цели: дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие;осигуряването на достатъчни по площ и качество места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеене и зимуване на дивите животни;създаването на условия за генетичен обмен между разделени популации и видове;участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи;ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитени територии.

Растителните, животинските и гъбните видове от дивата флора, фауна и микота на страната се опазват в естествената им среда чрез: съхраняване на техните местообитания в Националната екологична мрежа (НЕМ), поставяне на видовете под режим на защита или на регулирано ползване; поддържане или възстановяване на условията в местообитанията, съобразно екологичните изисквания на съответния вид; разработване и прилагане на планове за действия за видове с различна степен на застрашеност; повторно въвеждане в природата на изчезнали видове и попълване на популациите на редки и застрашени видове и контрол и регулиране на неместни видове, които са или биха могли да

бъдат въведени целенасочено или случайно в природата и застрашават местни видове. По-голямата част от защитените територии са обособени с цел опазване на находища и местообитания на защитени, редки и/или ендемични видове от дивата флора и фауна за България, Балканския полуостров или света.

България се нарежда в челните редици на страните от Европа по биологично разнообразие. Богатството от видове и съобщества се дължи на широкия спектър от климатични, топографски и хидроложки условия в страната. Тук могат да се открият представителни образци от почти всички местообитания, известни на континента, както и голям брой уникални екосистеми с европейско и световно значение.

Така например единственото находище на защитения растителен вид български ерантис *(Eranthis bulgarica)* на планетата се намира в границите на ЗМ „Връшка чука". Тук растат ú някои ендемичните и редки видове като томасиниев минзухар, ничичово прозорче, розов божур, тъмнопурпурна метличина, елвезиево кокиче, горска съсънка и др. Тъмнопурпурна метличина е открита и в бившата буферна зона на Р „Чупрене", сега ЗМ „Чупренски буки", в сходен с този на ЗМ „Връшка чука" хабитат. Там от късна пролет до есента могат да се видят и други защитени видове растения – нарцисовидна съсънка, петниста тинтява, жълт крем, балканска теменуга и др.

Във връзка с разпространението на пандемията от корона вирус и засилените епидемологични мерки, проверката на защитения растителен вид полско котенце *(Pulsatilla partensis)* в защитена местност „Шумака" се осъществи по-късно, в началото на месец май, намираща се в землището на с. Сливовик, общ. Медковец, обл. Монтана. При проверката на терен се констатираха 9 бр. екземпляри от популацията на вида, цъфтежа на индивидите отдавна беше преминал и вегетацията приключила. Констатациите са, че популацията на вида е в добро състояние, като върху нея няма увреждане или антропогенно въздействие.

Едно от най-големите находища в региона на снежно кокиче се намира в ЗМ „Сто овци". В нея могат да се видят още стефчова тлъстига, горска съсънка и други защитени растителни видове. Същото се отнася и за ЗМ „Равненско градище", където е най-западното находище на вечно зеленото лаврово бясно дърво.

В землищата на селата Митровци, Превала, Върбово и Долни Лом се намират находищата на защитения растителен вид сръбска рамонда *(Ramonda serbica)* – реликтен за България вид и балкански ендемит. Тя се среща само в тези находища за територията на цялата страна и расте по скалните венци на трудно достъпни места и опазването на вида се осъществява успешно извън защитените територии.

В поляните, които са близост до Р „Чупрене" расте защитения растителен вид тъмнопурпурна метличина, крехка популация на вълнеста козя брада се среща в границите на защитена зона „Орсоя", находища на наплъстена трихоколеа край гр. Вършец и гр. Берковица, петниста сверция в землището на с. Горни Лом, общ. Чупрене, ружевидна поветица в землището на с. Ново село, обл. Видин, глухарчевидна жълтица в землището на гр. Вършец, бледожълт равнец в землището на с. Арчар, обл. Видин.

РИОСВ – Монтана осъществява контрол и по отношение нерегламентираната продажба на защитени растителни видове с цел търговия в пазари и магазини за цветя на територията на области Монтана и Видин. Експерти на Инспекцията са извършили през пролетта на 2019 г.общо 16 броя проверки по пазари и магазини за цветя в двете области, като при извършените проверки не са констатирани нарушения.

Не по-маловажно е опазването на защитените видове от фауната, за повечето от които има обявени защитени територии и защитени зони по Натура 2000. Целта на управлението им е запазване на местообитанията, съобразно запазването на биологичните изисквания на видовете. Поддържаният резерват „Ибиша" съхранява голяма гнездова колония на няколко вида чапли и на световно застрашения вид малък корморан. Екземпляри от последния вид се срещат освен в р. Дунав и в яз. „Огоста".

ЗМ „Рибарници Орсоя" е подходящо място за водолюбивите птици, някои от които гнездят там. Това орнитологично важно място е притегателен център за хранене, почивка, размножаване, гнездене

и зимуване на различни видове мигриращи птици – лебеди, пеликани, ибиси, гъски, патици, потапници и пр.

Горските резервати „Чупрене" и „Горната кория" са местата, които предоставят подходящите условия за живот на множество защитени видове безгръбначни, влечуги, птици и бозайници. В скалите в ЗМ „Гора в местностите „Копрен", „Равно буче", „Деяница" и „Калиманица" гнезди защитения вид скален орел, в старите хралупести дървета – бухал, в короните свиват гнезда много защитени видове пойни птици.

През месец януари беше изпратен график до ИАОС за мониторинговите дейности на РИОСВ – Монтана за 2020 година по Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие (НСМБР), в който беше заявено участие в 44-тото Средно-зимно преброяване на зимуващи водолюбиви птици и мониторинг на кафява мечка в Западни Родопи.

В средата на месец януари, в периода 09 – 12 януари 2020 г. двама експерти на направление „Биоразнообразие, защитени територии и зони" участваха в 44-то Среднозимно преброяване на водолюбиви и водоплаващи птици, съвместно с доброволец към Българско дружество за защита на птиците (БДЗП). По време на преброяването бяха обходени мониторинговите точки за наблюдение, включващи вътрешни водоеми и реки, а именно: язовири „Огоста", „Смирненски" и „Дреновец", ЗМ „Рибарници Орсоя", както и течението на река Дунав – от с. Връв, общ. Брегово, обл. Видин до с. Долно Линево, общ. Лом, обл. Монтана. След приключване на преброяването и анализиране на данните е видно, че преброените зимуващи водолюбиви птици на яз. „Огоста" са общо 1 068 бр. птици от 12 вида. По време на 44-то СЗП са наблюдавани и някои видове птици, които не са водолюбиви, но са защитени като: обикновен мишелов *(Buteo buteo),* щиглец *(Corduelis corduelis),* керкенез *(Falco tinnunculus)* и др. Всички данни от 44-то Среднозимно преброяване са отразени в програмата „BIOMON" и изпратени в Изпълнителната агенция по околна среда и води (ИАОС), където се съдържа националната база данни от мониторинговите дейности.

Земеродно рибарче „Alcedo attis"

Среднозимно преброяване на водолюбиви птици на река Дунав при с. Цар Симеоново

През отчетния период експерти извършиха проверки на 6 бр. зоомагазини и 6 бр. магазини и павилиони за цветя в области Монтана и Видин. Целта на извършените проверки беше установяване на нерегламентирана продажба или незаконна търговия със защитени растителни и животински видове по смисъла на Закона за биологичното разнообразие. При осъществените проверки не бяха констатирани нарушения.

През 2020 г. в РИСВ – Монтана се получиха девет броя разрешителни за изключения от забраните по ЗБР, издадени на основание Наредба № 8 към Закона за биологичното разнообразие. Разрешителните са за ползване на изключения, предвидени в Закона за биологичното разнообразие, а именно: събиране на мъртви прилепи, улов на екземпляри от видове прилепи с цел изпълнение на

проект: „Ролята на пещеролюбивите видове прилепи в България, като вектор и резервоар на европейските вируси и бяс“, вземане на кръвни проби и пера от алпийски бързолет *(Tachymarptis melba)* и белоопашат мишелов *(Buteo rufinus),* реинтродукция на ловен сокол, улавяне на гризачи – хомяци и сънливци и улов на домашни врабчета *(Passer montanus),* попаднали в халетата на големите хипермаркети.

В законоустановеният срок – до 1 май 2020 г., в изпълнение на Заповед № РД-361/09.04.2004 г. на министъра на околната среда и водите, регламентираща режимите, реда и условията за ползване, изкупуване с цел търговията в страната и изнасяне през граница на живи охлюви и черупки от видовете лозов охлюв (Helix lucorum) и градински охлюв (Helix pomatia) в РИОСВ – Монтана бяха подадени 11 бр. заявления за регистрация на общо 24 бр. пунктове за изкупуване на на градински и лозов охлюв, от които 20 бр. за територията на област Монтана и 4 бр. за област Видин. Извършени са общо 20 бр. планове проверки на пунктове за изкупуване на охлюви. При извършените проверки е съставен един акт за установяване на нарушение на условията в Заповед № РД-361/09.04.2004 г., за което на виновното лице е съставен акт по смисъла на ЗБР.

През месец юли беше извършена проверка на адаптационна волиера за отлеждане на белоглави лешояди, намираща се във Врачански Балкан, в местността „Сурайни кукли“, землище на с. Долно Озирово, общ. Вършец, обл. Монтана. В момента на извършената проверка в района на волиерата са констатирани 63 екземпляра от вида белоглав лешояд и 5 екземпляра от вида черен лешояд. Адаптационната волиера и намиращата се до нея площадка за подхранване на лешоядните птици е в изпълнение на проект: „Възстановяване на едрите лешоядни птици в България“. Същата е разположена в землището на с. Долно Озирово, общ. Вършец, обл. Монтана и попада в границите на Природен парк „Врачански Балкан“. Проектът стартира през 2004 г. и приключи през май 2015 г., като същия може да се смята за успешен, тъй като са през 2020 г. в района на Врачански балкан, в резултат на изпълнението на дейностите по интродукция са загнездили 12 двойки белоглави лешояди, като 6 броя двойки са излюпили потомство.

През 2020 г. експерти на Инспекцията продължиха ежегодната работата по оказване на помощ и транспортиране на ранени диви птици или такива, които са в бедстващо положение. Извършените проверки бяха по подадени сигнали от граждани, касаещи бедстващи и ранени защитени видове птици. Извършени са своевременни проверки от експерти на РИОСВ – Монтана, като общо за изминалата 2020 г. са съставени 8 бр. протоколи за разпореждане по смисъла на чл. 39, ал. 3 от Закона за биологичното разнообразие за ранени или бедстващи екземпляри, както следва: за три бели щъркели, малък ястреб, ням лебед, блатна сова и ушата сова. На птиците е оказана медицинска помощ от ветеринарни служители и след това същите са изпратени за лечение в Спасителния център за диви животни, гр. Стара Загора и в Център „Дивите животни“, гр. София. По подаден сигнал за нерегламентирано притежаване и предлагане за продажба на препарат от защитен животински вид – скален орел е извършена проверка с органите на МВР. На притежателят на препарата е съставен акт по смисъла на ЗБР. Препарирания екземпляр е иззет и с протокол за разпореждане е предоставен на отдел „Природа“ към Природонаучен музей – гр. Белоградчик.

Експерт на направлението извърши проверки на два терариума за отглеждане, съответно на кралски питони и тигров питон, съответно в гр. Монтана и гр. Видин, както и на волиера за отглеждане на папагали – сив жако в гр. Вълчедръм. Проверките бяха във връзка със прилагане на Закона за биологичното разнообразие и Регламентите на Европейския съюз, касаещи Конвенцията CITES. При извършените проверки се констатира, че екземплярите са регистрирани в РИОСВ – Монтана с регистрационни карти, издадени на основание чл. 91, ал. 2, т. 2 от ЗБР, като същите се отглеждат при подходящи условия. При проверките не са констатираха нарушения по смисъла на ЗБР.

През 2020 г. в РИОСВ – Монтана са подадени шест броя заявления за регистриране на екземпляри по реда на чл. 91 от ЗБР, включени в приложенията на Конвенцията CITES и Регламентите на ЕС, а именно за: един брой сив африкански папагал жако, 3 бр. кралски питони, 1 бр. тигров питон и 1 един брой многоцветен лори. Същите са регистрирани в РИОСВ – Монтана със съответните регистрационни карти.

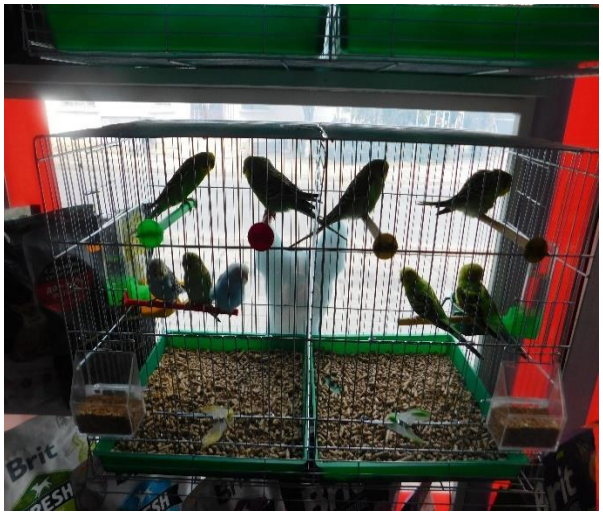

В периода 14 септември – 11 октомври 2020 г., РИОСВ – Монтана участва в операция „Thunder 2020“, организирана от Международната организация на криминалната полиция ИНТЕРПОЛ и Световната митническа организация, проведена за справяне с незаконния трафик и търговия със защитени растителни и животински видове. През цитираният период експерти на Инспекцията извършиха извънредни проверки на 3 бр. зоомагазини в гр. Видин и гр. Монтана, както и проверка на ГКПП „Дунав мост II“ за осъществяване на контрол по нелегалния пренос на растителни и животински видове, попадащи в приложенията на Регламентите към Конвенцията CITES. При извършените проверки не се констатираха нарушения, свързани с нелегален пренос през граница или търговия с растителни и животниски видове, попадащи под разпоредбите на CITES.

В периода 27 – 30 октомври експерти на РИОСВ – Монтана взеха участие в ежегодно провеждания масиран мониторинг на кафява мечка на територията на Западни Родопи, в области Пазарджик и Смолян. Същият се организира от Министерство на околната среда и водите и е също част от Националната система за мониторинг на биологичното разнообразие. По време на мониторинга бяха обходени определените от организаторите маршрути, попълниха се полеви формуляри от мониторинга, съдържащи GPS координати на: изминатите маршрути, следи, косми и екскременти на екземпляри от мониторирания вид, местата на пребиваването им и т. н. Данните от проведеният мониторинг бяха предадени на ИАОС – гр. София.

Към 31.12.2020 г. от актуализацията на регистъра на защитените природни обекти - вековни и забележителни дървета на територията, контролирана от РИОСВ – Монтана, има 139 броя обекти, в 45 броя населени места, за които има изготвени паспорти и се очаква изработването на карта и геобаза данни на вековните дървета в Република България.

№ по ред	№ в ДР	Вид на ЗПО	Документ за обявяване	Местонахождение	Възраст	Височина (м)
1	**2**	**3**	**4**	**5**	**6**	**7**
ОБЛАСТ МОНТАНА - 98 бр. защитени вековни/забележителни дървета, в 28 бр. населени места						
1	1491	Зимен дъб	Заповед №174/09.03.1983 г. на КОПС (ДВ, бр.26/1983г.)	с. Бистрилица, общ. Берковица, м. „Бабино поле“	388	22
2	1493	Зимен дъб	Заповед №174/09.03.1983 г. на КОПС (ДВ, бр.26/1983г.)	с. Гаганица, общ. Берковица, м. „Калиманица“	388	25
3	1705	Цер	Заповед №1241/22.11.1985 г. на КОПС (ДВ, бр.94/1983г.)	с. Лесковец, общ. Берковица, м. „Белов рът“	186	20
4	1706	Цер	Заповед №1241/22.11.1985 г. на КОПС (ДВ, бр.94/1983г.)	с. Лесковец, общ. Берковица, м. „Белов рът“	186	20
5	1707	Цер	Заповед №1241/22.11.1985 г. на КОПС (ДВ, бр.94/1983г.)	с. Лесковец, общ. Берковица, м. „Белов рът“	186	20
6	1915	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Песочница, общ. Берковица, м. „Чуката“	168	15
7	1916	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Песочница, общ. Берковица, м. „Борилица“	218	14
8	1917	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Мърчево, общ. Бойчиновци, до бившия екарисаж	168	18

9	1960	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Бойчиновци, общ. Бойчиновци, кв. „Огоста“, в двора на бившето училище	118	18
10	1961	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Бойчиновци, общ. Бойчиновци, кв. „Огоста“, в двора на бившето училище	118	12
11	1962	Летен дъб	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Мърчево, общ. Бойчиновци, м. „Горно ливаге“	168	15
12	1969	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Одоровци, общ. Брусарци, бивш училищен двор	174	15
13	1970	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
14	1971	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	25
15	1972	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
16	1973	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	25
17	1974	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	15
18	1975	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
19	1977	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	25
20	1978	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
21	1980	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	15
22	1981	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
23	1983	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
24	1984	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
25	1985	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	15
26	1986	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	15
27	1987	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
28	1988	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	15
29	1989	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
30	1990	Цер	Заповед №РД-169/06.06.1997 г. на МОС (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Буковец, общ. Брусарци, м. „Общинска мера“	224	20
31	2002	Цер	Заповед №РД-635/02.07.2004 г. на МОСВ (ДВ, бр.79/2004 г.)	с. Септемврийци, общ. Вълчедръм, в двора на ОУ „Д-р Петър Берон“	77	16
32	2009	Цер	Заповед №РД-1074/11.10.2004 г. на МОСВ (ДВ, бр.101/2004 г.)	с. Игнатово, общ. Вълчедръм, зад кметството	77	15
33	2010	Цер	Заповед №РД-1074/11.10.2004 г. на МОСВ (ДВ, бр.101/2004 г.)	с. Игнатово, общ. Вълчедръм, зад кметството	77	15
34	2028	Явролистен платан	Заповед №РД-219/20.03.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр.33/2007г.)	с. Игнатово, общ. Вълчедръм, в парка	64	22
35	482	Секвоя	Заповед №1044/24.04.1971 г. на МГГП (ДВ, 46/1971 г.)	гр. Вършец, общ. Вършец, ул. "Република" №94	120	30
36	1253	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	20

37	1254	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	21
38	1256	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	22
39	1257	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	22
40	1258	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	14
41	1259	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	310	18
42	1260	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	310	21
43	1261	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	14
44	1262	Зимен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	14
45	1273	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	13
46	1274	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	18
47	1275	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	17
48	1276	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	290	22
49	1277	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	240	14
50	1278	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Лицето“	240	14
51	1279	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	200	12
52	1280	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	220	15
53	1281	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	220	13
54	1282	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	220	13
55	1283	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	240	13
56	1285	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	440	18
57	1287	Зимен дъб	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Гаврил Геново, общ. Георги Дамяново, м. „Манастирски кладенец“	240	15
58	1940	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каменна Рикса, общ. Георги Дамяново, м. „Кръстатото дърво“	418	15
59	1941	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каменна Рикса, общ. Георги Дамяново, м. „Кръстатото дърво“	418	15
60	1942	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Говежда, общ. Георги Дамяново, м. „Райските церове“	221	20

61	1943	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Говежда, общ. Георги Дамяново, м. „Райските церове“	221	20
62	1944	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каменна Рикса, общ. Георги Дамяново, м. „Иванов ден“	218	20
63	1945	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каменна Рикса, общ. Георги Дамяново, м. „Иванов ден“	218	20
64	1946	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каменна Рикса, общ. Георги Дамяново, м. „Иванов ден“	218	20
65	1947	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каменна Рикса, общ. Георги Дамяново, м. „Иванов ден“	218	20
66	2018	Зимен дъб	Заповед №РД-234/14.04.2006 г. на МОСВ(ДВ, бр.40/2006г.)	с. Видлица, общ. Георги Дамяново	215	15
67	1245	Цер	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Добри дол, общ. Лом, до пътя за манастира	190	12
68	1246	Летен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Замфир, общ. Лом, м. „Горуня“	340	25
69	1248	Цер	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Добри дол, общ. Лом, м. „Под моста“	340	12
70	1249	Цер	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Добри дол, общ. Лом, м. „Под моста“	340	25
71	1251	Цер	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Добри дол, общ. Лом, в гробищния парк	190	18
72	1958	Западен платан	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Лом, общ. Лом, в центъра	118	20
73	2156	Зимен дъб	Заповед №РД-555/02.08.2017 г. на МОСВ (ДВ, бр.70/2017 г.)	с. Ковачица, общ. Лом	204	20
74	1956	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Аспарухово, общ. Медковец, м. „Над село“	138	15
75	1957	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Аспарухово, общ. Медковец, м. „Над село“	138	15
76	1749	Цер	Заповед №197/11.03.1987 г. на КОПС (ДВ, бр.25/1987г.)	с. Сливовик, общ. Медковец, м. „Смърдел геран“	384	23
77	1752	Цер	Заповед №197/11.03.1987 г. на КОПС (ДВ, бр.25/1987г.)	с. Сливовик, общ. Медковец, м. „Смърдел геран“	434	18
78	2123	Полски ясен	Заповед №РД-543/09.07.2013 г. на МОСВ (ДВ, бр.67/2013 г.)	с. Сливовик, общ. Медковец, в селото	88	18
79	1099	Цер	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Дъбравата“	242	15
80	1101	Зимен дъб	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Връхци“	192	12
81	1102	Зимен дъб	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Връхци“	192	**12**
82	1104	Цер	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Градище“	342	17
83	1108	Цер	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Блатото“	342	20
84	1109	Зимен дъб	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Блатото“	162	12
85	1110	Зимен дъб	Заповед №285/04.05.1979 г. на КОПС (ДВ, бр.45/1979г.)	с. Смоляновци, общ. Монтана, м. „Блатото“	292	25
86	1157	Цер	Заповед №235/04.04.1980 г. на КОПС (ДВ, бр.35/1981 г.)	с. Вирове, общ. Монтана, поземлен фонд	341	20
87	1492	Полски бряст	Заповед №174/09.03.1983 г. на КОПС (ДВ, бр.26/1983г.)	гр. Монтана, общ. Монтана, в центъра на града	238	28
88	2044	Скоруша	Заповед №РД-855/19.11.2007 г. на МОСВ(ДВ, бр.104/2007 г.)	гр. Монтана, общ. Монтана, м. „Парта“	141	10

89	1935	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Железна, общ. Чипровци, м. „Сербин дол“	333	20
90	1936	Зимен дъб	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Бели мел, общ. Чипровци, м. „Фунията“	318	9
91	1937	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Бели мел, общ. Чипровци, м. „Скачковица“	268	10
92	1938	Летен дъб	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Челюстница, общ. Чипровци, м. „Големи шумак“	183	14
93	1939	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Челюстница, общ. Чипровци, м. „Бачище“	133	14
94	1289	Цер	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Долно Церовене, общ. Якимово, м. „Старата воденица“	240	18
95	1290	Цер	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Долно Церовене, общ. Якимово, м. „Старата воденица“	240	18
96	1291	Цер	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Долно Церовене, общ. Якимово, м. „Старата воденица“	290	18
97	1292	Цер	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Долно Церовене, общ. Якимово, м. „Старата воденица“	290	20
98	1294	Цер	Заповед №284/10.04.1981 г. на КОПС (ДВ, бр.36/1981 г.)	с. Долно Церовене, общ. Якимово, м. „Старата воденица“	540	22
ОБЛАСТ ВИДИН – 41 бр. защитени вековни/забележителни дървета, в 17 бр. населени места						
1	699	Зимен дъб	Заповед №715/12.03.1975 г. на МГОПС	с. Чифлик, общ. Белоградчик м. „Джерма чешма“	396	18
2	701	Зимен дъб	Заповед №715/12.03.1975 г. на МГОПС	с. Рабиша, общ. Белоградчик, по пътя за пещера „Магурата“	346	14
3	701	Зимен дъб	Заповед №715/12.03.1975 г. на МГОПС	с. Рабиша, общ. Белоградчик, по пътя за пещера „Магурата“	346	18
4	702	Черен бор	Заповед №715/12.03.1975 г. на МГОПС	гр. Белоградчик, общ. Белоградчик, м. „Калето“	196	25
5	1953	Цер	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Боровица, общ. Белоградчик, м. „Градината“	318	24
6	2011	Летен дъб	Заповед №РД-1074/ 11.10.2004 г. на МОСВ (ДВ, бр.101/2004 г.)	с. Дъбравка, общ. Белоградчик, в сервитута на язовира	117	20
7	2052	Цер	Заповед №РД-427/14.07.2008 г. на МОСВ (ДВ, бр.89/2008 г.)	с. Боровица, общ. Белоградчик, в двора на винарска изба „Орля“	263	18-20
8	2053	Цер	Заповед №РД-427/14.07.2008 г. на МОСВ (ДВ, бр.89/2008 г.)	с. Гранитово, общ. Белоградчик, в гробищния парк	363	10

9	2054	Цер	Заповед №РД-427/14.07.2008 г. на МОСВ (ДВ, бр.89/2008 г.)	с. Гранитово, общ. Белоградчик, в регулацията до пътя	213	12
10	1139	Ясен	Заповед №235/04.04.1980 г. на КОПС (ДВ, бр.35/1980 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в парк „Владикина бахча“	171	23
11	1140	Ясен	Заповед №235/04.04.1980 г. на КОПС (ДВ, бр.35/1980 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в парк „Владикина бахча“	171	24
12	1141	Ясен	Заповед №235/04.04.1980 г. на КОПС (ДВ, бр.35/1980 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в парк „Владикина бахча“	191	24
13	1149	Чинар	Заповед №235/04.04.1980 г. на КОПС (ДВ, бр.35/1980 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в парк „Владикина бахча“	141	22
14	1150	Чинар	Заповед №235/04.04.1980 г. на КОПС (ДВ, бр.35/1980 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в парк „Владикина бахча“	141	22
15	1244	Летен дъб	Заповед №195/19.03.1981 г. на КОПС(ДВ, бр.34/1981 г.)	с. Градец, общ. Видин, в частен двор	160	12
16	1486	Полски ясен	Заповед №174/09.03.1983 г. на КОПС (ДВ, бр.26/1983 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в двора на храм-паметник „Св. Димитър“	148	25
17	1487	Полски ясен	Заповед №174/09.03.1983 г. на КОПС (ДВ, бр.26/1983 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в двора на храм-паметник „Св. Димитър“	148	24
18	1488	Полски ясен	Заповед №174/09.03.1983 г. на КОПС (ДВ, бр.26/1983 г.)	гр. Видин, общ. Видин, в двора на храм-паметник „Св. Димитър“	148	22
19	1929	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каленик, общ. Видин, м. „Завет“	218	15
20	1930	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каленик, общ. Видин, м. „Завет“	218	15
21	1931	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каленик, общ. Видин, м. „Завет“	218	15
22	1932	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каленик, общ. Видин, м. „Завет“	218	15
23	1933	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каленик, общ. Видин, м. „Завет“	218	15
24	1934	Благун	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Каленик, общ. Видин, м. „Завет“	218	15
25	1954	Полски ясен	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Грамада, общ. Грамада, в парка до общината	168	30
26	2025	Полски ясен	Заповед №РД-217/20.03.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр.33/2007 г.)	гр. Грамада, общ. Грамада, до бившето АПК	164	15
27	2026	Летен дъб	Заповед №РД-217/20.03.2007 г. на МОСВ (ДВ, бр.33/2007 г.)	гр. Грамада, общ. Грамада, в регулацията, в частен двор	214	15
28	698	Зимен дъб	Заповед №715/12.03.1975 г. на МГОПС	с. Върбовчец, общ. Димово, в регулацията	296	17
29	1967	Цер	Заповед №РД-98/28.03.1997г. на МОСВ (ДВ, бр.52/1997 г.)	с. Бела, общ. Димово, м. „Цера“	224	19
30	2049	Полски ясен	Заповед №РД-421/10.07.2008г. на МОСВ (ДВ,бр.76/2008г.)	с. Скомля, общ. Димово, в двора на кметството	128	20
31	2050	Благун	Заповед №РД-421/10.07.2008г. на МОСВ (ДВ,бр.76/2008г.)	с. Дълго поле, общ. Димово, в сервитута на пътя	113	16
32	2051	Цер	Заповед №РД-421/10.07.2008г. на МОСВ (ДВ,бр.76/2008г.)	с. Дълго поле, общ. Димово, в регулацията	93	20
33	1949	Полски ясен	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Кула, общ. Кула, м. „Дуда“	218	28
34	1950	Полски ясен	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Кула, общ. Кула, в центъра	118	15
35	1951	Полски ясен	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Кула, общ. Кула, в центъра	118	12

36	1952	Полски ясен	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	гр. Кула, общ. Кула, в регулацията, в частен двор	168	25
37	772	Летен дъб	Заповед №3223/16.12.1969 г. на МГГП (ДВ, бр.53/1970 г.)	с. Дреновец, общ. Ружинци, в двора на Добридолския манастир	352	18
38	773	Летен дъб	Заповед №3223/16.12.1969 г. на МГГП (ДВ, бр.53/1970 г.)	с. Дреновец, общ. Ружинци, в двора на Добридолския манастир	352	18
39	1925	Зимен дъб	Заповед №РД-564/08.05.2003 г. на МОСВ (ДВ, бр.54/2003 г.)	с. Гюргич, общ. Ружинци, до пътя	218	18
40	2045	Полски ясен	Заповед №РД-855/19.11.2007 г. на МОСВ(ДВ, бр.104/2007 г.)	с. Дреновец, общ. Ружинци, в центъра	94	15
41	2157	Полски ясен	Заповед №РД-555/02.08.2017 г. на МОСВ (ДВ, бр.70/2017 г.)	с. Дреновец, общ. Ружинци, в двора на бившето ОУ „Отец Паисий“	204	18

През 2020 година са извършени 11 броя планови проверки, включващи 18 броя вековни дървета, обявени по реда на ЗБР. Проверени са 18 броя вековни дървета, в 11 броя населени места, както следва: 1 брой Гигантска секвоя, в центъра на гр. Вършец; 2 броя Цер и 1 брой Яворолистен платан, в урбанизираната територия на с. Игнатово, общ. Вълчедръм; 4 броя Цер, в землището на с. Добри дол, общ. Лом; 1 брой Летен дъб, в землището на с. Замфир, общ. Лом; 1 брой Западен платан, в центъра на гр. Лом; 2 броя Цер, в землището на с. Сливовик, общ. Медковец; 1 брой Цер, в землището на с. Вирове, общ. Монтана; 1 брой Цер, в землището на с. Железна, общ. Чипровци; 2 броя Зимен дъб, в землището на с. Рабиша, общ. Белоградчик; 1 брой Летен дъб, в землището на с. Дъбравка, общ. Белоградчик; 1 брой Черен бор, в гр. Белоградчик.

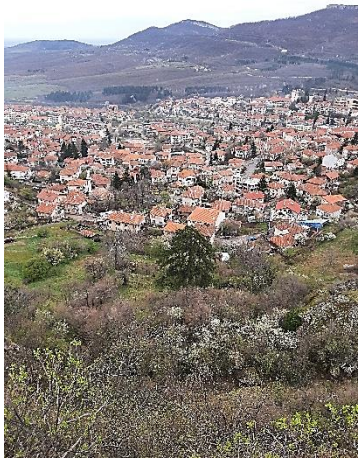

Успоредно с плановите проверки, експерт от направление БРЗТЗ извърши извънредна проверка по уточняване на точното местоположение на 11 броя ВД в изпълнение на Договор №Д-33-48/15.12.2017 г. между МОСВ и „Национална агенция за териториално устройство“ ООД за предоставена услуга „Заснемане и изработване на карта и геобаза данни на вековните дървета в Република България“. От извършените проверки не се констатираха увреждания на вековните дървета от антропогенен характер или нарушения по закона за биологичното разнообразие.

НАТУРА 2000

Опазването на биологичното разнообразие в Р България е свързано с изграждането на Национална екологична мрежа, включваща: защитени зони като част от Европейската екологична мрежа Натура 2000, в които могат да участват защитени територии; защитени територии, които не попадат в защитени зони; в Националната екологична мрежа приоритетно се включват Корине места, Рамсарски места, важни места за растенията и орнитологично важни места.

Националната екологична мрежа НАТУРА 2000 е единна система от функционално свързани помежду си защитени зони с висока природозащитна значимост, спрямо които се прилагат координирани дейности за опазване на биологичното разнообразие с цел дългосрочното опазване на биологичното, геологичното и ландшафтното разнообразие; осигуряване на достатъчни по площ и качества места за размножаване, хранене и почивка, включително при миграция, линеене и зимуване на дивите животни; създаването на условия за генетичен обмен между разделните популации и видове; участието на Република България в европейските и световните екологични мрежи; ограничаване на негативното антропогенно въздействие върху защитените територии.

Местата, попадащи в екологичната мрежа се определят в съответствие с две основни за опазването на околната среда Директиви на Европейския съюз – Директива 92/43/ЕЕС за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна (наричана накратко Директива за местообитанията) и Директива 2009/147/ЕС относно опазването на дивите птици (наричана накратко Директива за птиците).

Процесът по създаване на екологичната мрежа Натура 2000 в България започва през 2002 г. с приемането на Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), който въвежда нормите на двете европейски директиви.

Съгласно него в страната се обявяват защитени зони като част от *Националната екологична мрежа*. Това са места от територията и акваторията на страната, които отговарят на изискванията за наличие на важни за биологичното разнообразие растителни и животински видове, и типове природни местообитания, включени в Приложенията на Директивата за местообитанията и Директивата за птиците. Списъците с природните местообитания и видовете, вкл. птици, за чиито местообитания се обявяват защитени зони са изброени в приложения 1 и 2 на ЗБР.

В периода 2008-2019 г. националният списък със защитени зони за опазване на дивите птици и за опазване на природните местообитания е бил допълван и разширяван, като към момента мрежата от защитени зони включва:

- 120 защитени зони за опазване на дивите птици, покриващи 23.1 % от територията на България;
- 234 защитени зони за опазване на природни местообитания, покриващи 30,3 % от територията на България.

За да бъде гарантирано опазването на природните местообитания и местообитанията на видовете, плановете, програмите, проектите и инвестиционните намерения, които самостоятелно или в комбинация с други, могат да окажат значително отрицателно въздействие, се подлагат на оценка за съвместимостта им с предмета и целите на опазване на съответната защитена зона. Условията и реда за извършване на оценката за съвместимост са регламентирани в *Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони*.

Подробна информация и публичен достъп до данните за защитените зони, процедурите за оценка на съвместимост и свързани с тях документи са налични на интернет страницата на *Информационната система за защитените зони от екологична мрежа Натура 2000* - http://natura2000.moew.government.bg.

Публичното приложение на системата осигурява достъп до информацията за защитените зони чрез избор от динамична карта или чрез специализирана търсачка. Последната дава възможност за търсене на защитени зони по име, код, тип, местоположение, както и по видове и местообитания предмет на опазване в зоните.

На потребителите е осигурен достъп до богат набор от данни и документи за всяка една от защитените зони, в това число:

- Издадена заповед за обявяване на защитената зона и приложения към нея;
- Стандартен Натура 2000 формуляр;
- Предмет и цели на опазване на защитената зона;
- Хронологично представяне на процедурата по предлагане и одобряване на защитената зона и свързаните с нея документи;
- Цифрови граници на защитената зона в различни формати и координатни системи;
- Други данни, свързани със защитената зона;
- Визуализация на границите на защитената зона върху уеб ГИС карта.

На територията контролирана от РИОСВ – Монтана, включваща област Монтана и Видин, със заповед на Министъра на околната среда и водите са обявени:

- **9 защитени зони** по Директивата за опазване на дивите птици 2009/147/ЕС и **16 защитени зони** по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна 92/43/ЕЕС, а в процес на обявяване са заповедите за:
- **13 защитени зони** по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна.

Защитени зони - 38 бр.			
Защитени зони по Директивата за опазване на дивите птици - 9 бр.		**К О Д**	**ПЛОЩ**
1.	**ЗЗ„Западен Балкан”**	BG 0002002	1 468 324,711 дка
2.	**ЗЗ „Врачански Балкан”**	BG 0002053	360 255,676 дка
3.	**ЗЗ „Рибарници Орсоя”**	BG 0002006	4 754,302 дка
4.	**ЗЗ „Берковица”**	BG 0002090	27 999,431 дка
5.	**ЗЗ„Златията”**	BG 0002009	434 987,345 дка
6.	**ЗЗ„Цибърско блато”**	BG 0002104	9 097,647 дка
7.	**ЗЗ „Остров до Горни Цибър”**	BG 0002008	2 184,270 дка
8.	**ЗЗ „Остров Ибиша”**	BG 0002007	3 993,232 дка
9.	**ЗЗ„Остров Голя”**	BG 0002067	4 145,622 дка
Защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания - 29 бр.			
1.	**ЗЗ „Западна Стара планина и Предбалкан”**	BG 0001040	2 197 567,816 дка
2.	**ЗЗ „Врачански Балкан”**	BG 0000166	360 255,676 дка
3.	**ЗЗ „Пъстрина”**	BG 0001037	35 515,803 дка
4.	**ЗЗ„Портитовци-Владимирово”**	BG 0000517	6 643,795 дка
5.	**ЗЗ „Река Лом”**	BG 0000503	14 411,300 дка
6.	**ЗЗ„Златия”**	BG 0000336	31 948,102 дка
7.	**ЗЗ „Цибър”**	BG 0000119	29 717,857 дка
8.	**ЗЗ „Цибрица”**	BG 0000509	9 626,800 дка
9.	**ЗЗ „Козлодуй”**	BG 0000527	1 253,778 дка
10.	**ЗЗ „Билерниците”**	BG 0000593	649,065 дка
11.	**ЗЗ „Орсоя”**	BG 0000182	29 494,139 дка
12.	**ЗЗ „Моминбродско блато”**	BG 0000519	266,116 дка
13.	**ЗЗ „Долно Линево”**	BG 0000526	176,261 дка
14.	**ЗЗ „Макреш”**	BG 0000521	20 612,508 дка
15.	**ЗЗ „Шишенци”**	BG 0000523	5 728,477 дка
16.	**ЗЗ „Тимок”**	BG 0000525	4 948,814 дка
17.	**ЗЗ „Арчар”**	BG 0000497	8 086,531 дка
18.	**ЗЗ „Цар Петрово”**	BG 0000340	19 087,439 дка
19.	**ЗЗ „Видбол”**	BG 0000498	13 044,426 дка
20.	**ЗЗ „Войница”**	BG 0000500	31 071,380 дка
21.	**ЗЗ „Делейна”**	BG 0000507	22 575,364 дка

22.	**ЗЗ „Раброво”**	BG 0000339	9 108,162 дка
23.	**ЗЗ„Вртопски дол”**	BG 0000518	9 588,200 дка
24.	**ЗЗ „Видински парк”**	BG 0000522	15 787,931 дка
25.	**ЗЗ„Оризището”**	BG 0000524	4 757,355 дка
26.	**ЗЗ „Варкан”**	BG 0000587	6,938 дка
27.	**ЗЗ „Остров Близнаци”**	BG 0000532	6 319,667 дка
28.	**ЗЗ„Остров Кутово”**	BG 0000552	1 183,348 дка
29.	**ЗЗ„Ново село”**	BG 0000631	8 156,440 дка

Черна елша (Alnus glutinosa)

Обект на защита са и няколко значими влажни зони, известни с изключителното си биологично разнообразие. По Дунавското крайбрежие и северозападната част на България са разположени естествени влажни защитени зони, сред които „Остров Ибиша”, на чиято територия се намира и едноименния резерват и „Остров Голя” по Директивата за опазване на дивите птици, „Остров Близнаци” и „Остров Кутово” по Директивата за опазване на природните местообитания, с характерни естествени заливни гори от черна елша /Alnus glutinosa/, бяла /Salix alba/ и крехка /Salix fragilis/ върба, бяла топола /Populus alba/ и черна топола /Populus nigra/, на места в съчетание с тополови култури и хигрофитни тревни съобщества. Горите са с богат, практически непроходим подлес от псевдолиани и къпина.

От тях защитена зона BG 0002007 „Остров Ибиша” е с международна значимост, определяща се от наличието на най-голямата у нас смесена чаплово-корморанова колония. Той е място от световно значение за гнездящия тук малък корморан /Phalacrocorax pygmeus/ и едно от петте най-важни места в България за гнездящите нощна чапла /Nycticorax nycticorax/, гривеста чапла /Ardeola ralloides/, лопатарка /Platalea leucorodia/ и поен лебед /Cygnus Cygnus/.

През 1998 г. островът е обявен за КОРИНЕ място, поради европейското му значение за опазването на изброените редки и застрашени местообитания, растения и животни, включително птици. През 2003 г. почти цялата територия на Орнитологично важно мяста Ибиша е обявена за Рамсарски обект, поради международното си значение за колониално гнездящите птици.

Съществуването на колонията от чапли и корморани изцяло зависи от заливната гора на острова, като място за гнездене и от наличието на плитчини около острова и по реката, необходими за намирането на храна.

В другата защитена зона BG 0002067 „Остров Голя” зимува в малка численост и сивата гъска /Anser anser/, включена в Червената книга на България. Сред представителите на следващия тип влажни зони са блатата с характерна орнитофауна и относително големи тръстикови масиви, а именно защитена зона BG 0002104 „Цибърско блато” за опазване на дивите птици и BG0000519 „Моминбродско блато” за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна.

Цибърското блато е едно от най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазване на местообитанията и гнездовите популации на ръждивата чапла /Ardea purpurea/, белооката потапница /Aythya nyroca/, големия воден бик /Botaurus stellaris/, малкият воден бик /Ixobrychus minutus/ и белобузата рибарка /Chlidonias hybrida/.

В ЗЗ „Моминбродско блато” се намират приоритетни местообитания с код 3150 - Естествени еутрофни езера. В тях се срещат много разнообразни хидрофитни съобщества: на свободно плаващи растения по повърхността на водата от съюз Hydrocharition; на вкоренени на дъното растения с плаващи листа от съюз Nymphaeion, в по-дълбоките води от подводни макрофити от съюза Potamonion. Ливаден дърдавец

/Crex crex/

Обявената през 2010 г. нова защитена зона по Директивата за опазване на природните местообитания – ЗЗ BG 0000631 „Ново село” е с цел опазване на местообитанията на дунавските риби – карагьоз /Alosapontica/, распер / Aspiusaspius/, голям щипок /Cobitis elongata/, обикновен щипок /Cobitis taenia/, белопера кротушка /Gobio albipinnatus/ и др.

За опазване местообитанията на пеперудите и други видове безгръбначни са разширени защитени зони BG 0000340 „Цар Петрово” и BG 0000500 „Войница”. Тук са разпространени приоритетните местообитания 91E0* Алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinus excelsior, 91I0* Евро-сибирски степни гори с Quercus spp., 91H0* Панонски гори с Quercus pubescens, както и местообитания 91M0 Балкано-панонски церово-горунови гори, 9150 Термофилни букови гори /Cephalanthero- Fagion/.

Защитена зона BG 0002090 „Берковица” за опазване на дивите птици е зона от световно значение за опазване на застрашния от изчезване ливаден дърдавец /Crex crex/, който гнезди тук в голяма численост. Разработен е и План за управление на защитена зона “Берковица” BG 0002090”, предмет на опазване по Директива 2009/147/ЕО”, одобрен за финансиране със Заповед № РД-46/17.01.2012 г., по Приоритетна ос 3 на Оперативна програма „Околна среда 2007 – 2013 г.”, Референтен № 5113123-4-689. Със заповед № РД-44/26.01.2016 г. (ДВ, бр. 12/12.02.2016 г.) на министъра на околната среда и водите е утвърден План за управление за защитена зона „Берковица”. Същият е в изпълнение на проект „Разработване на План за управление на защитена зона „Берковица” BG0002090 – предмет на опазване по Директива 2009/148/ЕС” с бенефициент РИОСВ – Монтана. Планът за управление е утвърден във връзка с прилагането на чл. 117, т.2, чл. 30 и чл. 31а, ал. 1 от Закона за биологичното разнообразие и в съответствие с чл. 17 от Наредбата за разработване и утвърждаване на планове за управление на защитени зони ДВ, бр. 7/2009 г.

Една от най-големите зони за опазване на дивите птици на територията, контролирана от РИОСВ- Монтана и най-голямата компактна незаселена територия в страната - 43 498, 7 ха е защитена зона BG 0002009 „Златията”. Тя е и важно мястообитание за видове свързани с откритите пространства като тръстиковия блатар /Circus aeruginosus/, вечерната ветрушка /Falco vespertinus/, ливадния блатар /Circus pygargus/, сокол скитник /Falco peregrinus/, значителни популации на пчелояда /Merops apiaster/.

Местообитание е също така на малката белочела гъска (Anser erythropus) и място, където през последните години е наблюдавана голямата дропла /Otis tarda/.

Друга защитена зона отличаваща се с изключително богато биоразнообразие е ЗЗ BG 0002002 „Западен Балкан". В орнитологично отношение мястото не е напълно проучено. Установени са 160 вида птици, от които 62 вида са с европейско природозащитно значение. В Червената книга са включени 31 вида от срещащите се тук. ЗЗ „Западен Балкан" поддържа една от най-многочислените популации на ливадния дърдавец /Crexcrex/ и на планинския кеклик /Alectorisgraeca/ в България.
В района се срещат четири световно застрашени вида птици – ловен сокол /Falco cherrug/, ливаден дърдавец /Crex crex/, царски орел /Aquila heliaca/ и белошипа ветрушка /Falco naumanni/.
Ловният сокол, ливадният дърдавец и царският орел имат значими популации на територията на мястото. Белошипата ветрушка е с риск от изчезване в района. ЗЗ „Западен Балкан" е сред най-важните места в България от значение за Европейския съюз за опазването на 22 вида – късопръст ястреб /Accipiter brevipes/, уралска улулица /Strix uralensis/, пернатонога кукумявка /Aegolius funereus/, горска чучулига /Lullula arborea/, полубеловрата мухоловка /Ficedula semitorquata/, червеновратa мухоловка /Ficedula parva/, глухар /Tetrao urogallus/, сокол скитник /Falco peregrinus/, черен кълвач /Dryocopus martius/, среден пъстър кълвач /Dendrocopos medius/, белогръб кълвач /Dendrocopos leucotos/, козодой /Caprimulgus europaeus/, бухал /Bubo bubo/, скален орел /Aquila chrysaetos/, градинска овесарка /Emberiza hortulana/, червеногърба сврачка /Lanius collurio/ и черночела сврачка /Lanius minor/. През последните години глухарят е застрашен от изчезване в района. Защитената зона е от европейско значение за опазването на популациите на планинския кеклик, кукумявката /Athene noctua/, обикновената ветрушка /Falco tinnunculus/, пъдпъдъка /Coturnix coturnix/, вртошийката /Jynx torquilla/, зелениката /Carduelis chloris/ и коса /Turdus merula/. ЗЗ „Западен Балкан" обхваща предимно планински и полупланински горски местообитания. С най-голяма площ са представени широколистните гори – 80264 ха., като половината от тях са букови от Fagus sylvatica и F. moesiaca. Около 50% от буковите гори са на възраст между 80 и 250 години. Горите от благун /Querqus frainetto/, цер /Q.cerris/, горун /Q.dalechampii/ и обикновен габър /Carpinus betulus/ имат издънков характер. Иглолистните гори са 2080 ха – предимно смърчови /Picea abies/ на територията на биосферния резерват "Чупрене" и смърчово-елови в резерват "Горната кория".

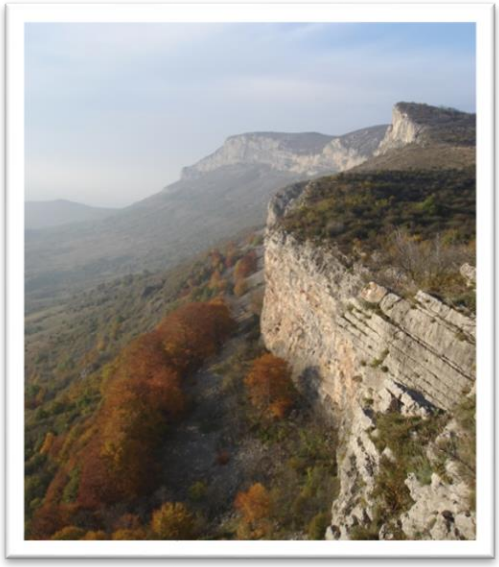

Обявени със Заповеди на МОСВ през 2020 г. са и 14 защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна.

Едни от приоритетните типове хабитати в защитените зони са:

- 91МО балкано-панонски церово-горунови гори в защитена зона “Макреш”;
- 6250* панонски льосови и степни тревни съобщества в защитена зона “Козлодуй”;
- 2340* вътрешноконтинентални пясъчни дюни в защитена зона “Арчар”, “Орсоя”;
- 8310 неблагоустроени пещери- местообитание на прилепи - ЗЗ “Билерниците”, ЗЗ “Варкан”;
- 91ЕО* алувиални гори с Alnus glutinosa и Fraxinos excelsior –ЗЗ “Тимок”, ЗЗ “Цибрица” и др.

През 2020 г. експерти от направлението извършиха 7 броя планови проверки по Натура 2000, във връзка с предмета и целите на опазване на защитените зони и условията, включени в решения по оценка за съвместимост на инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони.

Проверените решения по чл. 18, ал. 1 и 2 от Наредбата по ОС и чл. 31, ал. 7 по ЗБР, попадат в границите на няколко защитени зони, а именно в: ЗЗ BG0002002 "Западен Балкан", ЗЗ BG0001040 "Западна Стара планина и Предбалкан" и ЗЗ BG0002090 "Берковица" по Директивата за опазване на дивите птици и Директивата за опазване на природните местообитания и дивата флора и фауна. Същите касаят Бизнес планове за създаване на трайни насаждения, Горскостопански планове на ТП ДГС "Говежда" и ТП ДГС "Берковица".

При извършените проверки не са констатирани замърсявания на територията на защитените зони и нарушения на условията, включени в решенията по оценка за съвместимост.

Извършени са и 5 бр. извънредни проверки по Натура 2000, като 3 бр. от тях са свързани с констатирани от Държавен фонд „Земеделие“ разоравания на площи, заявени от кандидатите по Директни плащания от Програмата за развитие на селските райони /ПРСР/, Кампания 2019 г., в нарушение на забраната за превръщането на ливади, пасища и мери в обработваеми земи и трайни насаждения, въведена със заповедите за обявяване на защитени зони за опазване на дивите птици, а именно защитена зона BG 0002002 „Западен Балкан” и BG 0002009 „Златията”, като са дадени съответно 2 бр. предписания и съставен 1 бр. акт за нарушение на т. 6.1. „Залесяване на ливади, пасища и мери, както и превръщането им в обработваеми земи и трайни насаждения“ от Заповед № РД-119/09.02.2012 г. (ДВ, бр. 20/2012 г.) на МОСВ за обявяване на защитена зона BG0002002 „Западен Балкан“. Извънредна проверка на ЗЗ BG0002002 „Берковица“ е констатирала незаконна сеч, в границите на зоната, за което е съставен и акт за нарушението.

През 2020 г., съгласно изискванията на Закона за биологичното разнообразие и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони са изготвени общо 138 бр. външни становища за инвестиционни намерения, бизнес-планове финансирани по мярка 6. "Развитие на стопанства и предприятия", Подмярка 6.1 "Стартова помощ за млади земеделски стопани" и Подмярка 6.3 "Стартова помощ за развитие на малки стопанства“ от ПРСР 2014 – 2020 г. и 472 бр. горскостопански програми и план-извлечения за ползване на гори, относно начина на процедиране по чл. 2, ал. 2 от

Наредбата по ОС, 67 бр. преценки по съвместената процедура за необходимостта от извършване на ОВОС/ЕО, 11 бр. решения по ОС.

През 2020 г. съгласно изискванията на Закона за биологичното разнообразие и Наредбата за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони са проведени процедури и издадени решения и становища както следва:

- Решения по ОС на инвестиционни предложения, съгласно чл. 18, ал. 1 и ал. 2 от Наредба за условията и реда за извършване на оценка за съвместимостта на планове, програми, проекти и инвестиционни предложения с предмета и целите на опазване на защитените зони. През 2020 г. са издадени:

- 11 бр. Решения по ОС. Постановените Решения са с характер за съгласуване и одобряване на инвестиционните предложения със заложени условия и мерки, в зависимост от спецификата на инвестиционните предложения. Решенията не са обжалвани в законоустановения срок и са влезли в сила. Наблюдава се тенденция към увеличаване броя на издадените решения по ОС спрямо предходната година, както е видно от графиката:

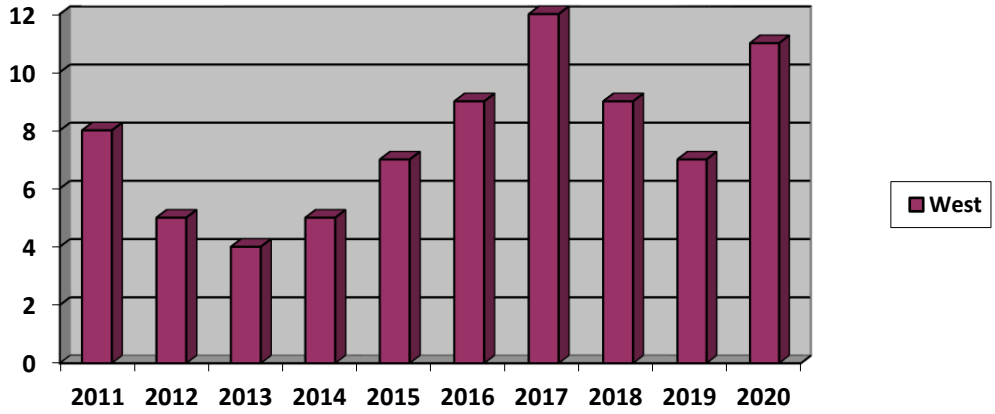

- Становища за инвестиционни предложения по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС, които не подлежат на процедури по реда на глава VI от ЗООС и не са предмет на процедура по ОВОС или екологична оценка по реда на ЗООС:

- 138 броя външни становища за инвестиционни намерения и бизнес-планове, финансирани по мярка 6. "Развитие на стопанства и предприятия", Подмярка 6.1 "Стартова помощ за млади земеделски стопани" и Подмярка 6.3 "Стартова помощ за развитие на малки стопанства“ от ПРСР 2014-2020 г., спрямо 184 бр. за 2019 г., съгласно графиката:

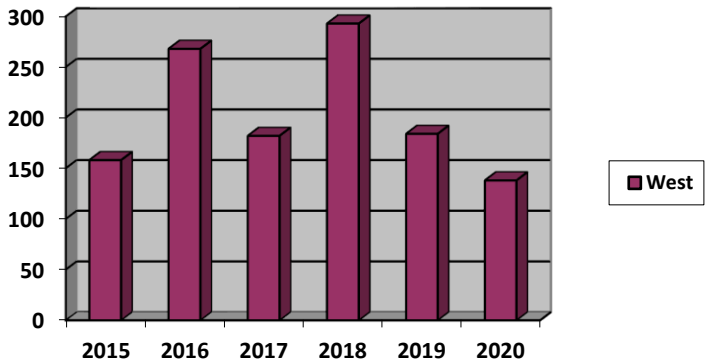

- Писма по горскостопански програми и план-извлечения за ползване на гори по чл. 2, ал. 2 от Наредбата за ОС, които не подлежат на процедури по реда на глава VI от ЗООС, на процедура по ОВОС или екологична оценка по реда на ЗООС и са извън Глава втора от Наредбата за ОС:

➢ 472 броя писма по горскостопански програми и план-извлечения за ползване на гори.

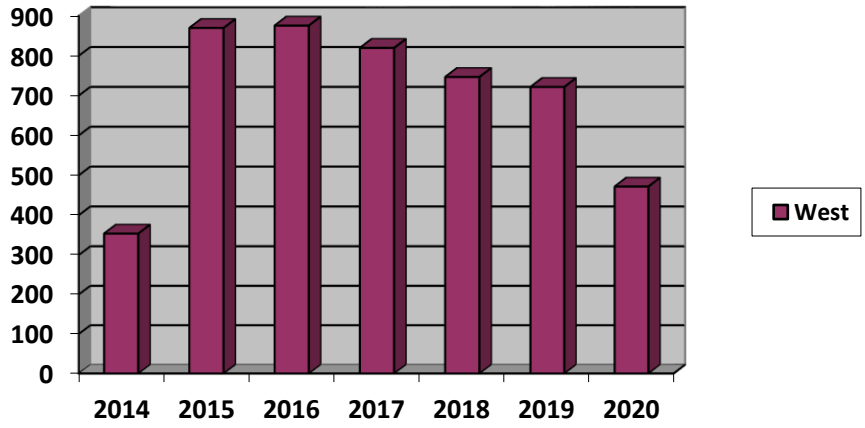

- Преценки по съвместената процедура за необходимостта от извършване на ОВОС/ЕО:

През отчетния период на 2020 г. са изготвени 67 броя преценки, 1 брой становище за оценка качеството на ОВОС, 7 броя становища по задания ОВОС / ЕО.

Лечебни растения

Над 700 видове от българската флора се определят като лечебни растения. Информация за находищата от лечебни растения на територията на области Видин и Монтана се съдържа в разработените проекти на раздел „Лечебни растения" към Общинските програми за опазване на околната среда и към Лесоустройствените проекти на Държавните горски стопанства. В тях са предвидени мерки за опазването на естествените находища при ползване на диворастящите лечебни растения, както и при култивираното им отглеждане.

Управлението на дейностите по опазване и устойчиво ползване на лечебните растения, включително събирането и изкупуването на получаваните от тях билки, е регламентирано чрез приетия Закон за лечебните растения (ДВ, бр. 29/2000 г., изм. и доп., ДВ, бр. 96/2017 г.), както и в подзаконовите му нормативни актове.

Отделни видове диворастящи лечебни растения се поставят под специален режим на опазване и ползване, когато биологичното разнообразие или ресурсите им проявяват трайна тенденция към намаляване или има опасност от появяването на такава тенденция. Специалният режим се определя ежегодно до 10 февруари със заповед на министъра на околната среда и водите, която се обнародва в „Държавен вестник".

През 2020 г. са извършени общо 33 бр. проверки по Закона за лечебните растения и подзаконовите му нормативни актове, от които всичките 32 бр. са планови проверки и една извършена проверка по дадено предписание. Извършени са 24 бр. планови проверки на билкозаготвителни пунктове, 5 бр. планови проверки на общински администрации и 3 бр. на ТП ДГС. За неспазване на разпоредбите на Закона и подзаконовите му нормативни актове е констатирано едно нарушение на отговорник на билкозаготвителен пункт, като на видонвоното леци е съставен акт по смисъла на ЗЛР.

Получени са заявления за разпределението на билките под режим за 2020 г. Същите са за 500 кг цвят червен божур, цвят лечебна иглика и стрък лечебен ранилист за всяка област. Същите се проведоха във връзка с постъпили в РИОСВ – Монтана заявления от един билкозаготвител за участие в разпределение на квотите за области Монтана и Видин. Във връзка с прилагането на Закона за лечебните растения (ЗЛР) и подзаконовите му нормативни актове, на основания Заповед № РД-203/02.03.2020 г. на и Заповед № РД-88/30.01.2019 г. на министъра на околната среда и водите (ДВ, бр. 18/2018 г.) в началото на месец март 2020 г. бяха проведени комисии, назначени със Заповеди №№ РД-

54 и РД-55 от 10.03.2020 г. на директора на РИОСВ – Монтана за разпределение на количествата билки под специален режим на опазване и ползване, съответно за области Видин и Монтана. След проведените комисии, разпределението на отпуснатите квоти беше утвърдено със Заповед № РД-59/03.04.2020 г. на директора на РИОСВ – Монтана за териториите на области Видин и Монтана, като експертите от направление „БРЗТЗ" информираха Дирекция „НСЗП" към МОСВ. Отпуснатите квоти (в сухо тегло) за област Монтана бяха: 300 кг цвят червен божур, 250 кг цвят лечебна иглика и 300 кг стрък лечебен ранилист, а за област Видин: 300 кг цвят червен божур, 250 кг стрък лечебна иглика и 500 кг стрък лечебен ранилист.

През отчетният период в РИОСВ – Монтана са постъпили 4 бр. заявления за регистриране на билкозаготвителни пунктове и складове за билки чрез книги за изкупените, реализираните и налични количества билки от лечебни растения. Издадени са съответно 4 бр. нови регистрации на БЗП по смисъла на ЗЛР.

Генетичномодифицирани организми.

През месец февруари 2020 г. в РИОСВ – Монтана се получи план-график от ИАОС – гр. София за изпълнение на годишната програма за провеждане и контрол върху работата с генетично-модифицирани организми в контролирани условия и освобождаването им в околната среда. В изпълнение на същия през месец август беше извършена планова проверка в Специализирано поделение на опитна станция по зърнени, технически и фурани култури (СПОСЗТФК) – гр. Лом. Беше взета листна маса от два вида хибриден слънчоглед от представител на ИАОС – гр. София. От извършеният анализ на растителния материал от двете проби в ИАОС – гр. София, през месец октомври на календарната година се получи протокол от изпитвания на взетите растителни проби с обработените резултати, от който е видно, че във взетите проби няма наличие на ГМО култури. В края на 2020 г. беше изпратен план-график за местата за вземане на ГМО-проби през 2021 г. и изпратено до ИАОС, с цел изготвяне на годишна програма и план-график за ГМО през 2021 г.

Закон за защита на животните

През 2020 г. в РИОСВ – Монтана са подадени общо 4 броя заявления за регистрация на диви животни по смисъла на чл. 22, ал. 1 от Закона за защита на животните. Подадените заявления касаят регистриране на общо 4 екземпляра от вида сърна (Capreolus capreolus). На основание чл. 22а от Закона за животните са издадени съответно четири броя регистрационни карти по смисъла на Закона, както и екземпляри на регистрационните карти за дирекция „НСЗП" към МОСВ.

АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ

III.1. Отпадъци

1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби.

Експертите от направление „УООП" извършват контрол на кметовете за изпълнение на задълженията им регламентирани в чл. 19 от Закон за управление на отпадъците (ЗУО) – чистота на населени места, реките и принадлежащите им земи и общинските пътища; лицата, от чиято дейност се образуват МРО; търговски обекти в които се предлагат пластмасови торбички за пазаруване; юридически лица, притежаващи документи по чл. 35 от ЗУО за спазване условията заложени в издадените разрешителни и регистрационни документи; лица пускащи на вътрешния пазар опаковани стоки; събрани и дължими отчисления и обезпечения от общините по чл. 60 и чл. 64 от ЗУО.

В изпълнение на изискванията на ЗУО всички общински администрации са осигурили информация на обществеността чрез интернет страницата на съответната община. Поддържат регистър на площадките за предаване на отпадъци от пластмаси, стъкло, хартия и картон на територията на съответната община.

На територията на РИОСВ – Монтана има две регионални системи за управление на отпадъците и функционират две регионални сдружения за регион Видин и регион Монтана.

2. Битови отпадъци

През 2020 г. са извършени всички проверки заложени в плана за контролан дейност, касаещи екологосъобразно управление на БО.

Извършени са 80 броя проверки по управление на БО, 44 броя са планови проверки – в 22 общини с проверени 172 населени места за осигуряване чистота на населените места във връзка със задълженията на кметовете, регламентирани в ЗУО и 536,80 км общински пътища за наличие на нерегламенитрани замърсявания със СБО, биоразградими и строителни отпадъци.

При плановите проверки на 36 юридически лица, извършващи събиране и транспортиране на БО и общини, притежаващи регистрационни документи по чл. 78 от ЗУО е установено, че се води отчетност на количествата събрани и транспортирани БО по реда на Наредба №1/2014 г.

Извършени са и 35 броя извънредни проверки:

- 23 проверки в общини в област Монтана и Видин за недопускане на замърсяване на реките и принадлежащите им земи с битови отпадъци в границите на населените места. Проверени са 172 населени места.

- 12 броя извънредни проверки по подадени сигнали в инспекцията, касаещи нерегламентирано управление на БО и замърсяване на терени в населени места с БО.

Изградена е и е в експлоатация компостираща инсталация за биоразградими отпадъци за община Монтана.

В двете области, контролирани от РИОСВ – Монтана се експлоатират две регионални депа, отговарящи на изискванията на Наредба №6/2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци с издадени КР. Не са констатирани нарушения при експлоатация на депата.

В експлоатация е площадка по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата на територията на община Монтана с издадено разрешително за дейности с отпадъци. Операторът на площадката притежава и Регистрационен документ за събиране и транспортиране на отпадъци с цел улесняване на населението за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.

Компостиращата инсталация за третиране на биоразградими отпадъци, изградена на територията на РДБО – Видин се експлоатира при спазване на заложените условия в издаденото КР.

Сепариращата инсталация за отделяне на рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло, която е на територията на РДБО – Монтана се експлоатира съгласно заложените условия в КР. Отделените рециклируеми фракции се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори. С отделянето на рециклируеми фракции се постига целта за намаляване на количествата депонирани отпадъци в клетките на РДБО – Монтана.

3. Строителни отпадъци

На площадката на регионално депо - Видин е в експлоатация инсталация за третиране на строителни отпадъци.

В останалите общини строителните отпадъци предварително се съхраняват на площадки, определени от общината, с решения на Общинските съвети. Строителните отпадъци, образувани от бита на населението се транспортират с транспорт на общината, от фирма подизпълнител или личен транспорт на гражданите.

Извършена е планова проверка на лице извършващо събиране и транспортиране на СО, установено, че се води отчетност на количествата събрани и транспортирани СО по реда на Наредба №1/2014 г.

4. Масово разпространени отпадъци

През отчетната година е осъществен контрол по управление на масово разпространени отпадъци (МРО): отпадъци от опаковки; негодни за употреба батерии и акумулатори; излязло от употреба електрическо и електронно оборудване; излезли от употреба моторни превозни средства; отработени масла и отпадъчни нефтопродукти; излезли от употреба гуми – извършени са 171 броя проверки на фирми на територията на област Монтана и Видин, от чиято дейност се образуват МРО.

Осъществен е контрол на 36 лицата по чл. 14, ал. 1 от Закона за управление на отпадъците (ЗУО) - 33 от дружествата изпълняват задълженията си по чл. 14, ал. 2, т. 2 от ЗУО като участва в колективни системи, съгласно сключени договори с организация по оползотворяване, а 3 дружества заплащат продуктови такси на ПУДООС. Проверените дружества, членове на ООП са освободени от заплащане на продуктови такси за 2019 г., съгласно Заповедите на министъра на ОСВ, като изпълняващи коректно задълженията си.

Извършени са 12 броя проверки на търговски обекти за продажба на дребно на стоки за бита, които пускат на пазара пластмасови торбички за пазаруване. Установено е, че опаковките на торбичките са обозначени съгласно изискванията на Наредбата за продуктови такси.

Извършени са 10 броя проверки на търговски обекти в които се употребяват употребявани дрехи. Установено е, че в обектите не се съхраняват текстилни отпадъци от негодни за употреба дрехи втора употреба т.к. на място не се извършва сортиране.

Извършени са 82 броя проверки на лица от чиято дейност се образуват отработени масла, на 1 фирма вносител на авиационни масла в Република България. Извършени са извънредни проверки по

ипълнение на Постановление на Районна прокуратура – Монтана за възлагане на проверка относно спазване разпоредбата на чл. 6 от Наредбата за отработените масла и отпадъчните нефтопродукти.

5. Производствени отпадъци

Контрол по управление на производствени отпадъци, образувани в резултат на производствената дейност на юридически лица – осъществени са 178 броя планови проверки. На територията на проверените обекти има осигурени складове за съхраняване на производствените отпадъци, еднозначно обозначени за вида на съхраняваните отпадъци. Отпадъците се предават за последващо третиране само въз основа на сключени писмени договори с фирми, притежаващи необходимите документи по ЗУО. Води се необходимата отчетност.

Съоръжения за третиране на отпадъци

Извършени са 71 броя проверки на съоръжения за третиране на отпадъци. Всички проверени съоръжения притежават необходимите разрешителни (Комплексни разрешителни, разрешителни по чл. 67 от ЗУО и регистрационни документи).

Разрешителен и регистрационен режим за дейности с отпадъци

Експертите по УООП веднъж годишно проверяват лицата, притежаващи разрешение по чл. 67 от ЗУО, за установяване съответствието на условията по управление на отпадъците с тези в издадените разрешения и за спазване на изискванията на ЗУО и подзаконовите нормативни актове по прилагането му.

Извършени са 40 броя планови проверки на площадки включени в разрешителни за дейности с отпадъци. Извършени са 21 броя извънредни проверки на площадки за третиране на отпадъци по писма на МОСВ и ОД на МВР.

Извършени са 22 броя планови проверки на площадки за третиране на отпадъци, притежаващи регистрационни документи за третиране на неопасни отпадъци и на 65 броя лица, притежаващи регистрационни документи за транспортиране на отпадъци.

Извършени са 17 броя извънредни проверки на площадки за третиране ан отпадъци, притежаващи регистрационни документи по Заповед и писма на МОСВ. Не са установени неизпълнение на условията поставени в документите по чл. 35 от ЗУО.

Контрол на търговци и брокери на отпадъци

Извършени са 2 броя документални проверки на търговец и брокер, регистрирани по ЗУО и включени в регистъра на ИАОС. Установено е че същите водят необходимата отчетност в заверените от РИОСВ – Монтана отчетни книги, заведени по реда на Наредба №1/2014 г.

Контрол, свързан с изискванията на Регламент (ЕО) №1013/2006 относно превози на отпадъци

Извършени са 73 броя проверки на лица, извършващи трансграничен превоз на отпадъците по реда на Регламент 1013/2006 от които 6 броя планови. Извършени са 20 броя проверки по подадена информация от ГКПП – Видин на дежурния телефон към НКЦ и 5 броя проверки по подадена информация от НКЦ. Установените незаконни превози не са допуснати на територията на страната. На два броя товари е извършен морфологичен анализ на отпадъците по утвърдена методика, след анализ на резултатите товарите са допуснати в страната.

5. Болнични отпадъци

Болничните отпадъци се предават за обезвреждане, като транспортирането им до съответните инсталации се извършва само от лица, притежаващи необходимите за целта документи. На територията на РИОСВ – Монтана действа една инсталация за обезвреждане на болнични отпадъци. Дружеството притежава разрешително по чл. 35 от ЗУО, издадено от РИОСВ – Монтана.

6. Кратка обобщена оценка за състоянието и разрешаването на проблемите с отпадъците на територията на РИОСВ – Монтана

Приоритет при извършването на проверките бе изпълнението на националните цели в областта на управление на отпадъците, засилване на контролната дейност, взаимодействието с местните власти и подобряване прилагането на законовите изисквания. Основната цел е предотвратяване образуването на отпадъци и ефективното им използуване като ресурс за намаляване на вредното им въздействие върху околната среда и човешкото здраве.

Положителни страни по управление на отпадъците в региона са:

- ✓ - В експлоатация са две регионални депа, отговарящи на изискванията на Наредба №6/2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци.
- ✓ - Изградена е площадка по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата на територията на община Монтана.
- ✓ - За регион Видин се експлоатират съоръжения за третиране на строителни отпадъци и компостираща инсталация за третиране на биоразградими отпадъци, които са изградени на територията на РДБО – Видин.
- ✓ - С цел намаляване на количествата депонирани отпадъци на територията на РДБО – Монтана се експлоатира сепариращата инсталация за отделяне на рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло, които се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори.
- ✓ - Общините които нямат изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата и с население по-голямо от 10 000 жители, имат сключени договори с лица, притежаващи необходимото разрешително за дейности с отапдъци, издадено по реда на чл. 67 от ЗУО за площадки ситуирани на територията на съответните населени места.
- ✓ - Актуална информация свързана с управление на отпадъците своевременно се публикува на интернет страницата на РИОСВ – Монтана

III.2. ШУМ

1. Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда

Съгласно разпоредбите на Закона за защита от шума в околната среда (ЗЗШОС) „шум в околната среда“ – е нежелан или вреден външен звук, причинен от човешка дейност, в това число шумът, излъчван от транспортните средства от автомобилния, железопътния, водния и въздушния транспорт, от инсталации и съоръжения на промишлеността, и от локални източници на шум. Министърът на околната среда и водите, директорите на РИОСВ и упълномощени от тях длъжностни лица осъществяват превантивен, текущ и последващ контрол върху шума, излъчван от инсталациите и съоръженията от промишлеността.

На територията на РИОСВ – Монтана осъшествяват производствена дейност и подлежат на контрол на излъчания в околната среда шум 117 броя предприятия. На предвидените за проверка, съгласно утвърдения от министъра на ОСВ списък с обекти за контрол на шум през 2020 г., са извършени проверки на 5 броя производствени обекти за еквивалентните нива на шум по границите на хигиенно-защитната зона на производствените предприятия и в мястото на въздействие на разположени в близост до тях жилищни или обществени сгради, като не са констатирани наднормени стойности (виж таблицата по-долу). На 14 броя обекти с издадени комплексни разрешителни и решения по ОВОС са направени проверки по изпълнение на условията, регламентиращи изискванията към генерирания в околната среда шум от производствената дейност, без установени несъответствия.. В изпълнение на изискванията и разпоредбите на ЗЗШОС и на условия в комплексните им разрешителни, операторите на 8 броя обекти са извършили собствени измервания за шум в околната среда и са представили резултатите от измерванията в РИОСВ – Монтана, като превишения на граничните стойности за шум не са констатирани.

По жалби и сигнали за шум от дейността им са проверени два обекта. Дадено е едно предписание за извършване на собствени измервания, изпълнено в указания срок. Нарушения на законодателството при проверките и наднормени стойности на шум в околната среда не са установени.

№	Наименование на обекта	Предмет на дейност	Местоположение на източника		Гранична стойност на показателите на шум в мястото на въздействие db(A)	Въздействие на източника		
			Съгласно Наредба №6/26.06.2006 г. за показателите на шум в околната среда	Разстояние до най-близко разположената жилищна или обществена сграда (м)		Описание на режима на работа (в часове)	Ниво на шума по границата на промиш-ления обект db(A)	Ниво на шума в мястото на въздействие db(A)
1	*2*	*3*	*4*	*5*	*6*	*7*	*8*	*9*
1.	„Балкан” АД, гр. Монтана	Производство на метални конструкции и стелажи	Жилищни зони и територии	42	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	24 часа (5 дневна работна седмица)	57,2	43,1
2.	„Компас” ЕООД, гр. Монтана	Производство на рибни консерви	Производствено - складови територии и зони	550	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	64,2	45,6

3	„Бояна Инвест 77” ЕООД, гр. Монтана	Месопреработка	Производствено - складови територии и зони	1100	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	59,3	34,2
4	„Мрамор Беркстон - Б” ЕООД, гр. Берковица	Обработка на скални и облицовъчни материали	Производствено - складови територии и зони	50	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	16 часа (5 дневна работна седмица)	58,2	40,9
5	"Минерална вода - КОМ" ЕАД, с. Бързия, общ. Берковица	Бутилиране на минерална вода	Жилищни зони и територии	-	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	Не е извършено измерване поради авария на поточната линия	
6	„РДО-Монтана” ЕООД, гр. Монтана *(собствено измерване)*	Третиране на отпадъци	Производствено - складови територии и зони	1090	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	8 часа (5 дневна работна седмица)	57,3	19,8

7	„Фаустина груп” ЕООД, с. Д-р Йосифово, общ. Монтана *(собствено измерване)*	Производство на рафинирани масла и мазнини	Производствено - складови територии и зони	2000	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70 Вечер-70 Нощ-70 В мястото на въздействие: Ден-55 Вечер-50 Нощ-45	24 часа (7 дневна работна седмица)	Ден – 66,2	Ден – 35,2
							Вечер – 66,4	Вечер – 35,3
							Нощ – 66,5	Нощ – 35,5
8	„Емко” ООД, ОП-Монтана гр. Монтана *(собствено измерване)*	Производство на въоръжение и боетприпаси	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70	8 часа (5 дневна работна седмица)	54,6	-
9	„Булгарплод-София” АД, гр. Монтана *(собствено измерване)*	Угояване на птици (бройлери)	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70	24 часа (7 дневна работна седмица)	51,3	-
10	„Берг Монтана Фитинги” ЕАД, гр. Монтана *(собствено измерване)*	Производство на фитинги	Производствено - складови територии и зони	1500	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70 В мястото на въздействие: Ден-55	24 часа (5 дневна работна седмица)	67,8	34,6

11	„Ви Вас Цинк“ ЕООД, гр. Монтана *(собствено измерване)*	Производство на цинк от цинкова пепел	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70	8 часа (5 дневна работна седмица)	59,3	-
12	„Монбат“ АД, гр. София – производствена площадка, гр. Монтана *(собствено измерване)*	Производство на оловнокиселинни акумулатори	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70	24 часа (7 дневна работна седмица)	64,2	-
13	„Вида Металс Рисайклинг“ ООД, гр. София – площадка за отпадъци, гр. Видин *(собствено измерване)*	Изкупуване и третиране на черни и цветни метали, ИУМПС и НУБА	Производствено - складови територии и зони	-	По границите на произ-водствената площадка: Ден-70	8 часа (7 дневна работна седмица)	67,7	-

III.3 РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ

1. Радиационния гама фон и атмосферна радиоактивност

На територията на РИОСВ - Монтана действат три ЛМС /локални мониторингови станции/ - в Монтана, Видин и Вълчедръм - които са част от Националната автоматизирана система за непрекъснат контрол на радиационния гама-фон.

Обобщени данни за средно годишните стойности на мощността на амбиентната еквивалентна доза на радиационния гама фон за 2020 г./в **µSv/h** / са дадени в таблицата по-долу:

ЛМС Видин	**0,107**
ЛМС Вълчедръм	**0,079**
ЛМС Монтана	**0,109**

Измерванията на радиационния гама-фон се извършват 24 часа в денонощието от Локалните мониторингови станции. Регистрираните през 2020 г. стойности не се отличават от характерните за региона.

Със стационарна станция се извършва набиране на аерозолни пробиза радиологичен мониторинг на атмосферен въздух. Наблюдаван параметър е специфичната обемна активност [mBq/m^3] на U-238, Ra-226, Ra-228, K-40 Cs-137, Pb-210 и Be-7. През 2020 г. са набрани и анализирани 30 бр. аерозолни проби. Не са регистрирани наднормени концентрации на естествени и техногенни радионуклиди, съгласно Наредба за радиационна защита от 20.02.2018 г.

2. Кратка информация за радиологичните характеристики на необработваеми почви и води от повърхностни реки и водиеми

2.1 Радиологичният мониторинг на повърхностни води включва 10 пункта по поречията на реките Огоста, Дунав, Тимок, Цибрица, Бързия, Ботуня и Коритарска бара. Наблюдаван параметър е общата бета активност. За 2020 г. тя е в диапазона 0,07 - 0,217 Bq/l. В пробата от р. Коритарска бара под моста за с. Белотинци е регистрирана обща алфа активност 0,518 Bq/l.

2.2 Радиологичният мониторинг на необработвеми почви включва:

- Радиологичен мониторинг в райони с потенциални замърстели на околната среда с радиоактивност - 10 пункта в 3-30км зона на АЕЦ "Козлодуй и 1 пункт в района на сгуроотвала на ТЕЦ "Видин".
- Фонов радиологичен мониторинг на необработваеми почви – включва 42 пункта в област Монтана и област Видин.

Наблюдаван параметър е специфичната активност [Bq/kg] на U-238, Ra-226, Th-232, K-40, Pb-210 и Cs-137 . Не се установява изменение на характерните за отделните пунктове стойности на естествените и техногенни радионуклиди в анализираните през 2020 г. проби. Специфичната активност на Cs-137 за пунктовете в райони с потенциални замърсители е в диапазона 0,9 – 25,8 Bq/kg. Специфичната активност на Cs-137 във фоновите проби е в диапазона 1,4 – 36,0 Bq/kg.

2.3 Радиологичният мониторинг на седименти включва 5 пункта по поречията на реките Огоста, Дунав, Тимок, и Коритарска бара. Не се установява изменение на характерните за отделните пунктове стойности на естествените и техногенни радионуклиди в анализираните през 2020 г. проби. Специфичната активност на Cs-137 в пробите от пунктовете е в диапазона 0,85 – 1,8 Bq/kg.

III.3. ХИМИКАЛИ И УПРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ

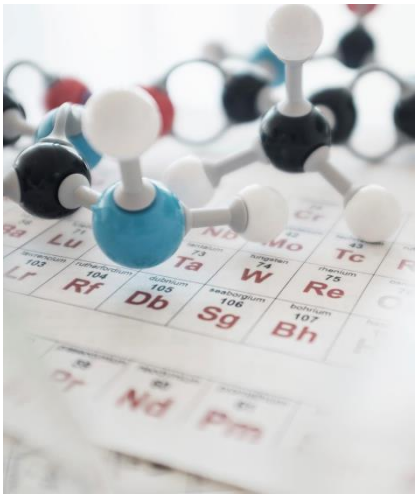

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите

Прилагането на съвременното законодателство в Европейския съюз в областта на химичните вещества, насочено към опазване здравето на човека и околната среда, води до създаване на Европейската агенция по химикали (ECHA). Същата има за цел повишаване качеството на живот посредством гарантиране безопасната употреба на химикалите в Европа. Анализирайки възможните опасности при употребата и съхранението на химикали, предприятията биха могли допълнително да понижат рисковете и по този начин да допринесат за безопасната им употреба.

Работата на експертите по химикали обхваща дейностите по ограничаване и предотвратяване на възможните случаи на аварии с опасни химични вещества, с цел опазване на околната среда и здравето на населението. На територията на контролираните от РИОСВ – Монтана две области (обл. Монтана и обл. Видин), се реализират дейности, използващи, съхраняващи и/ или произвеждащи различни по вид и количества опасни химични вещества и смеси. Основните проблеми са свързани главно с привеждане съхранението на опасните химични вещества и смеси в съответствие с изискванията на екологичното законодателство, както и замяната им с по - малко опасни, с цел намаляване емисиите на вредни вещества в околната среда.

Текущият контрол на операторите, използващи и съхраняващи опасни химични вещества и смеси се състои в проверка на условията за съхранение в т.ч. съвместното съхранение на химикали, съгласно ЗЗВВХВС и Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси. Приоритетно продължава осъществяване на контрол на операторите по отношение наличие на информационни листове за безопасност, изготвени съгласно чл. 31 от Регламент 1907/2006 REACH; извършване на оценката за съхранение на химични вещества и смеси, съгласно изискванията на раздел IV от Наредбата и утвърдения формат за документиране по Заповед № РД-288/03.04.2012 г. на Министъра на околната среда и водите; складовете за съхранение на ХВС по отношение на правилно съвместно съхранение, обозначаване с табели с категории на опасност и др.

Увеличаващият се брой СЕВЕЗО предприятия, които са рискови по отношение възникването на големи аварии, както и потенциалното им въздействие върху населението и околната среда, е едно от основните предизвикателства пред дейността на РИОСВ – Монтана.

Основното изискване към операторите на предприятия/съоръжения, попадащи в обхвата на Глава 7, раздел I на ЗООС е предприемане на всички необходими превантивни мерки за предотвратяване възникването на големи аварии, както и за ограничаване на последствията от тях за човека и околната среда.

През 2020 г. на територията на РИОСВ – Монтана няма установени случаи на аварийни ситуации в обекти с нисък или висок рисков потенциал, в т.ч. не са констатирани аварии, водещи до замърсяване на компонентите на околната среда с опасни химични вещества и смеси.

2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове

През 2020 г. контролът по химикали приоритетно беше насочен към:

- Изискванията за разширени информационни листове за безопасност (ИЛБ) със сценарии на експозиция (СЕ) на опасни вещества, произведени и внесени над 10 т/г.;
- Задълженията за регистрация по REACH, включително регистранти през 2020 г.;

- Изискванията на REACH за Разрешаване и прилагане на мерки за управление на риска от потребителите надолу по веригата на доставки съгласно издадени решения за употребата на определени опасни химични вещества, включени в Приложение XIV на REACH;
- Производители/вносители и професионални потребители за съответствие с ограниченията за употреба на новите устойчиви органични замърсители;
- Вносители на изделия, дистрибутори и търговци на едро за завишено съдържание на определени УОЗ вещества в изделия в рамките на системата за бърз обмен на данни GRAS-RAPEX, поради зачестили нотификации от Комисията за защита на потребителите;
- Спазване процедурите и инструкциите за безопасно съхранение на химикалите, поддръжката на складовите съоръжения и преглед на изготвените от операторите оценки за безопасност на съхранението на опасни химични вещества и смеси по чл. 9 от Наредбата за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси;
- Условията и реда за производство и употреба на химични вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия;
- Прилагането на Регламент (ЕО) № 1907/2006 (REACH), изменен с Регламент (ЕС) 2015/830 чрез проверка на съдържанието на информационните листове за безопасност.

Прилагане на глава седма, раздел I „Контрол на опасностите от големи аварии“ от ЗООС:

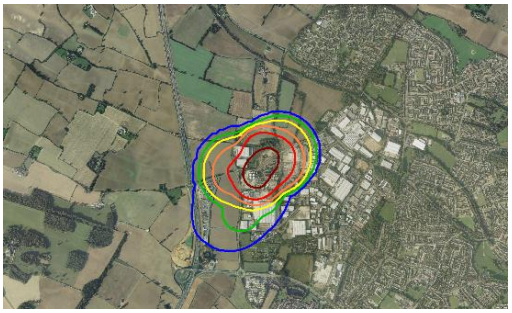

- Спазването на мерките, заложени в Докладите за безопасност (ДБ) за обектите с висок рисков потенциал и прилагането на Политиките по предотвратяване на големи аварии (ППГА), посредством функционирането на Системите за управление на мерките за безопасност за обектите с нисък рисков потенциал;
- Спазване на условията в издадени разрешителни на обектите с висок рисков потенциал;
- Изпълнението на задълженията на кметовете на общини свързани с чл. 104 и чл. 108 от ЗООС.

Контролът по изпълнение на условията в издадените разрешителни по чл. 104, ал. 1 на ЗООС (съгласно § 29. (1) от ЗООС (Изм. – ДВ, бр. 12 от 2017 г.) и спазване на мерките, заложени от операторите в Доклада за безопасност /ДБ/ за обекти с висок рисков потенциал и по прилагането на ДППГА на обекти с нисък рисков потенциал, се извършва чрез съвместни проверки от определени със Заповед на Министъра на околната среда и водите комисии, съставени от представители на териториалните и регионалните структури на МОСВ, МВР, оправомощени представители на ИА „ГИТ“ и на кметовете на общините.

3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии

Химикали:

През 2020 г. са извършени 29 бр. планови проверки по приложение на Закона на защита от вредното въздействие на химични вещества и смеси (ЗЗВВХВС) и подзаконовите му нормативни актове, както и 13 бр. планови проверки на оператори на инсталации с издадени Комплексни разрешителни по чл. 117 от ЗООС, при които са проверени изпълнението на условията в КР заложени в законодателството по химикали.

През 2020 г. експертите от направлението са извършили и взели участие в 17 бр. извънредни проверки, както следва:

- 1 извънредна проверка на завод „Миджур“ с оператор „Видекс“ АД, гр. София съгласно получено писмо и график за 2020 г. на ОД МВР- Видин за контрол на оператори с издадени разрешителни за дейности с взривни вещества;
- 1 извънредна проверка на „Монбат“ АД във връзка с писмо на министъра на ОСВ № 11-00-64/27.02.2020 г.;

- 1 извънредна проверка на терени в землището на с. Горно Церовене, общ. Монтана в изпълнение на Постановление на Районна прокуратура – Монтана от 03.04.2020 г. за наличие на нерегламентирано съхранение и/или изхвърляне на битови и строителни отпадъци;
- 1 извънредна проверка на терени в землището на с. Липен, общ. Монтана в изпълнение на Постановление на Районна прокуратура – Монтана от 03.04.2020 г. за наличие на нерегламентирано съхранение и/или изхвърляне на битови и строителни отпадъци;
- 1 извънредна проверка на площадка за третиране на отпадъци с оператор „Тон Еко“, гр. Лом по Заповед № РД-423/05.06.2020 г. на министъра на ОСВ;
- 1 извънредна проверка на „Инсталация за безотпадъчна преработка на отпадъчни автомобилни гуми“ с оператор „Търговска и технологична компания“ във връзка със Заповед № РД-373/15.05.2020 г. на министъра на ОСВ и Заповед № РД-105/25.06.2020 г. на директора на РИОСВ – Монтана;
- 1 извънредна проверка на „Ел Бат“ АД, производствена площадка гр. Горна баня – Преработка и рециклиране на олово – съдържащи отпадъци и излезли от употреба акумулаторни батерии, във връзка със Заповед № РД -373/16.07.2020 г. на министъра на ОСВ и Заповед № РД-123/17.07.2020 г. на директора на РИОСВ – Монтана;
- 1 извънредна проверка на Инсталация за предварително третиране/оползотворяване на отпадъци от нефтопродукти, с. Новоселци, общ. Видин с оператор „Енерджи Трейд 2009“ ООД, във връзка с Постановление на Районна прокуратура – Видин;
- 1 извънредна проверка на производствена площадка на „Берг Монтана Фитинги“ ЕАД във връзка с подаден по „зелен телефон“ на МОСВ сигнал;
- 1 извънредна проверка на терен в гр. Монтана във връзка с получен устен сигнал по телефона в РИОСВ – Монтана;
- 2 извънредни проверки на пресичането на р. Лом и р. Цибрица от трасе на преносен газопровод „Балкански поток“ във връзка със Заповед № РД-975/08.12.2020 г. на министъра на ОСВ и Заповед № РД-321/11.12.2020 г. на директора на РИОСВ – Монтана;
- 5 извънредни проверки на големи строителни хипермаркети, големи търговски вериги и петролни компании, в които се предлагат дървени въглища, по писмо изх. № 26-00-238/24.09.2020 г. на МОСВ в изпъление на дял II на Регламент (ЕО) № 1907/2006 относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH) и вносители на дървени въглища на територията на Р България.

- ***Регламент (ЕО) №1907/2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)***

- Общо 29 дружества са проверени за наличие на информационни листи за безопасност, като се установи, че производителите, вносителите и потребителите надолу по веригата на доставки на ХВС са актуализирали ИЛБ съгласно изискванията на Регламента и редовно се предоставят на потребителите по веригата.

-Проверените обекти (производители и потребители надолу по веригата) са представили Разширени информационни листове за безопасност, в които е включено и Приложение „Сценарии на експозиция“.

- В обектите е извършен контрол за употреба на определени опасни вещества със срокове за забрана за употреба включени в Приложение XIV на Регламент (ЕО) № 1907/2006 г, като в проверените обекти не е установена употребата им.

- Проверени са също така за употреба на вещества от Приложение XVII на Регламент REACH, за които има въведени ограничения при производството, пускането на пазара и употребат, като не са констатирани употреби на веществата или пускане на пазара, които са в нарушение на условията на ограничение, посочени в Приложението.

- За извършена същинска регистрация по Регламент REACH са проверени 2 обекта- 1 производител на дървени въглища, който е извършил регистрацията си в срок и не е установено превишаване на тонажната група.

Извършена е проверка на място на един вносител на дървени въглища, при която не са представени счетоводни документи (фактури) и митнически декларации за осъществения внос за съответния период, както и не е представен документ, удостоверяващ наличието на извършена същинска регистрация в Агенцията по химикали в Хелзинки (ECHA). Дадено е предписание за представяне на счетоводните документи за осъществения внос на дървени въглища, което е изпълнено в срок. Съставен е АУАН, въз основа на който е издадено Наказателно постановление за имуществена санкция.

Резултатите през 2020 г. са значително подобряване качеството на ИЛБ (както и наличие на разширени ИЛБ), също така не са установени производители, вносители, износители и фирми употребяващи вещества от Приложения XIV и XVII на Регламент REACH.

- ***Регламент (ЕО) №1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP)***

През 2020 г са извършени 3 броя проверки по Регламент (ЕО) №1272/2008 (CLP) на производители и вносители на химикали.
Задължените лица спазват изискванията на Регламента, няма установени нови задължени лица, както няма и извършена нотификация на вещества в Европейската агенция по химикали ECHA.

- ***Регламент №648/2004 относно детергентите***

През 2020 г не са планирани обекти и не е осъществен контрол по горецитирания регламент.

Регламент (ЕО) №2019/1021 относно устойчивите органични замърсители (POPs)

През 2020 г. са извършени **8 бр.** проверки на оператори за съответствието на обектите с ограниченията за употреба на Хексабромоциклододекан (HBCDD); Полихлорирани нафталени (PCN); Хексахлорбутадиен (HCBD); Късоверижни хлорирани парафини (SCCPs); Пентахлорфенол, и неговите соли и естери (PCPs); Декабромодифенил етер (deca-BDE).
В обектите се осъществяват дейности като: производство на матраци и подматрачни рамки; производство на мебели от дървесина; производство на пласмасови опаковки; третиране на семена и съхранение на минерални торове; дървопреработване; агроцентър; дистрибутор на препарати за растителна защита; добив, производство и пакетиране на гипс и строителни смеси; производство на каучукови изделия. В проверените обекти не е установено наличие, употреба, внос/износ или производство на продукти/отпадъци, който съдържат горецитираните УОЗ.

- ***Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси***

През 2020 г. са извършени общо 49 бр. проверки относно спазване на изискванията на Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси.
Операторите на обектите, подлежащи на контрол по нормативната уредба в областта на химикалите спазват законодателството и са изпълнили дадените предписания.
Дружествата са изготвили оценка на безопасността на съхранението на химичните вещества и смеси в съответствие с утвърден със Заповед № РД-288/2012 г. от министъра на околната среда и водите формат за документиране на оценката.
Спазването на изискванията в Наредбата за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси осигурява по- добра защита от вредното въздействие на опасните химични вещества и смеси върху околната среда и здравето на хората чрез регламентираното им съхранение.
Не са настъпвали аварийни ситуации, свързани с изпускане на ОХВС, водещи до увреждане на компонентите на околната среда.
В резултат на извършения контрол на обекти произвеждащи, употребяващи и съхраняващи опасни химични вещества и смеси е постигнато високо ниво на защита от вредното въздействие на опасните химични вещества и смеси върху околната среда и здравето на хората в района. Отчита се и по-добра осведоменост от страна на дружествата спрямо екологичното законодателство. Изпълнени са целите и приоритетите, поставени в плана за контролна дейност за 2020 г.

СЕВЕЗО (обекти с висок и нисък рисков потенциал):

Изпълнени са целите и приоритетите, поставени в плана за контролната дейност за 2020 г. по отношение на управлението на риска от големи аварии. За проверка от междуведомствената комисия по чл. 157а от ЗООС през 2020 г. бяха утвърдени от министъра на околната среда и водите и извършени 6 контролни проверки на 6 оператора (4 броя с висок рисков потенциал -„ПСВРП“ и 2 бр. – с нисък рисков потенциал „ПСНРП“).

- ПСВРП Складова база „Ливадски дол“, с. Николово, общ. Монтана с оператор „Видекс Инженеринг“ ЕАД, гр. София – дадено 1 предписание, което операторът е изпълнил в срок;
- ПСВРП „Видекс“ АД, гр. София - Завод „Миджур“, с. Горни Лом, община Чупрене, област Видин продължава да е обекта с най- голям приоритет за контрол. При извършените от комисията 2 бр. проверки не са дадени задължителни за изпълнение предписания;
- ПСВРП „Складова база за минерални торове“, ПИ 44238.507.215 и ПИ 44238.507.214 „Промишлена зона“, гр. Лом, област Монтана с оператор „Бореалис Л.А.Т. България“ ЕООД, гр. София. Обекта не е въведен в експлоатация. Дадени са 2 броя предписания, които са изпълнени в срок.
- ПСВРП „МОНБАТ“ АД, гр. София - производство на оловно кисели АкБ /ИПОКАкБ/ и рециклиране на батерии /ИРБ/, гр. Монтана. Няма дадени предписания.
- ПСНРП „Фаустина Груп“ ЕООД, гр. София – фабрика за слънчогледово масло – екстракционен цех, с. Д- р Йосифово, общ. Монтана. При проверката е дадено 1 бр. предписание, което е изпълнено в срок.
- ПСНРП „ОМВ България“ ООД, гр. София – петролен терминал с пристанище Екопетролиум – Видин (Тайфун), гр. Видин. Дадено е 1 бр. предписание, изпълнено в срок.

За извършените проверки от комисията са съставени Констативни протоколи по чл. 157б, ал. 1 от ЗООС, изготвени са доклади, които са изпратени до министъра на околната среда и водите.
- Изпратени са писма до кметовете на общини за задълженията им, свързани с изготвяне на отчет за проиграване на външните аварийни планове на предприятия, класифицирани с висок рисков потенциал.

- През 2020 г. са изготвяни становища до ИАОС по представена докуменация по чл. 112, ал. 3 от ЗООС за издаване на Решения за одобряване на доклади за безопасност на предприятия с висок рисков потенциал.
- През 2020 г. от директора на РИОСВ – Монтана не са издавани становища по чл. 106, ал. 2 от ЗООС за потвърждаване пълнотата и съответствието на Доклада за политиката за предотвратяване на големи аварии (ДППГА) на предприятия/съоръжение с нисък рисков потенциал.
- През 2020 г. не са установени аварийни ситуации, няма регистрирани случаи на големи аварии с опасни химични вещества и не са постъпвали жалби или сигнали от дейността на обектите, класифицирани като предприятия и/или съоръжения с висок/нисък рисков потенциал.

II. Превантивна дейност и контрол

1. ОВОС и Екологична оценка

Основната дейност по програма „Оценка и управление на въздействието върху околната среда – прилагане на законодателството по ОВОС и ЕО“ е насочена към прилагането на превантивните инструменти – оценка на въздействието върху околната среда (ОВОС) и екологична оценка (ЕО), чрез които се цели интегриране на предвижданията по отношение на околната среда в процеса на развитие като цяло и въвеждане принципа на устойчиво развитие. Чрез услугите, предоставяни по програмата се осъществява:

- предотвратяване на замърсяването и опазване на околната среда и човешкото здраве;
- информиране на възложителите за приложимата процедура по реда на глава VI от Закона за опазване на околната среда (ЗООС) за инвестиционни предложения, планове и/или програми и за необходимите действия, които трябва да предприемат;
- издаване на административни актове по ОВОС и ЕО;
- предоставяне на актуална информация на засегнатите лица и широката общественост.

За периода от 01.01.2020 г. до 31.12.2020 г. по програмата са извършени следните дейности:

1. Проведени процедури по реда на раздел II, глава Шеста от ЗООС (екологична оценка):

През отчетния период (01.01.2020 г. – 31.12.2020 г.) в РИОСВ – Монтана са внесени 89 бр. уведомления за планове и програми, като за 38 бр. от тях компетентният орган по околна среда е определил, че следва да се проведе процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ЕО. Не са давани указания за провеждане на задължителна ЕО, както и такива за провеждане на ЕО, след решение за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО. В резултат от проведените процедури по реда на глава VI, раздел II от ЗООС са издадени: 27 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО, всички с характер „да не се извършва ЕО”; 6 бр. решения за прекратяване на процедури по ЕО, от които едно – поради недопустимост, едно – по искане на възложителя и четири – след напомнително писмо по чл. 7а, ал. 6 от Наредбата за ЕО.

2. Проведени процедури по реда на раздел III, глава Шеста от ЗООС (ОВОС):

За периода 01.01.2020 г. – 31.12.2020 г. в инспекцията са постъпили 239 бр. уведомления за инвестиционни предложения. За 44 бр. инвестиционни предложения е определена процедура по преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, а за 2 бр. – провеждане на процедура по задължителна ОВОС. Издадени са: едно решение по ОВОС, с характер „не одобрява”; 39 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, всички с характер „да не се извършва ОВОС”; 19 бр. решения за прекратяване на процедури по ОВОС, от които едно – поради недопустимост, 5 бр. – по искане на възложителя и 13 – за непредставяне на информация, включително след напомнително писмо по чл. 2а, ал. 6 от Наредбата за ОВОС.

3. Осъществен контрол по издадени административни актове:

През 2020 г. експертите от направление „ЕО и ОВОС” в РИОСВ – Монтана са осъществили контрол по плана за изпълнение на мерките по чл. 96, ал. 1, т. 7 от ЗООС и по изпълнението на условията от решението по ОВОС – 3 бр., решенията за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС – 7 бр.; наблюдение и контрол по изпълнението на мерки, посочени в становища по екологична оценка и на условия и мерки в решения за преценяване на необходимостта от извършване на ЕО в процеса на прилагането на плана или програмата – 4 бр. обобщени справки. Проверки за правно действие на актове по реда на Глава Шеста от ЗООС – 37 бр.

От направлението допълнително са извършени проверки във връзка с производството по глава VI от ЗООС – 2 бр.; участие в Държавни приемателни комисии – 21 бр.; участие в проверки за приемане на извършената работа по договори между ПУДООС към МОСВ и детски градини/училища/общини/кметства за изпълнение на проекти от Националната кампания „ЧОС" – 29 бр. и проекти за изграждане на техническа инфраструктура – 3 бр.

В резултат на осъществения контрол няма констатирани нарушения, съставени АУАН и издадени наказателни постановления. С проверките за правно действие на актовете по реда на гл. VI от ЗООС е установено, че 22 бр. са в сила, а 15 бр. са изгубили правното си действие, тъй като осъществяването на инвестиционните предложения не е започнало или плановете не са одобрени. За загубилите правно действие решения за преценяване на необходимостта от ОВОС са оповестени резултатите от проверките, чрез публикуване на съобщения на интернет страницата на РИОСВ – Монтана, като са информирани писмено съответния орган по одобряване/разрешаване на инвестиционното предложение и възложителите.

4. Предоставяне на информация на участниците в процесите по ОВОС и ЕО и на широката общественост.

На интернет страницата си РИОСВ – Монтана поддържа широк спектър от информация в областта на въздействието върху околната среда и екологичната оценка, включително се осигурява достъп до Публичен регистър с данни за процедурите по ОВОС и Публичен регистър с данни за процедурите по ЕО. Двата регистъра осигуряват на потребителите достъп до богат набор от данни и документи за текущи и приключили процедури по ОВОС/ЕО, включително и за постановените решения/становища. Предоставена е възможност за търсене по компетентен орган, инвестиционно предложение/план/програма, местоположение, защитени зони и защитени територии, вид, етап и статус на процедурата по ОВОС/ЕО.

Успехи и проблеми в опазването на околната среда на територията на РИОСВ - Монтана през 2020 г.

- Спазени са нормативно определените срокове при упражняване на превантивния контрол чрез процедурите по ОВОС/ЕО, благодарение на ефективна работа в екип и добра координация между експертите в направлението и останалите направления в РИОСВ.
- Въпреки създалата се епидемична обстановка в страната, всички заложени проверки за контрол през 2020 г. са изпълнени, което се дължи на: добро планиране, координация и предварителна подготовка. При възможност се извършват документални проверки, което спестява времеви, кадрови и финансов ресурс.
- Актуализирането на данните в Публичния регистър на процедурите по ОВОС и ЕО за текущите процедури, включително заличаването на лични данни в документацията отнема значително време.
- Затрудненията при провеждането на процедурите по ОВОС и ЕО и удължаването на срока за произнасяне се дължат основно на: недостатъчна информация от страна на възложителите; немотивирани заключения или противоречиви констатации от страна на РЗИ, след проведени консултации по процедура и др.

2. Комплексни разрешителни

РИОСВ – Монтана осъществява комплексно предотвратяване и контрол на замърсяването от промишлени и производствени обекти, извършващи дейност с капацитет над определената прагова стойност в Приложение № 4 на Закона за опазване на околната среда. Целта на извършваната дейност е предотвратяване и минимизиране образуването на емисии на замърсяващи вещества, изпускани в околната среда, както и осигуряване на рационалното използване на суровини и енергия; на законосъобразната експлоатация на площадките на промишлените инсталации и предотвратяване на аварии.

През 2020 година са извършени 13 броя проверки на 12 оператора на 14 броя инсталации по изпълнение на условия в издадени комплексни разрешителни, съгласно плана за контролна дейност, при заложени 12 броя проверки, с което са изпълнени 100% от планираните проверки.

За неизпълнение на условия в издадените КР, през 2020 г . на „Монбат“ АД, гр. София е съставен АУАН и издадено НП на стойност 10 000 лв, което се обжалва. За неизпълнение на условия в издаденото КР на „Ви Вас Цинк“ ООД, гр. Монтана е съставен АУАН. На операторите са дадени 2 бр. предписания за предприемане на коригиращи действия за привеждане в съответствие с условията на КР. Същите са изпълнени в срок.

На „Берг Монтана Фитинги“ ЕАД, гр. Монтана е дадено 1 бр. предписание, във връзка с несъответствие с условие 9.3.2. на КР, което е изпълнено в срок.

Всички оператори, имащи задължение да докладват в електронен формат Европейски регистър за изпускането и преноса на замърсители по Регламент 166/2006 ЕО, са извършили докладването в срок до 31 март, с изключение на „Игал“ ООД (в несъстоятелност). От страна на РИОСВ- Монтана е проверено достоверността на докладваните от операторите данни и впоследствие са потвърдени в регистъра до 31 май.

От всички оператори с издадено комплексно разрешително в нормативно определения срок са представени годишни доклади за изпълнение на дейностите, за които е предоставено комплексното разрешително, с изключение на „Игал“ ООД (в несъстоятелност). Отстранили са неточностите и пропуските, които са установени от страна на Инспекцията при проверка по документи и на място, въз основа на прегледа на представения доклад. Окончателнтите доклади, комплектовани със становището на РИОСВ - Монтана са представени в ИАОС.

През 2020 г. са издадени две комплексни разрешителни на два нови обекта, както следва:

- „Акма Трейд Лимитид“ ЕООД, гр. София – инсталация за интензивно отглеждане на свине с капацитет над 2000 места за свине за угояване (над 30 кг);

- "Булгартрансгаз" ЕАД, гр. София - Компресорна станция "Расово" в землището на с. Расово, общ. Медковец, обл. Монтана.

Във връзка с проведената процедура по тяхното издаване експертите от направлението са извършили 2 броя извънредни проверки на операторите на инсталациите.

При извършване на контролната дейност през 2020 г. на територията, контролирана от РИОСВ - Монтана не са констатирани инсталации попадащи в категориите промишлени дейности на приложение № 4 на ЗООС, работещи без издадени КР.

3. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети

На територията контролирана от РИОСВ – Монтана за отчетния период няма случаи, които са класифицирани като непосредствена заплаха за екологични щети и случаи на причинени екологични щети. Не са установени щети върху защитени видове и природни местообитания; води и водни тела; почви. През периода не са постъпвали искания от физически или юридически лица (по смисъла на чл. 47, ал. 1 на ЗОПОЕЩ) за започване на процедура от компетентния орган за определяне и прилагане на оздравителни мерки.

По Закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети през 2020 г. са извършени 12 броя планови проверки на 12 обекта. Проверките са осъществени в рамките на плановите комплексни проверки. Не са извършвани извънредни проверки.

Продължава тенденцията операторите да планират финасови средства от наличните капитали на дружествата за изпълнение на мерки по ЗОПОЕЩ. През 2019 г. е подновена застрахователна полица за предявени искове, за причинени щети вследствие замърсяване или увреждане на околната среда на „Монбат" АД.

През 2020 г. не са представяни нови и няма осъществявани програми за изпълнение на отстраняване на минали екологични щети. РИОСВ – Монтана няма съставени АУАН и издадени наказателни постановления за налагане на санкции по ЗОПОЕЩ.

4. Доброволни ангажименти по отношение на опазване на околната среда - EMAS и екомаркировка на ЕС.

През 2020 г. е извършена 1 проверка по EMAS, на обект в гр. Видин с оператор „Бдинтекс" ЕООД, гр. Видин. Констатирано е, че дружеството има внедрена система за управление по околна среда и процедури за гарантиране на съответствие с нормативните изисквания. Не са установени нарушения. През 2020 няма извършени проверки на обекти по Екомаркировка на ЕС.

5. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда

Повишаване на екологичното съзнание и култура

През 2020 г. във връзка с глобалната пандемия COVID-19 отделните екологични празници бяха изместени онлайн. На интернет страницата е публикувана информация за 2 фувруари, 22 март, 22 април, 5 юни и 29 юни и 22 спетември.

През м. февруари 2020 г. в Информационния център на РИОСВ – Монтана се проведе работна среща във връзка със стартиране изпълнението на проект „Екологосъобразно обезвреждане на негодни за употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност“. На срещата присъства областният управител на област Монтана и зам.-областния управител, представители на областна администрация Монтана, общини и кметства, на чиито територии има разположени складове с излезли от употреба ПРЗ.

Проведени са дистанционно две работни срещи (комисии), на които са разпределени количествата билки от лечебни растения под специален режим на опазване и ползване в области Монтана и Видин, в съответствие с издадената заповед от министър на ОСВ по реда на Закона за лечебните растения.

По повод 22 май - Ден на биологичното разнообразие РИОСВ – Монтана организира фотоконкурс „Моят домашен любимец“ за деца до 10 години от област Монтана и област Видин. Двадесет и шест деца изпратиха на ел. поща на инспекцията снимки на домашните си любимци. На победителите бяха раздадени грамоти и награди.

През месец ноември РИОСВ – Монтана обяви конкурс за литературна творба на тема „Защитените територии – зелените тайни на Северозапада“, сред ученици от V до XII клас от училищата в териториалния обхват на област Монтана и област Видин. Изискването към литературните творби бе да отразяват красотата на природата на обявените защитени територии /резервати, защитени местности, природни паркове, природни забележителности/ разположени на територията на РИОСВ - Монтана.

През месец декември екип експерти от РИОСВ – Монтана прегледа, оцени и класира литературните творби в конкурса. Наградените участници в конкурса получиха грамоти и предметни награди.

Процедури по достъп на обществеността до информация за околната среда през 2020 г. постъпили заявления – 24 броя, издадени решения – 18 броя, 6 броя уведомителни писма. Обжалвания на откази няма.

През 2020 г. на интернет страницата на РИОСВ – Монтана са публикувани 57 броя прессъобщения.

6. Административно-наказателна отговорност и принудителни административни мерки.

През 2020 г. са съставени 21 акта за установени административни нарушения.

Издадени са 19 броя наказателни постановления (НП) на обща стойност 73 100 лв., от които 10 бр. НП са за налагане на глоби на стойност 9 100 лв. и с 9 броя НП са наложени имуществени санкции на обща стойност 64 000 лв. Наказателното производство по 2 броя съставени АУАН е прекратено.

Наложените имуществени санкции са по реда на:

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС) – 1 брой на стойност 10 000 лв;
- Закон за водите (ЗВ) – 1 брой на стойност 5 000 лв;
- Закон за управление на отпадъците (ЗУО) – 7 броя на стойност 49 000 лв;

Наложените през 2020 г. глоби са по реда на:

- Закон за опазване на околната среда (ЗООС) – 1 брой на стойност 2000 лв.;
- Закон за управление на отпадъците (ЗУО) - 4 броя на стойност 6 200 лв.;
- Закон за биологичното разнообразие (ЗБР) – 4 броя на стойност 700 лв;
- Закон за лечебните растения (ЗЛР) – 1 брой на стойност 200 лв.

Събраните през 2020 г. суми от наложени глоби и имуществени санкции са 24 550 лв.

Предадени са за събиране от НАП преписки по 3 броя наказателни постановления на обща стойност 2 900 лв, от които:

- 2 броя по ЗУО на стойност 2 800 лв.;
- 1 брой по ЗБР на стойност 100 лв.;

От обжалваните наказателни постановления за налагане на глоби през 2019 г., но приключили през 2020 г., и от обжалваните през 2020 г. са влезли в сила 2 броя на стойност 5000 лв.; отменени няма, а в съдебна процедура са 5 броя на стойност 8800 лв. По отношение на обжалваните наказателни постановления, с които са наложени имуществени санкции, са влезли в сила 4 броя на стойност 16 500 лв. и в съдебна процедура са 6 броя на стойност 45 000 лв.

Осъществената през 2020 г. санкционна дейност на РИОСВ – Монтана е въз основа на проведен контролен мониторинг съвместно с Регионална лаборатория – Монтана към ИАОС - София с резултати от него, както и от проведен собствен мониторинг от операторите с представени резултати от тях в РИОСВ- Монтана.

I. През 2020 г. наложените и променени санкции за замърсяване на повърхностен воден обект са както следва:

- *Наложени санкции с Наказателно постановление на Директора на РИОСВ – Монтана* за замърсяване на повърхностен воден обект, приемник на отпадъчни води, поради превишаване на ИЕО, разписани в разрешителните за ползване на воден обект за заустване - ***11 броя*** на 10 броя обекта (2019 г. – 5 броя на 5 обекта):

1. „В и К” ООД, гр. Монтана, КС на гр. Лом - №С-6-316-1/07.01.2020 г., еднократна санкция на стойност 267,54 лв. (контролен и собствен мониторинг);
2. “Глориент Инвестмънт БГ” ЕООД, гр. София, Търговско-складов комплекс „ТЕ – Мах” в гр. Монтана - №С-6-317-1/12.02.2020 г., текуща санкция на стойност 41,53 лв. (собствен мониторинг);
3. „В и К” ООД, гр. Монтана, КС на гр. Лом - №С-6-318-1/12.06.2020 г., еднократна санкция на стойност 198,24 лв. (контролен и собствен мониторинг);

4. „Аркус" Ад, гр. Лясковец, Обособено производство в гр. Лом (Поделение 1400) - №С-6-319-1/17.06.2020 г., текуща санкция на стойност 16,77 лв. (контролен мониторинг);
5. „В и К Видин" ЕООД, гр. Видин, ПСОВ на гр. Видин - №С-6-320-1/17.06.2020 г., еднократна санкция на стойност 555,84 лв. (контролен и собствен мониторинг);
6. „Кариана" ЕООД, гр. София, Месопреработвателно предприятие в с. Ерден, общ. Бойчиновци - №С-6-323-1/18.06.2020 г., текуща санкция на стойност 23,32 лв. (контролен мониторинг);
7. Община Чипровци за Канализационна система на гр. Чипровци - №С-6-325-1/27.07.2020 г., текуща санкция на стойност 20,12 лв. (контролен мониторинг);
8. „Мрамор - Беркстон Б" ЕООД, гр. София, Предприятие за добив, обработка и монтаж на склани материали в гр. Берковица - №С-6-326-1/14.08.2020 г., текуща санкция на стойност 79,43 лв. (контролен мониторинг);
9. „Ел Би Булгарикум" ЕАД, гр. София, Производствена база в гр. Видин - №С-6-328-1/28.10.2020 г., текуща санкция на стойност 21,05 лв. (контролен мониторинг);
10. „Пирин Трейд 2013" ЕООД, гр. София, Млекопреработвателно предприятие в с. Кошава, общ. Видин - №С-6-329-1/28.02.2020 г., текуща санкция на стойност 8,23 лв. (контролен мониторинг);
11. „Компас" ЕООД, гр. Монтана, Предприятие за производство на месни и меснорастителни предприятие в с. Комарево, общ. Берковица - №С-6-330-1/09.11.2010 г., текуща санкция на стойност 65,91 лв. (контролен мониторинг);

- *Намалени санкции със Заповед на Директора на РИОСВ – Монтана* по реда на чл. 69б от ЗООС във връзка с установено намаляване увреждането/неспазването на определените емисионни норми и ограничения – 0 броя (2019 г. – 2 броя на 1 обект).
- *Отменени санкции със Заповед на директора на РИОСВ – Монтана* по реда на чл. 69б от ЗООС – 9 броя на 9 обекта (2019 г. – 4 броя на 4 обекта):

1. СД „Лаф – Велизаров и Сие", гр. Белоградчик, Млекопреработвателно предприятие в с. Дъбравка, общ. Белоградчик - №С-6-311-2/04.03.2020 г., отменена текуща санкция на стойност 12,23 лв. (собствен мониторинг);
2. "Глориент Инвестмънт БГ" ЕООД, гр. София, Търговско-складов комплекс „ТЕ – Мах" в гр. Монтана - №С-6-317-2/16.03.2020 г., отменена текуща санкция на стойност 41,53 лв. (собствен мониторинг);
3. „Кнауф България" ЕООД, гр. София, Завод за гипсфазерни плоскости, гр. Видин - №С-6-314-3/06.04.2020 г., отменена текуща санкция от 10,36 лв. (контролен мониторинг);
4. „Мити 01" ЕООД, гр. София, Месопреработвателно предприятие в гр. Лом - №С-6-276-2/27.07.2020 г., отменена текуща санкция на стойност 52,88 лв. (контролен мониторинг);
5. Община Чипровци за Канализационна система на гр. Чипрвоци - №С-6-325-2/20.08.2020 г., отменена текуща санкция от 20,12 лв. (собствен мониторинг);
6. „Пирин Трейд 2013" ЕООД, гр. София, Млекопреработвателно предприятие в с. Кошава, общ. Видин – №С-6-329-2/19.11.2020 г., отменена текуща санкция от 8,23 лв. (собствен мониторинг);
7. „Мрамор Беркстон Б" ЕООД, гр. София, Предприятие за добив, обработка и монтаж на склани материали в гр. Берковица – №С-6-326-2/23.11.2020 г., отменена текуща санкция от 79,43 лв. (собствен мониторинг);
8. „Аркус" Ад, гр. Лясковец, Обособено производство в гр. Лом (Поделение 1400) - №С-6-319-2/18.12.2020 г., отменена текуща санкция на стойност 16,77 лв. (собствен мониторинг);

9. „Компас" ЕООД, гр. Монтана, Предприятие за производство на месни консерви в с. Комарево, общ. Берковица - №С-6-330-2/18.12.2020 г., отменена текуща санкция на стойност 65,91 лв. (собствен мониторинг);

Общата стойност на наложените с наказателни постановления по реда на чл. 69, ал. 1 от ЗООС през 2020 г. по компонент „Води" 11 броя санкции е 1 297,98 лв. (за сравнение през 2019 г. сумата е 800,02 лв.).

През 2020 г. се наблюдава завишаване на наложените санкции по компонент „Води".

II. *През 2020 г. за допуснати превишения на нормите за допустими емисии в атмосферния въздух, на 4 оператора са наложении текущи санкции по реда на чл. 69 от ЗООС, както следва:*

1. С НП № С-6-321-1/18.06.2020 г. на "Ирели" ООД, гр. Пазарджик – фабрика за производство на дървени играчки в гр. Монтана е наложена текуща месечна санкция в размер 3124,51 лева (три хиляди сто двадесет и четири лева и петдесет и една стотинки) за замърсяване на атмосферния въздух с наднормени емисии на прах от работата на водогреен котел, считано от 01.06.2020 г.

2. С НП № С-6-322-1/18.06.2020 г. на "Берг Монтана Фитинги" ЕАД, гр. Монтана е наложена текуща месечна санкция в размер 669,73 лева (шестстотин шестдесет и девет лева и седемдесет и три стотинки) за замърсяване на атмосферния въздух с наднормени емисии на прах от работата на смесители и лентови пътища с пречиствателно съоръжение скрубер, считано от 02.06.2020 г.

3. С НП № С-6-324-1/23.07.2020 г. на „БКС Бъдинстрой" АД, гр. Видин за обект асфалтова база „Катюша" е наложена текуща санкция в размер на 855,42 лв. за превишение на емисии на вредни вещества изпускани в атмосферния въздух, считано от 01.07.2020 г.

4. С НП № С-6-327-1/14.10.2020 г. на директора на РИОСВ – Монтана е наложена текуща санкция, за замърсяване на атмосферния въздух на „Олимекс" ООД, гр. Видин, от работата на котел, собственост на дружеството в обект за производство на слънчогледово олио, по показател „прах", в размер 174,93 лв., в резултат на протокол от проведени собствени измервания, считано от 13.08.2020 г.

Общата сума на издадените НП за 2020 г. е 4824,59 лв. През 2019 г. с НП е наложена 1 брой текуща санкция в размер на 18,77 лв.

За преустановено замърсяване на атмосферния въздух с наднормени емисии, през 2020 г. са отменени 3 броя наложени текущи санкции.

1. Със Заповед С-6-301-4/14.01.2020 г. на «БКС Бъдинстрой» АД, гр. Видин, за обект асфалтова база «Катюша» в гр. Видин е отменена наложена текуща санкция от 13,58 лв/мес. за прекратяване на превишенията на емисионните ограничения и замърсяване на атмосферния въздух, считано от 30.12.2019 г.

2. С НП № С-6-321-1/25.06.2020 г. е отмемена текущата санкция на "Ирели" ООД, гр. Пазарджик – фабрика за производство на дървени играчки в гр. Монтана за замърсяване на атмосферния въздух с наднормени емисии на прах от работата на водогреен котел, считано от 19.06.2020 г.

3. Със Заповед № С-6-322-2/07.07.2020 г. е отмемена текущата санкция на "Берг Монтана фитинги" ЕАД, за прекратено замърсяване на атмосферния въздух в размер на 669,73 лв. считано от 29.06.2020 г.

През 2019 г. е отменена 1 брой наложена текуща санкция.

Намалените санкции през 2020 г. са 1 брой.

1. Със Заповед № С-6-324/15.09.2020 г. на директора на РИОСВ – Монтана е намалена наложена имуществена санкция, за замърсяване на атмосферния въздух на „БКС – Бъдинстрой" АД, гр. Видин, за работата на асфалтосмесител към асфалтова база „Катюша", собственост на дружеството, от 855,42 лв на 6,96 лв., в резултат на протокол от проведени собствени измервания.

Жалби и сигнали

През 2019 г. в РИОСВ – Монтана са постъпили общо 171 броя сигнали и жалби (130 бр. сигнала и 41 бр. жалби) на физически, юридически и др. лица, както и препратени с писма от МОСВ, по които са предприети действия в законоустановения срок, и подателите са уведомени своевременно за резултата. 87 бр. сигнала и 24 бр. жалби са препратени по компетентност до съответните институции за действия.

V. ПРОЕКТИ/ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

Наименование на проекта	Кратка характеристика	Източници на финансиране	Стойност на проекта	Етап на изпълнение
1	2	3	4	5
Детска ясла гр. Берковица"	"Формиране на екологична култура у децата в Детска ясла гр. Берковица"	ПУДООС	4 996,80 лв.	завършен
Кметство Белотинци, общ. Монтана	"Обичам природата и аз участвам"	ПУДООС	10000 лв	завършен
Детска градина "Малина", гр. Берковица"	"Почистване, облагородяване, обособяване на дендрариум за редки видове многогодишни растения и изграждане на спортни съоръжения в ДГ "Малина", гр. Берковица	ПУДООС	4 123,90 лв.	завършен
СУ "Отец Пайсий", с. Медковец	"Класна стая на открито"	ПУДООС	4 863,15 лв.	завършен
Кметство Трайково	"Създаване на зона за отдих, детски игри и спортни занимания в с. Трайково, общ. Лом"	ПУДООС	9 999,00 лв.	завършен
СУ "Д-р Петър Берон, с. Якимово	"Стая на открито - зелена и красива"	ПУДООС	5 000,00 лв.	завършен
Кметство Мездрея	"Облагородяване и създаване на зона за отдих в с. Мездрея, общ. Берковица"	ПУДООС	9 975,36 лв.	завършен
Кметство Ковачица	"Изграждане на зона за спорт в с. Ковачица"	ПУДООС	9 998,02 лв.	завършен

Кметство Косово	"Зона за отдих и игри в с. Косово"	ПУДООС	9 940,99 лв.	завършен
СУ "Св. Св. Кирил и Методий", гр. Видин	"Играем и учим сред природата"	ПУДООС	4 946,50 лв.	завършен
Кметство Тополовец	"Изграждане на кът за отдих и игри в с. Тополовец"	ПУДООС	9 989,28 лв.	завършен
община Димово	"Създаване на зона за отдих в междублоково пространство в гр. Димово"	ПУДООС	9 994,15 лв.	завършен
община Бойчиновци	"Опазване на природата - грижа за нашето здраве"	ПУДООС	10 000,00 лв.	завършен
Кметство Гара Орешец, общ. Димово	"Чудният свят на природата. Изграждане на зона за отдих в района на пещера "Венеца"	ПУДООС	9 969,50 лв.	завършен
община Лом	"Облагородяване на междублоково пространство в кв. "Младост", гр. Лом	ПУДООС	9 994,15 лв.	завършен
кметство Дунавци	"Зона за отдих и игра в гр. Дунавци"	ПУДООС	9 999,80 лв.	завършен
кметство Бела Рада	"Кът за отдих в с. Бела Рада"	ПУДООС	10 000,00 лв.	завършен
кметство Аспарухово	"Облагородяване на озеленените площи, превръщането им в зона за отдих и изграждане на детска площадка в централната част на с. Аспарухово"	ПУДООС	9 870,00 лв.	завършен
община Георги Дамяново	"Изграждане на детска площадка в с. Меляне"	ПУДООС	9 999,33 лв.	завършен
кметство Мърчево	"Грижа за природата - задължение на всеки"	ПУДООС	10 000,00 лв.	завършен
Детска градина 1 "Щастливо детство", гр. Монтана	"Природата изучавам - за нея да се грижа обещавам"	ПУДООС	4 998,00 лв.	завършен

кметство Долни Цибър	"Обичам природата и аз участвам"	ПУДООС	9 947,06 лв.	завършен
Второ основно училище "Иван Вазов", гр. Вълчедръм	"Книжка прочетете и природата пазете"	ПУДООС	4 946,50 лв.	завършен
Професионална гимназия по селско стопанство "Марко Марков" , с. Георги Дамяново	"Обичам природата и аз участвам"	ПУДООС	4 148,00 лв.	завършен
Детска градина "Христо Ботев", с. Горни Лом, общ. Чупрене	"Беседка за най-малките"	ПУДООС	4 997,00 лв.	завършен
			192 696,49 лв.	
община Якимово	"Доизграждане на вътрешна водопроводна мрежа в с. Дългоделци - 1-ви етап	ПУДООС	1 496 378,12	завършен

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Успехи и проблеми в опазването на околната среда на територията на РИОСВ - Монтана през 2020 г.

Направление „Опазване чистотата на атмосферния въздух и вредни физични фактори”

Утвърдени са всички планове за управление на разтворителите в инсталациите, извършващи дейности по приложение № 1 от Наредба № 7 от 2003 г. за норми за допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в околната среда, главно в атмосферния въздух, в резултат на употребата на разтворители в определени инсталации, независимо от консумацията на разтворител, с изключение на инсталациите по чл. 117 от Закона за опазване на околната среда.

Всички планувани за проверка на съответствието с изискванията на Наредба № 16.) за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини за ефективност на улавяне на бензиновите пари при зареждане на резервоарите на МПС с бензини обекти са осъществени, като несъответствия не са констатирани.

Изпълнени са проверките по спазване и изпълнение на изискванията на наредбите по прилагане на Регламент (ЕО) № 1005/2009 относно вещества, които нарушават озоновия **слой** и Регламент (ЕС) № 517/2014 за флуорсъдържащите парникови газове.

От плануваните за контрол обекти през отчетния период не са извършени проверки на два обекта, поради епидемиологичната обстановка в страната.

Направление „Опазване на водите”

Добра координация с други административни структури (БДДР - Плевен, РЛ – Монтана към ИАОС – София, областна и общински администрации и др.) при осъществяване на контролната дейност, както и в случаите на възникнали аварийни ситуации.

Добра съвместна работа с РЛ - Монтана към ИАОС – София при изпълнение на мониторинга на отпадъчните води, формирани от обекти и заустващи в повърхностни водни обекти, включени в утвърдения със Заповед №РД-962/20.12.2019 г. на МОСВ списък и с извършени пробонабирания по постъпили сигнали за замърсяване на водни обекти;

операторите се стремят да спазват условията в издадените разрешителни за заустване/комплескни разрешителни в резултат на провеждания системен контрол от страна на РИОСВ – Монтана;

Забавяне реализацията на инвестиционните намерения за изграждане на канализационни мрежи и селищни пречиствателни станции за отпадъчни води с цел преустановяване заустването на непречистени отпадъчни води от канализационните

мрежи на населените места в Лом, Берковица, Кула, Белоградчик, Вълчедръм, вкл. и такива за под 2000 е.ж. като тези на селата Медковец, Железна и Мартиново.

Направление „Управление на отпадъците и опазване на почвите”

Извършени са многократни проверки във връзка с предаването негодните за употреба пестициди на избрания изпълнител ДЗЗД „Проект Пестициди 2019 г.“ по Договор №13693/31.08.2020 г. с предмет „Разкриване, преопаковане, транспорт, предаване и обезвреждане в лицензирани съоръжения за съхраняваните пестициди и ПРЗ с изтекъл срок на годност“. Окончателно приключване на дейностите по препакетиране и почистване е извършено на 4 бр. склада, като са премахнати всички отпадъци и те са почистени вътрешно и външно.

Не са рекултивирани депа с преустановена експлоатация със Заповеди на директора на РИОСВ - Монтана, които не отговарят на нормативните изисквания. На база дадените указания, предписания и стриктен контрол от страна на експерта по компонент „почви“, четири от общините със сметища в наказателната процедура са сключили административни договори с Главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“ в МОСВ за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по Оперативна програма „Околна среда 2014-2020 г.“, съфинансирана от Европейския фонд за регионално развитие и Кохезионния фонд на ЕС по процедура чрез директно предоставяне BG 16M1OP002-2.010.

При извършван контрол за трансграничен превоз на отпадъци по Регламент 1013/2006 се предприемат координирани действия с „Национален координационен център“ към МОСВ и РИОСВ по местоназначение на товарите с цел недопускане на незеконни превози в страната.

Придобит е опит по прилагане на Методика за пробовземане и определяне на морфологичния състав и вида и кода на отпадъка за смесени отпадъци с неизвестен произход, утвърдена със Заповед № РД-22/16.01.2020 г. на министъра на околната среда и водите.

Изградена е и е в експлоатация компостираща инсталация за биоразградими отпадъци за община Монтана.

В двете области, контролирани от РИОСВ – Монтана се експлоатират две регионални депа, отговарящи на изискванията на Наредба №6/2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци с издадени КР. Не са констатирани нарушения при експлоатация на депата.

В експлоатация е плащадка по чл. 19, ал. 3, т. 11 от ЗУО за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата на територията на община Монтана с издадено разрешително за дейности с отпадъци. Операторът на площадката притежава и Регистрационен документ за събиране и транспортиране на отпадъци с цел улесняване на населението за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата.

Съоръженията за третиране на строителни отпадъци и компостираща инсталация за третиране на биоразградими отпадъци, изградени на територията на РДБО – Видин се експлоатират при спазване на заложените условия в издаденото КР.

Сепариращата инсталация за отделяне на рециклируеми фракции от пластмаса, хартия и стъкло, която е на територията на РДБО – Монтана се експлоатира съгласно заложените условия в КР. Отделените рециклируеми фракции се предават за оползотворяване на фирми притежаващи необходимите документи по ЗУО въз основа на сключени писмени договори. С отделянето на рециклируеми фракции се постига целта за намаляване на количествата депонирани отпадъци в клетките на РДБО – Монтана.

Засилен контрол по извършваните дейности по изграждане на Балкански поток чрез проверки на място, даване на предписания за предаване на образуваните отпадъци при извършваните сондажни дейности за последващо третиране, контрол по изпълнение на предписанието с документални проверки и проверки на място.

Закрито и рекултивирано е депо за строителни отпадъци в гр. Видин, което е било с прекратена експлотация от 2015 г.

Общините които нямат изградени площадки за безвъзмездно предаване на разделно събрани отпадъци от домакинствата и с население по-голямо от 10 000 жители, имат сключени договори с лица, притежаващи необходимото разрешително за дейности с отпадъци, издадено по реда на чл. 67 от ЗУО за площадки ситуирани на територията на съответните населени места.

Актуална информация свързана с управление на отпадъците своевременно се публикува на интернет страницата на РИОСВ – Монтана.

На РИОСВ – Монтана е осигурен отдалечен достъп до регионалните депа във връзка с изпълнение на разпоредбата на чл. 41, а от ЗУО.

На територията на област Монтана няма съоръжение за третиране на строителни отпадъци.

Направление „Биологично разнообразие, защитени територии и зони”

Професионален опит и много добро познаване на екологичното законодателството:

Ефективна работа в екип – всички преписки се обработват в срок, благодарение на ефективна работа в екип и добра координация между експертите в направление „БРЗТЗ”.

Добра комуникация с останалите направления в РИОСВ, както и с дирекции “НСЗП”, „ОПОС“ и ИАОС към МОСВ.

Затруднения по прилагане на контрол в защитените територии и защитените зони, където собствеността е преобладаващо частна и трудно се установява самоличността на собствениците;

Затруднения при транспортиране на ранени екземпляри от защитени животински видове до Център „Дивите животни“ – гр. София, както и до Спасителния център за диви животни – гр. Стара Загора. Транспортирането се осъществява основно с автобусните превози (често отказват превоза), ангажира се човешки ресурс, а при сигнали в извън работно време и липса на транспорт, животните няма къде да бъдат временно приети за пренощуване, храна и лечение, което не е законово регламентирано;

Направление „ОВОС и екологична оценка”

Въпреки създалата се епидемична обстановка в страната, всички заложени проверки за контрол през 2020 г. са изпълнени и са спазени нормативно определените срокове при упражняване на превантивния контрол чрез процедурите по ОВОС/ЕО. Това се дължи на:

- добро планиране, координация и предварителна подготовка;
- извършени документални проверки, относно правното действие на актове, издадени по реда на гл. VI от ЗООС (чл. 93, ал. 8 и чл. 88, ал. 6 от ЗООС) чрез изготвяне на писма до възложителите, което спестява времеви, кадрови и финансов ресурс.

Намаляването броя на експертите в направлението затруднява изпълнението на задълженията и възложените задачи, включително по отношение контролната дейност.

Актуализирането на данните в Публичния регистър на процедурите по ОВОС и ЕО за текущите процедури, включително заличаването на лични данни в документацията отнема много време и изисква допълнителен човешки ресурс.

След изтичане на 5-годишния срок на издадените административни актове по гл. VI от ЗООС, трудно се откриват възложителите на инвестиционни предложения.

Изпълнението на плановата дейност зависи от заявените административни услуги, които не са регулярни и следва да бъдат обработени в нормативно определените срокове.

Извънплановата контролна дейност често не е свързана с провеждане на процедурите по реда на глава шеста от ЗООС.

„Химикали”

Планираните за 2020 г. показатели и приоритети са постигнати в основната си част.
Във връзка със спазване изискванията на Наредба за реда и начина за съхранение на опасни химични вещества и смеси е осигурена по-добра защита на околната среда и здравето на хората от вредното въздействие на опасните химични вещества и смеси чрез регламентираното им съхранение.

Значително е подобрена и работата в екип на комисиите по чл. 157 от ЗООС, сформирани от различни институции на територията на двете области. Това оптимизира процесът по подготовка и намали значително времето, необходимо за извършване на проверките на предприятията с висок и нисък рисков потенциал.

През 2020 г. не са установени производители, вносители, износители и фирми, употребяващи вещества от Приложения XIV и XVII на Регламент REACH, както и устойчиви органични замърсители по реда на Регламент (ЕО) 2019/1021- POPs

През 2020 г. не са констатирани аварии, водещи до замърсяване на компоненти на околната среда с опасни химични вещества.